

Оцінка впливу лібералізації режиму торгівлі між Україною та Йорданією

Аналітичний звіт

За редакцією Вероніки Мовчан

ВЕРЕСЕНЬ - 2021

ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

Інститут економічних досліджень та політичних консультацій (ІЕД) – міжнародно-визнаний український незалежний аналітичний центр, який спеціалізується на економічному аналізі та розробці рекомендацій, розвитку громадянського суспільства в Україні. Наша місія – це вироблення альтернативного погляду на ключові проблеми суспільного та економічного розвитку України. Заснований у 1999 році, ІЕД веде активний діалог з усіма сторонами, зацікавленими в змінах на краще. Детальніше: ier.com.ua

Автори: Вероніка Мовчан, Анастасія Кропова

Літературний редактор: Аліна Пастухова

Зміст цієї публікації є виключною відповідальністю авторського колективу.

Резюме

Україна – країна з відкритою економікою, темпи її економічного розвитку залежать від того, наскільки успішно країна вбудована у світові економічні зв'язки.

Україна вже створила зони вільної торгівлі (ЗВТ) із низкою важливих партнерів, зокрема з Європейським Союзом, Великою Британією, більшістю країн СНД тощо. Тривають перемовини з Туреччиною. Розглядаються можливості укладання нових угод про вільну торгівлю з кількома країнами Барселонського процесу, зокрема з Йорданією. Саме **ЗВТ із Йорданією у фокусі** цього дослідження.

Хоча за фізичними показниками Україна більша за Йорданію, **економічно країни є порівнюваними**. За рівнем ВВП на душу населення за ПКС Україна лише в 1,3 раза перевищує відповідний показник Йорданії.

Поточне сальдо торгівлі України з Йорданією додатне, його рівень дуже низький і не досягає навіть 0,5% загального обсягу зовнішньої торгівлі України. Також торгівля є недиверсифікованою. Основу товарного експорту України складають агропромислові товари та метали, в імпорті домінують товари хімічної промисловості, зокрема добрива та ліки.

Однією з **причин низького рівня торгівлі є відносно високі тарифні й нетарифні бар'єри**, з якими стикаються українські експортери **на ринку Йорданії**. Рівень тарифного захисту ринку Йорданії приблизно вдвічі вищий ніж захист внутрішнього ринку України. **Середня ставка ввізних мит Йорданії за режимом найбільшого сприяння становить 10,1%** порівняно з 4,5% в Україні. Традиційно ввізні ставки на продовольчі товари в Йорданії вищі за непродовольчі.

Йорданія не застосовує тарифні квоти й дуже мало застосовує неадвалерні ставки ввізних мит, що робить її тарифний розклад прозорим і передбачуваним. Водночас, **Йорданія активно використовує ліцензування експорту та імпорту**, у тому числі неавтоматичне, що створює додаткові бар'єри в торгівлі. Більше того, частина товарів може бути імпортована лише компаніями, які будуть здійснювати подальшу переробку цих товарів, причому для окремих категорій визначений фактично єдиний можливий імпортер.

Хоча система забезпечення безпечності продукції в Йорданії побудована на принципах СОТ, **експортери стикаються з проблемами при отриманні сертифікатів** про дотримання санітарних та фітосанітарних вимог, зокрема щодо наявності необхідного обладнання, тривалості процедур та визнання сертифікатів партнерами Йорданії.

Йорданія має достатньо широку мережу угод про вільну торгівлю, що охоплює її ключових партнерів як за обсягами торгівлі, так і за географічним принципом. **Більшість ЗВТ – сім із дев'яти чинних – стосуються торгівлі товарами**, і лише дві – торгівлі послугами. Підписані ЗВТ фактично належать до класичних угод, які стосуються лібералізації торгівлі за рахунок зниження/скасування ввізних мит, але мінімально стосуються нетарифних бар'єрів у торгівлі, зокрема взаємного визнання стандартів або їх гармонізації. Винятком є Угода з ЄС, що передбачає гармонізацію у сфері СФЗ.

Україна та Йорданія мають **різні «профілі конкурентоспроможності»**, що дозволяє **взаємодоповнювати торговельні потоки**, а отже дає переваги для обох партнерів за умови створення зони вільної торгівлі. Україна має високі показники конкурентоспроможності на ринку Йорданії, у першу чергу в металургії, а також у продукції тваринного і рослинного походження, особливо олії та зерна. Натомість Йорданія виявляє конкурентні переваги в

експорті в Україну продукції хімічної і фармацевтичної промисловостей, як-от: ліки, фарби, добрива, а також свіжі овочі.

Аналіз короткострокових наслідків створення ЗВТ між Йорданією та Україною, проведений на основі моделі SMART, свідчить про **позитивний, але низький прямий вплив лібералізації ввізних мит на взаємну торгівлю** партнерів. Серед експортерів України найбільше виграють виробники соняшникової олії та курятини, тоді як найбільше зростання імпорту фіксуватиметься для добрив.

Аналіз на основі моделі загальної рівноваги дає схожі результати. Моделювання показує, що **ЗВТ із Йорданією матиме позитивний**, хоча й не дуже значний вплив на **добробут населення та ВВП**. Зокрема, відбудеться зміщення траєкторії розвитку реального ВВП на 0,04%, а добробуту – на 0,05%.

Ключовими сценаріями для отримання цих вигравів є досягнення лібералізації доступу на ринок Йорданії за рахунок зниження як ввізних мит, так і нетарифних бар'єрів у торгівлі. Водночас навіть повна лібералізація ввізних мит України в торгівлі з Йорданією матиме дуже незначний вплив як на реальний ВВП та добробут, так і на інші макроекономічні показники.

За оцінками моделі, **найбільший приріст доходів відбудеться для некваліфікованої робочої сили**, однак саме ці робітники також зазнають найбільшого впливу через зміни рівноваги в економіці та муситимуть шукати нову роботу. Однак масштаби перерозподілу факторів виробництва між секторами будуть незначними.

Приріст експорту перевищуватиме приріст імпорту, що зумовлено вищим рівнем захисту Йорданії порівняно з Україною, а також структурою торгівлі. У рамках запропонованих сценаріїв **можна очікувати розширення додатного сальдо торгівлі**

Торгівля послугами не відіграє суттєвої ролі в торгівлі з Йорданією. Модель не показує суттєвих змін, що зумовлено майже повною відсутністю поточних торговельних потоків.

Серед секторів найбільше виграють виробництво та експорт споживчої електроніки, фруктів та овочів, а також олії та жирів. Зазначимо, що зростання експорту олії – очікуваний результат ЗВТ із Йорданією для всіх трьох інструментів оцінки експортного потенціалу (аналіз виявленої конкурентної переваги, модель часткової рівноваги та модель загальної рівноваги).

Таким чином, **аналіз показує позитивний вплив створення ЗВТ із Йорданією на економіку України.**

Зміст

Резюме	3
Зміст.....	5
Список таблиць, графіків та рисунків	7
Абревіатури	9
Вступ	10
1. Основні характеристики економіки Йорданії в порівнянні з Україною	11
1.1. Макроекономічні показники.....	11
1.2. Структура торгівлі товарами.....	13
1.3. Структура торгівлі послугами	17
1.4. Прямі іноземні інвестиції.....	21
2. Торговельний режим Йорданії.....	23
2.1. Загальний огляд торговельного режиму Йорданії.....	23
Ввізні мита	23
Кількісні обмеження та ліцензії.....	25
Правила походження.....	29
Безпечність продукції (ТБТ/СФЗ).....	29
Захист інтелектуальної власності.....	31
Економічні зони.....	31
Механізм вирішення спорів	34
2.2. Угоди про вільну торгівлю, укладені Йорданією.....	34
ЗВТ із Ізраїлем.....	36
Панарабська зона вільної торгівлі	38
ЗВТ із США	39
ЗВТ із ЄС.....	41
ЗВТ із ЄАВТ	44
ЗВТ із Сінгапуром.....	45
Агадірська угода.....	47
ЗВТ із Канадою.....	48
ЗВТ із Великою Британією	49
Скасована ЗВТ із Туреччиною.....	51
3. Двосторонні економічні відносини між країнами	53
3.1. Торгівля товарами та послугами між Україною та Йорданією.....	53

3.2. Торговельні бар'єри України та Йорданії: порівняння	57
4. Економічний аналіз порівняльних переваг України за секторами	60
5. Моделювання економічного впливу ЗВТ: короткострокові наслідки	63
5.1. Опис моделі	63
5.2. Вплив на експорт України в Йорданію	64
5.3. Вплив на імпорт України з Йорданії	65
6. Моделювання економічного впливу ЗВТ: середньо- та довгострокові наслідки	67
6.1. Опис моделі	67
6.2. Сценарії	69
6.3. Вплив на макроекономічні показники	69
6.4. Вплив на показники зовнішньої торгівлі	71
6.5. Галузевий вплив	75
Додаток до Розділу 4	77
Таблиця Д4.1: Топ-20 товарів експорту України з $RCA > 1$ у світі, 2018	77
Таблиця Д4.2: Топ-20 товарів експорту України з $RCA > 1$ у Йорданії, 2018	78
Таблиця Д4.3: Топ-20 товарів експорту Йорданії з $RCA > 1$ у світі, 2018	79
Таблиця Д4.4: Товари експорту Йорданії з $RCA > 1$ в Україну, 2018	80
Додаток до Розділу 6	81
Таблиця Д6.1: Початковий рівень торговельних бар'єрів Йорданії та України	81
Таблиця Д6.2: Матриця сценаріїв	83
Таблиця Д6.3: Зниження торговельних бар'єрів, % від базового значення, огляд сценаріїв	84
Таблиця Д6.4: Вплив створення ЗВТ між Україною та Йорданією, макроекономічні показники, % зміни	86
Таблиця Д6.5: Галузевий розріз: вплив на випуск, % зміни	87
Таблиця Д6.6: Галузевий розріз: вплив на споживання домогосподарств, % зміни	90
Таблиця Д6.7: Галузевий розріз: вплив на загальний експорт, % зміни	93
Таблиця Д6.8: Галузевий розріз: вплив на загальний імпорт, % зміни	96
Таблиця Д6.9: Галузевий розріз: вплив на експорт в Йорданію, % зміни	99
Таблиця Д6.10: Галузевий розріз: вплив на імпорт з Йорданії, % зміни	102

Список таблиць, графіків та рисунків

Таблиця 1.1: Порівняння ключових макроекономічних показників України та Йорданії	11
Таблиця 1.2: Платіжний баланс України та Йорданії, 2019, млрд дол. США	12
Графік 1.1: Торгівля товарами і послугами України та Йорданії, % від ВВП	13
Графік 1.2: Торгівля товарами України та Йорданії, млрд дол. США	14
Графік 1.3: Структура сукупного експорту товарів України та Йорданії, млрд дол. США, 2019	15
Графік 1.4: Структура сукупного імпорту товарів України та Йорданії, млрд дол. США, 2019	15
Графік 1.5: Географія експорту товарів України та Йорданії, млрд дол. США, 2019	16
Графік 1.6: Географія імпорту товарів України та Йорданії, млрд дол. США, 2019	17
Графік 1.7: Торгівля послугами України та Йорданії, млрд дол. США	18
Графік 1.8: Структура експорту послуг України та Йорданії, млрд дол. США, 2019	19
Графік 1.9: Структура імпорту послуг України та Йорданії, млрд дол. США, 2019	19
Графік 1.10: Географія експорту послуг України та Йорданії, млрд дол. США, 2019	20
Графік 1.11: Географія імпорту послуг України та Йорданії, млрд дол. США, 2019	20
Графік 1.12: Сукупні обсяги ПІІ в економіки України та Йорданії, млрд дол. США	21
Графік 2.1: Ввізні мита Йорданії та України	23
Таблиця 2.1: Діючі ввізні мита Йорданії, MFN	24
Таблиця 2.2: Товари, на які поширюється заборона імпорту в Йорданію	25
Таблиця 2.3: Товари, щодо яких у Йорданії діють експортні ліцензії	26
Таблиця 2.4: Товари з обмеженим доступом на ринок Йорданії	27
Таблиця 2.5: Товари, щодо яких у Йорданії діють неавтоматичні ліцензії на імпорт	27
Таблиця 2.6: Система визначення ризикованості продукції	30
Таблиця 2.7: Огляд стимулів економічних зон Йорданії	32
Таблиця 2.8: Порівняння умов ведення бізнесу між економічними зонами Йорданії	34
Рисунок 2.1: Мапа Угод про вільну торгівлю Йорданії	35
Графік 2.2: Частка Ізраїлю у експорті та імпорті товарів Йорданією, % від загального	37
Графік 2.3: Частка Панарабської ЗВТ у експорті та імпорті товарів Йорданією, % від загального	39
Графік 2.4: Частка США у експорті та імпорті товарів Йорданією, % від загального	41
Таблиця 2.9: Тарифні квоти для Йорданії в рамках ЗВТ між Йорданією та ЄС	41
Графік 2.5: Частка ЄС у експорті та імпорті товарів Йорданією, % від загального	44
Графік 2.6: Частка країн-членів ЄАВТ у експорті та імпорті товарів Йорданією, % від загального	45

Графік 2.7: Частка Сінгапуру в експорті та імпорті товарів Йорданією, % від загального	47
Графік 2.8: Частка країн-учасниць Агадірської угоди в експорті та імпорті товарів Йорданією, % від загального	48
Графік 2.9: Частка Канади в експорті та імпорті товарів Йорданією, % від загального	49
Таблиця 2.10: Тарифні квоти для Йорданії в рамках ЗВТ між Йорданією та Великою Британією	49
Графік 2.10: Частка Великої Британії в експорті та імпорті товарів Йорданією, % від загального	51
Графік 3.1: Торгівля товарами між Україною та Йорданією.....	53
Графік 3.2: Структура торгівлі товарами України з Йорданією, 2020	54
Таблиця 3.1: Топ 10 товарів експорту України до Йорданії, 2020	54
Таблиця 3.2: Топ 10 товарів імпорту України з Йорданії, 2020	55
Графік 3.3: Торгівля послугами між Україною та Йорданією	56
Графік 3.4: Структура торгівлі послугами України з Йорданією, 2020.....	56
Графік 3.5: Ввізні мита України та Йорданії, режим нації найбільшого сприяння (MFN), %	57
Графік 3.6: Ввізні мита України та Йорданії, зважені на структуру торгівлі, %	58
Графік 3.7: Технічні бар'єри в торгівлі, % адвалорний еквівалент	59
Рисунок 4.1: Індекс виявленої порівняльної переваги України та Йорданії за широкими споживчими категоріями, 2018	60
Таблиця 4.1: Індекс виявленої порівняльної переваги України та Йорданії за агрегованими товарними категоріями, 2018	61
Таблиця 5.1: Вплив ЗВТ на експорт України в Йорданію, короткостроковий ефект, дзеркальні дані Йорданії (2017).....	64
Таблиця 5.2: Вплив ЗВТ на імпорт України з Йорданії, короткостроковий ефект (2019).....	65
Графік 6.1: Вплив ЗВТ між Україною та Йорданією на добробут споживачів, % зміни	70
Графік 6.2: Вплив ЗВТ між Україною та Йорданією на реальний ВВП в Україні, % зміни	71
Графік 6.3: Вплив ЗВТ між Україною та Йорданією на експорт в Йорданію, % зміни	73
Графік 6.4: Вплив ЗВТ між Україною та Йорданією на імпорт з Йорданії, % зміни	73
Графік 6.4: Вплив ЗВТ між Україною та Йорданією на загальний експорт, % зміни	74
Графік 6.5: Вплив ЗВТ між Україною та Йорданією на загальний імпорт, % зміни	74
Таблиця 6.1: Вплив на показники окремих секторів, % зміни	75

Абревіатури

ВВП	валовий внутрішній продукт
ЄАВТ	Європейська асоціація вільної торгівлі
ЄС	Європейський Союз
ЗВТ	зона вільної торгівлі
НТБ	нетарифні бар'єри
ОАЕ	Об'єднані Арабські Емірати
ПАЗВТ	Панарабська зона вільної торгівлі
ПВЗВТ	поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі
ПІІ	прямі іноземні інвестиції
ПКС	паритет купівельної спроможності
СНД	Співдружність незалежних держав
СОТ	Світова організація торгівлі
СФЗ	санітарні та фітосанітарні заходи
США	Сполучені Штати Америки
ТБТ	технічні бар'єри в торгівлі

Вступ

Україна – країна з відкритою економікою, темпи її економічного розвитку залежать від того, наскільки успішно країна вбудована у світові економічні зв'язки.

Останніми десятиліттями, окрім членства у Світовій організації торгівлі, великого значення набули двосторонні домовленості щодо надання взаємного преференційного доступу до ринків та зниження інших бар'єрів на шляху руху товарів, послуг та капіталу.

Україна вже створила зони вільної торгівлі (ЗВТ) з низкою важливих партнерів, зокрема з Європейським Союзом, більшістю країн СНД, країнами ЄАВТ, Канадою, Македонією, Чорногорією. У 2021 році набули чинності дві нові угоди – з Ізраїлем та Великою Британією. Також тривають перемовини з Туреччиною.

Угоду про асоціацію з ЄС, частиною якої є створення поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі (ПВЗВТ), варто розглядати окремо, оскільки вона є засадничою не лише для економічних відносин із ЄС. Ця Угода створює додаткові можливості для більш тісних економічних зв'язків у регіоні, наприклад, завдяки застосуванню діагональної кумуляції в рамках Пан-Європейсько-Середземноморської конвенції з правил походження (для чого країни-партнери мають укласти ЗВТ). Іншим важливим елементом є гармонізація українського законодавства у сфері технічних бар'єрів у торгівлі (ТБТ) та санітарних і фітосанітарних заходів (СФЗ) з європейськими нормами та правилами, з якими зближуються й інші сусіди ЄС, зокрема в Середземномор'ї.

На сьогоднішній день Україна розглядає можливості укладання нових угод про вільну торгівлю з кількома країнами Барселонського процесу, зокрема з Йорданією.

Мета цього дослідження – аналіз потенційного впливу створення ЗВТ між Україною та Йорданією на економіку України.

Звіт містить порівняння ключових параметрів економік та структури зовнішньої торгівлі Йорданії та України, огляд поточних торговельних та інвестиційних зв'язків між Україною та Йорданією, аналіз ключових елементів торговельної політики Йорданії, а також результати моделювання економічного впливу створення потенційної ЗВТ між Україною та Йорданією.

1. Основні характеристики економіки Йорданії в порівнянні з Україною

1.1. Макроекономічні показники

Йорданія – країна на південному заході Азії, територія якої у сім разів менша за територію України, а кількість населення – у 4,4 раза. В економічному вимірі розрив між країнами менший: номінальний ВВП України в доларах США лише в 3,5 раза вищий за ВВП Йорданії, а за рівнем ВВП на душу населення ця різниця ще менша, і не завжди на користь України. У доларах США за поточними цінами ВВП України складає 3,7 тисяч доларів США на людину, що менше за ВВП Йорданії, який дорівнює 4,4 тис. Водночас за паритетом купівельної спроможності (ПКС) у 2019 році ВВП України складав 13,3 тис. доларів США за ПКС, тоді як ВВП Йорданії – 10,5 тис. доларів США (Таблиця 1.1).

Таблиця 1.1: Порівняння ключових макроекономічних показників України та Йорданії

Показник	Рік	Україна	Йорданія
Населення, млн	2019	44,4	10,1
Приріст населення, %	2019	-0,5	+1,5
Частка сільського населення, %	2019	30,5	8,8
Очікувана тривалість життя при народженні, років	2019	72	74
Площа, км ²		603,628	89,342
ВВП, млрд доларів США	2019	153,8	44,5
ВВП на душу населення, доларів США	2019	3 659	4 405
ВВП за ПКС на душу населення, доларів США	2019	13 341	10 517
Структура доданої вартості, %	2019	100%	100%
<i>сільське господарство</i>		14,8	4,5
<i>промисловість</i>		30,8	28,8
<i>послуги</i>		54,4	66,7
Структура зайнятості, %	2019	100%	100%
<i>сільське господарство</i>		13,8	2,5

Показник	Рік	Україна	Йорданія
<i>промисловість</i>		24,9	24,4
<i>послуги</i>		61,2	73,1
Робоча сила, % працездатного населення 15 - 70 років	2019	54,2	41,8
Безробіття, % працездатного населення 15 - 70 років	2020	9,5	18,5

Джерела: Йорданія <https://data.worldbank.org/country/JO>, Україна <https://data.worldbank.org/country/UA>

Загальна роль промисловості в економічній структурі обох країн схожа, але країни суттєво відрізняються за роллю, що відіграє сільське господарство, яке є значно важливішим сектором для України порівняно з Йорданією (14,8% доданої вартості в Україні vs 4,5% у Йорданії). Відповідно, у Йорданії порівняно більшою є роль сектору послуг.

Структура промисловості країн також різниться. Основними складовими промислового виробництва Йорданії є текстильна промисловість (її частка становить близько 22%), виробництво добрив (10%), виробництво інших товарів хімічної промисловості (12%), виробництво лікарських засобів (8%) та машинобудування (7%). Структура ж промислового виробництва України складається з виробництва заліза та сталі й виробів із них (26%), машинобудування (11%) та видобутку залізних руд (9%).

І Йорданія, і Україна мають дефіцит рахунку поточних операцій. У 2019 році рівень дефіциту по відношенню до ВВП був схожим: -2,7% ВВП в Україні та -2,3% ВВП у Йорданії (Таблиця 1.2). Як для Йорданії, так і для України характерним є дефіцит торгівлі товарами, але профіцит торгівлі послугами та притік грошових переказів з-за кордону дозволяє частково компенсувати товарний дефіцит.

Таблиця 1.2: Платіжний баланс України та Йорданії, 2019, млрд дол. США

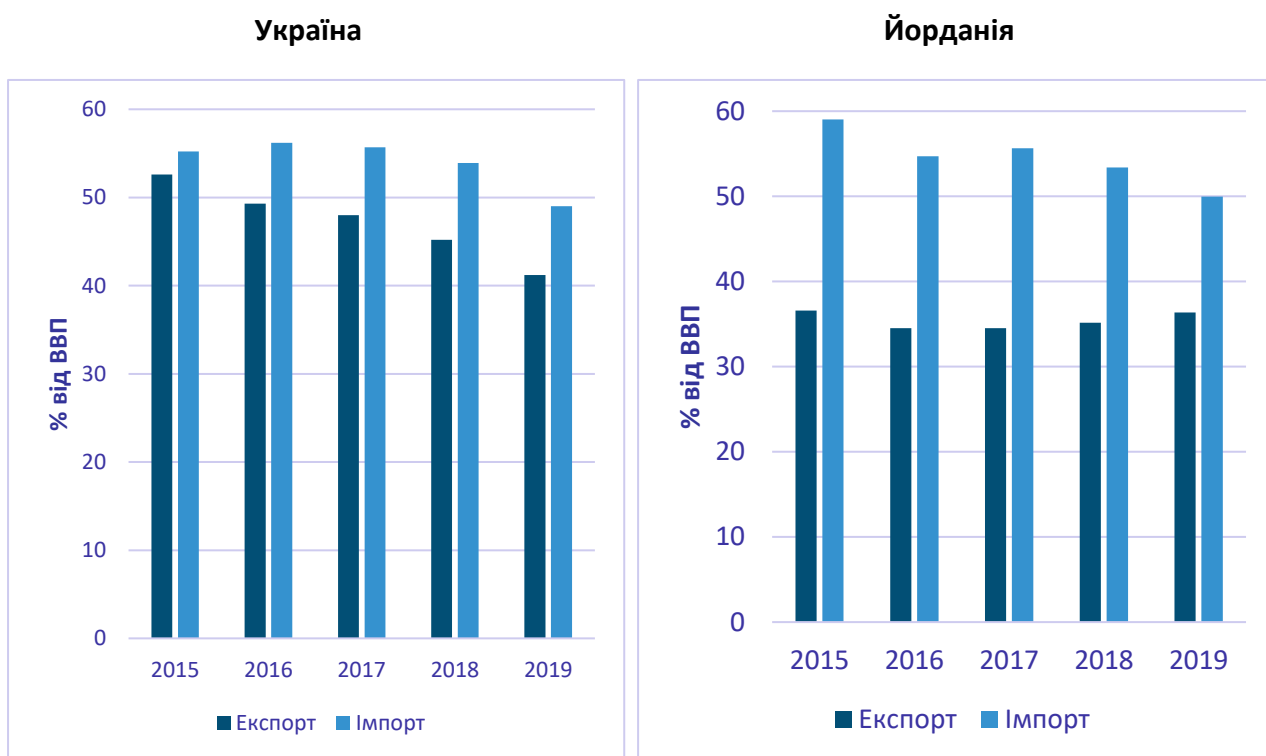
Показник	Україна	Йорданія
Баланс рахунку поточних операцій	-4,1	-1,0
<i>Довідково: Баланс рахунку поточних операцій у % до ВВП</i>	-2,7	-2,3
Торгівля	139,7	38,3
Торгівля товарами	106,5	25,5
<i>Експорт товарів</i>	46,1	8,3
<i>Імпорт товарів</i>	60,4	17,2
Торгівля послугами	33,2	12,8

Показник	Україна	Йорданія
Експорт послуг	17,5	8,0
Імпорт послуг	15,7	4,8
Особисті грошові перекази, чисті	15,8	4,4
Притік ПІІ, чисті	5,8	0,8

Джерело: Йорданія <https://data.worldbank.org/country/JO> , Україна <https://data.worldbank.org/country/UA>

Обидві країни є малими відкритими економіками. У 2019 році торгівля товарами та послугами Йорданії становила 86% від ВВП країни. Для України цей показник склав 90% (Графік 1.1).

Графік 1.1: Торгівля товарами і послугами України та Йорданії, % від ВВП

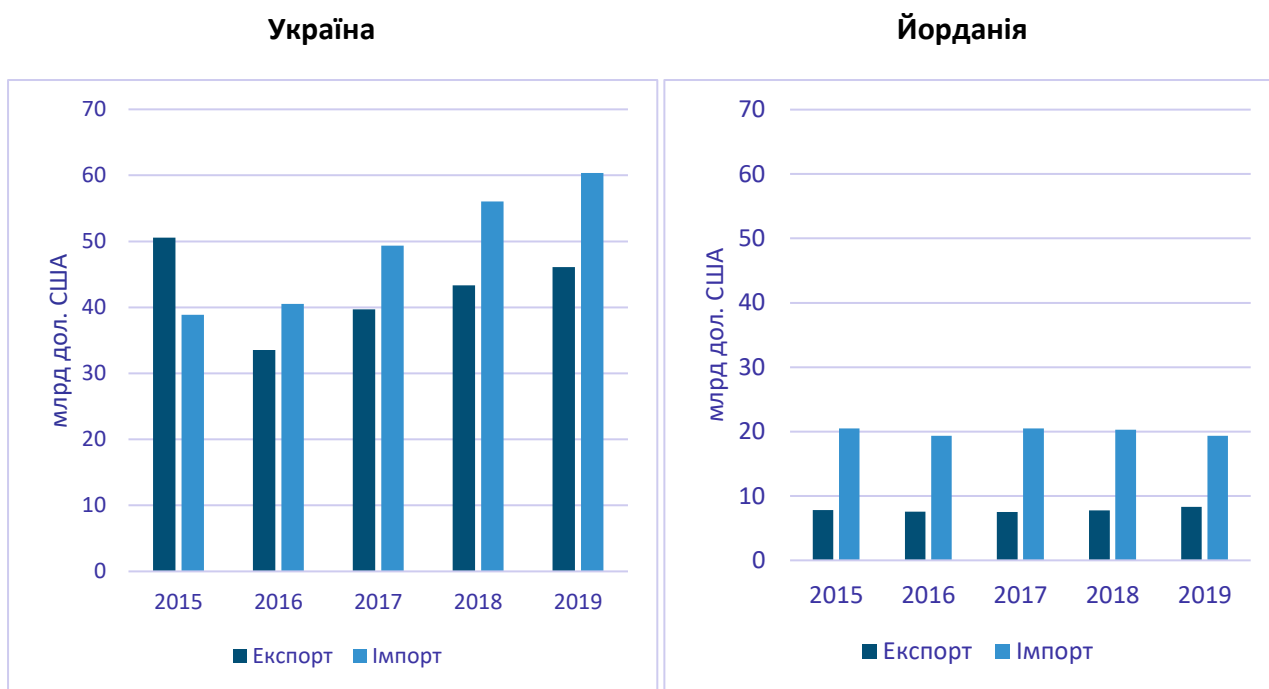

Джерело: Йорданія <https://data.worldbank.org/country/JO> , Україна <https://data.worldbank.org/country/UA>

1.2. Структура торгівлі товарами

Сукупні номінальні показники торгівлі товарами України значно вищі за показники Йорданії, хоча й порівнювані у вимірі на одну людину. У 2019 році Йорданія експортувала товарів на суму 8,3 млрд доларів США. Імпорт значно перевищував експорт і становив 19,3 млрд доларів США. Відповідні показники експорту та імпорту для України були 46 та 60 млрд доларів США (Графік 1.2).

Графік 1.2: Торгівля товарами України та Йорданії, млрд дол. США

Джерело: Йорданія <https://data.worldbank.org/country/JO>, Україна <https://data.worldbank.org/country/UA>

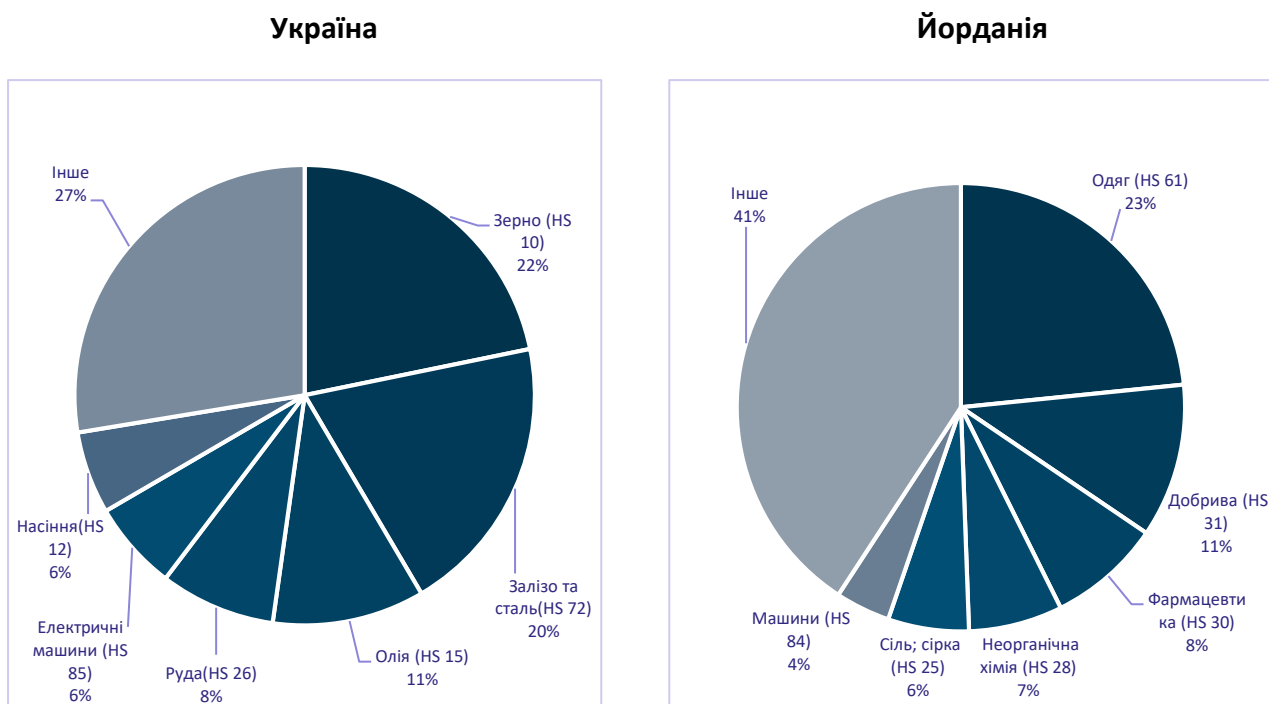
Структура торгівлі товарами України та Йорданії є відмінною та частково комплементарною.

Основні категорії експорту України та Йорданії дуже різні. Найбільшою категорією експорту Йорданії у 2019 році був одяг (HS 61), якого було експортовано на 1,8 млрд доларів США. Також країна експортує чимало добрив (HS 31) та ліків (HS30) – у 2019 році експорт цих товарних груп склав 0,8 та 0,6 млрд доларів США відповідно. Натомість найбільшою категорією експорту України є зерно (HS 10), якого у 2019 році було експортовано на 9,6 млрд доларів США. Наступними за важливістю товарами для України виступають залізо та сталь (HS 72): 8,7 млрд доларів США, а третім за значенням є експорт олії, у першу чергу соняшникової (Графік 1.3).

Що стосується імпорту, тут структури дуже схожі, однак для багатьох ключових категорій обидві країни є нетто-імпортерами. Це стосується мінерального палива, яке складає 18% в імпорті Йорданії та 22% в імпорті України, а також різного роду продукції машинобудування (Графік 1.4).

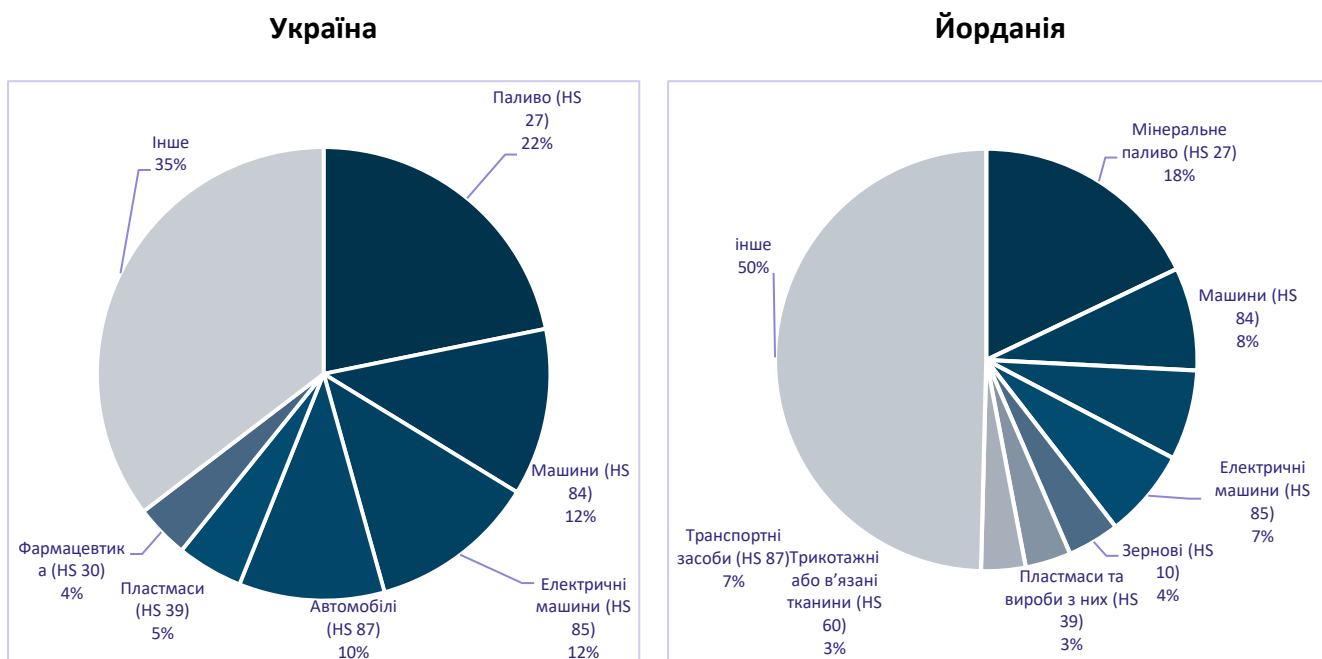
На високому рівні агрегації Україна та Йорданія мають кілька потенційно комплементарних товарів, які одна з країн активно експортує, а інша – імпортує. Це, наприклад, зерно, яке експортує Україна та імпортує Йорданія, що створює потенціальну можливість для взаємовигідної торгівлі. Це також ліки, які експортує Йорданія та імпортує Україна.

Графік 1.3: Структура сукупного експорту товарів України та Йорданії, млрд дол. США, 2019

Джерело: <https://www.trademap.org/>

Графік 1.4: Структура сукупного імпорту товарів України та Йорданії, млрд дол. США, 2019

Джерело: <https://www.trademap.org/>

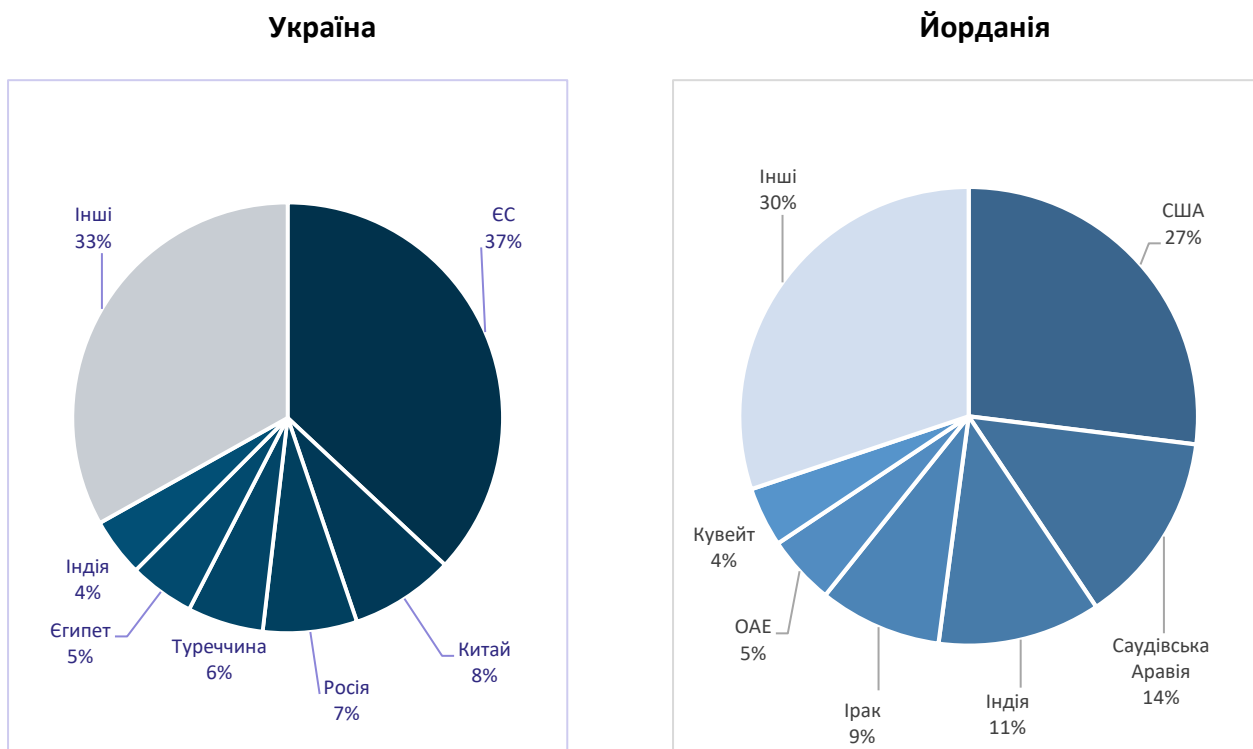
Основними експортними партнерами Йорданії переважно виступають ті країни, з якими укладені зони вільної торгівлі. Це, зокрема, США, куди спрямовується 27% експорту Йорданії,

та країни-сусіди й партнери в Панарабській зоні вільної торгівлі, до складу якої входять такі великі за обсягами експорту партнери Йорданії як Саудівська Аравія, Ірак, ОАЕ та Кувейт (Графік 1.5). Зазначимо, що, незважаючи на існування ЗВТ із ЄС, останній не є ключовим напрямком для йорданського експорту. Україна для Йорданії за обсягом експорту є 39-м партнером, а її частка становить 0,2% від загального експорту.

Для України ключовим експортним партнером виступають країни ЄС, на які у 2019 році припадало 37% експорту. Також важливими торговельними партнерами для експорту України є Китай, Росія та Туреччина. Частка експорту України до Йорданії становить 0,4% (графік 1.5).

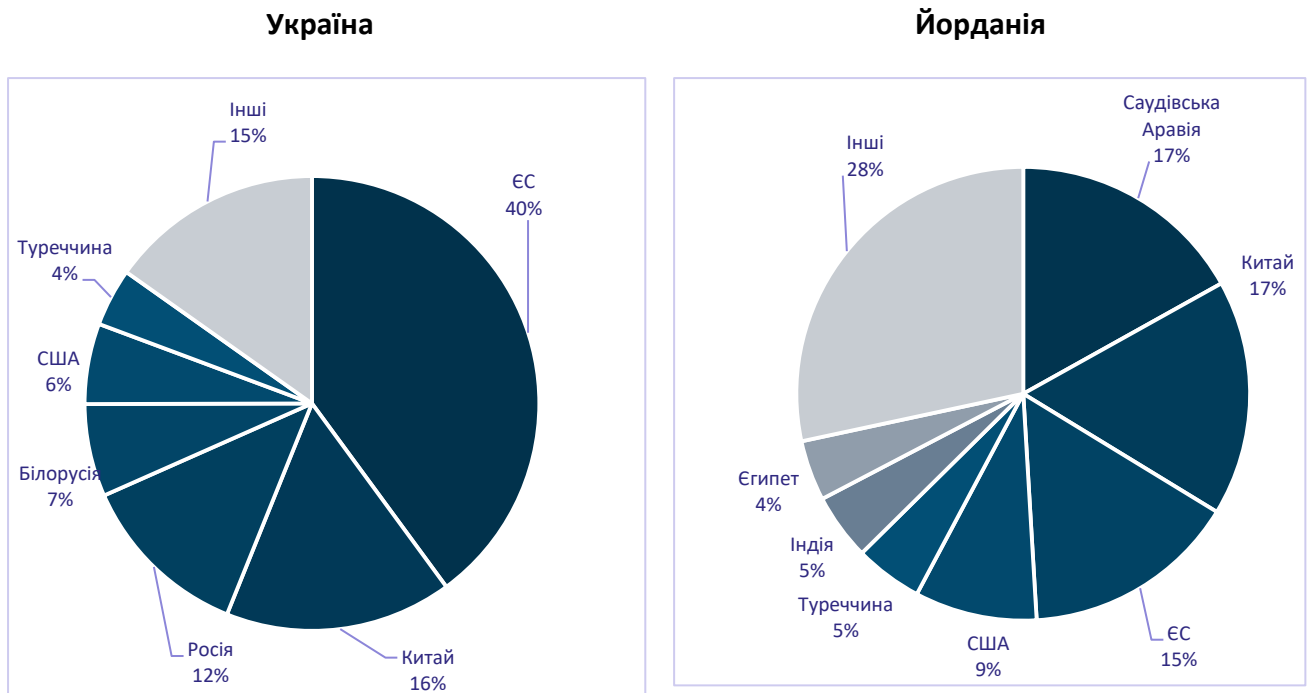
Україна та Йорданія різняться за напрямками імпорту та експорту. Для Йорданії основними джерелами імпорту є Саудівська Аравія, Китай та ЄС, для України – ЄС та Китай (Графік 1.6). Взаємні потоки є незначним. Україна є четвертим за обсягом партнером Йорданії в імпорті з часткою 0,9%. Частка імпорту України з Йорданії ще менша і складає 0,01% від загального імпорту.

Графік 1.5: Географія експорту товарів України та Йорданії, млрд дол. США, 2019

Джерело: <https://www.trademap.org/>

Графік 1.6: Географія імпорту товарів України та Йорданії, млрд дол. США, 2019

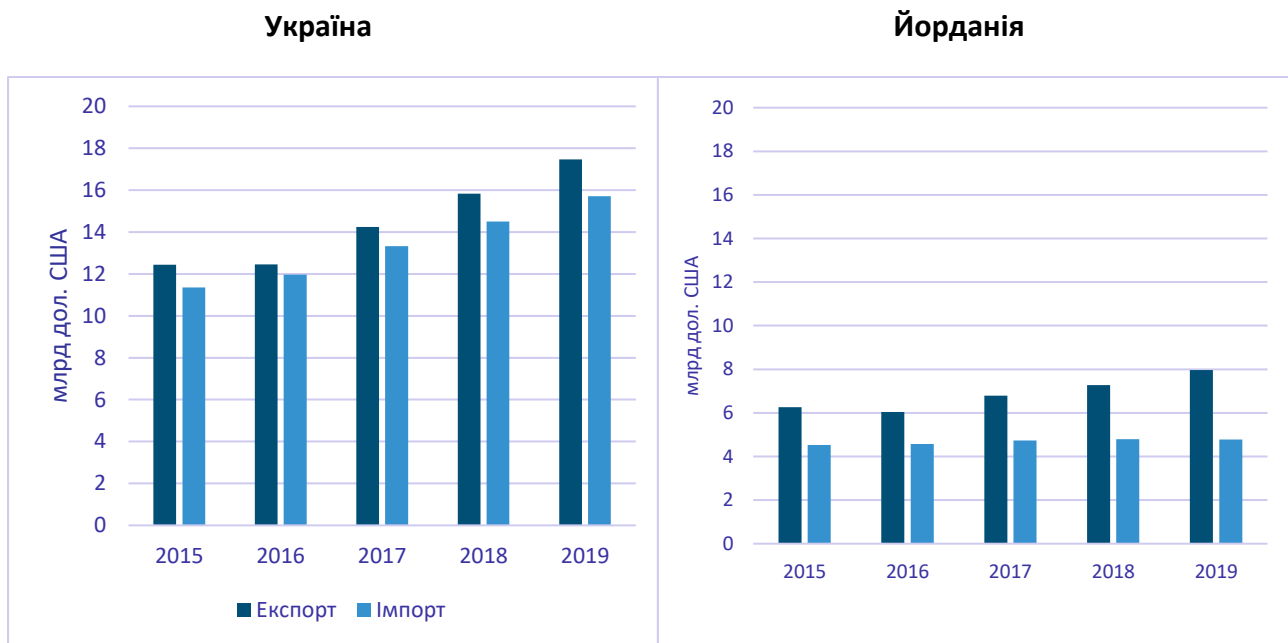
Джерело: <https://www.trademap.org/>

1.3. Структура торгівлі послугами

Як і у випадку з торгівлею товарами, Україна має вищі сукупні номінальні показники торгівлі послугами, але в перерахунку на одну людину Йорданія навіть випереджає Україну.

Для обох країн характерним є додатне сальдо торгівлі послугами, хоча для Йорданії профіцит вищий. У 2019 році Йорданія експортувала послуг на суму 8,0 млрд доларів США, її імпорт був майже в половину менший і становив 4,8 млрд доларів США. В Україні експорт послуг становив 17,4 млрд доларів США, імпорт – 15,7 млрд доларів США (Графік 1.7).

Графік 1.7: Торгівля послугами України та Йорданії, млрд дол. США

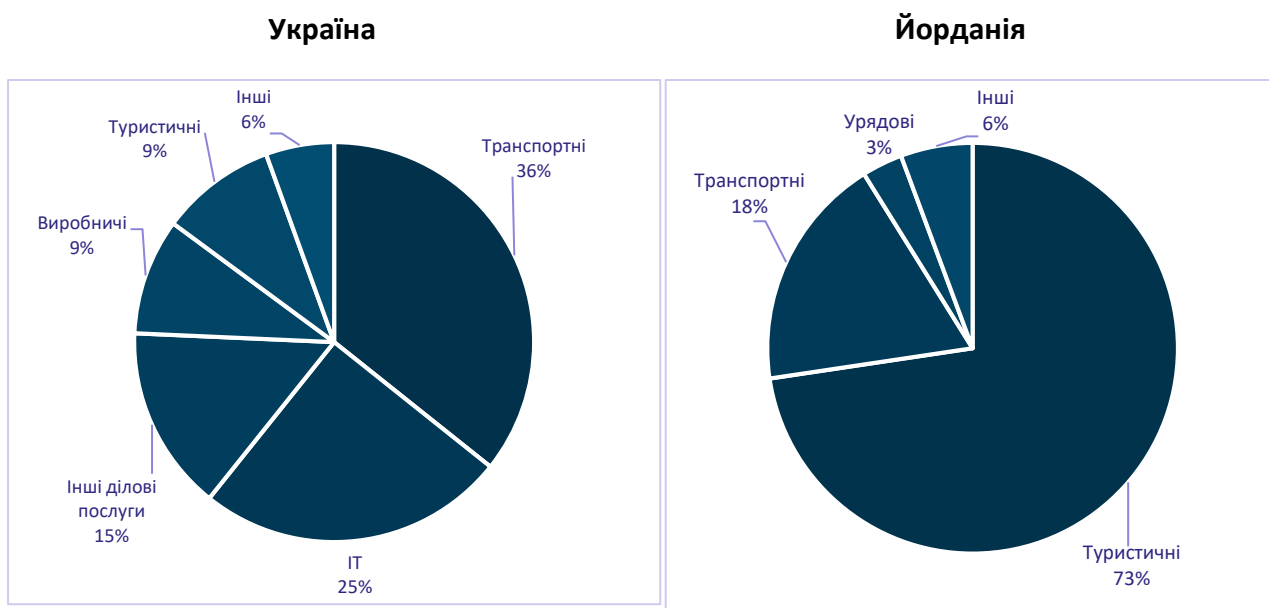

Джерело: Йорданія <https://data.worldbank.org/country/JO>, Україна <https://data.worldbank.org/country/UA>

Оснoву експорту послуг Йорданії складають туристичні послуги, на які припадає близько трьох четвертих загального експорту (у 2019 році це 5,7 млрд доларів США). Другими за значенням є транспортні послуги. Україна ж, навпаки, має досить диверсифікований експорт послуг порівняно з Йорданією. Найбільшу частку в експорті послуг України складають транспортні послуги, далі – послуги ІТ та інші ділові послуги (Графік 1.8).

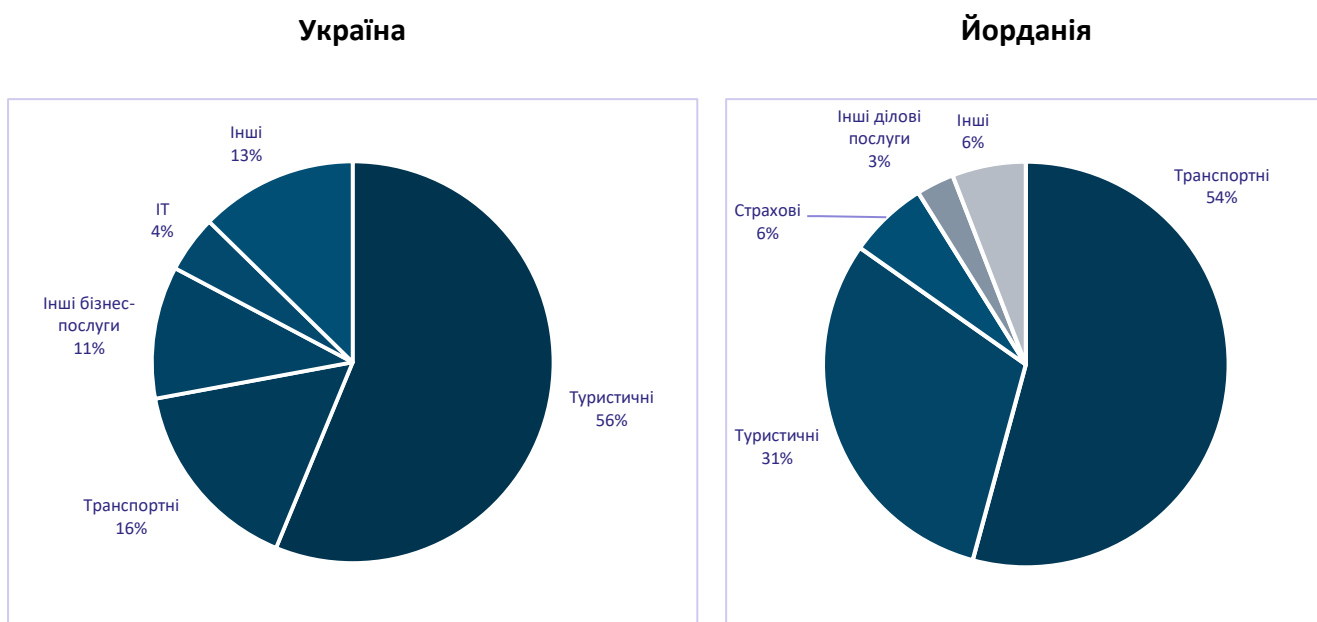
Транспортні та туристичні послуги також складають основу імпорту послуг для обох країн (Графік 1.9). Транспортні послуги складають половину імпорту послуг Йорданії, наступними є послуги туризму, тоді як для України ситуація дзеркальна – більше половини імпорту займають туристичні послуги, далі – транспортні (Графік 1.9).

Графік 1.8: Структура експорту послуг України та Йорданії, млрд дол. США, 2019

Джерело: <https://www.trademap.org/>

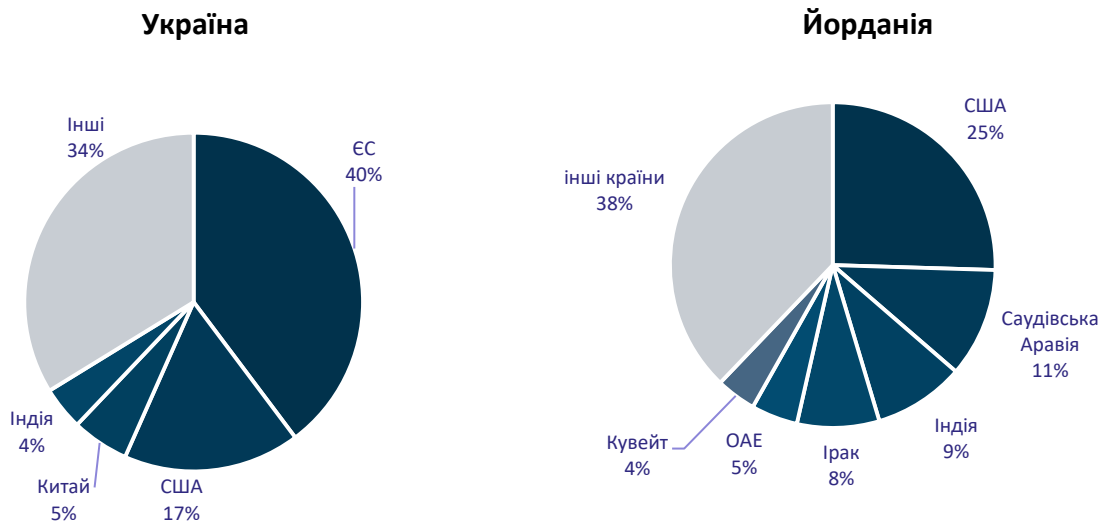
Графік 1.9: Структура імпорту послуг України та Йорданії, млрд дол. США, 2019

Джерело: <https://www.trademap.org/>

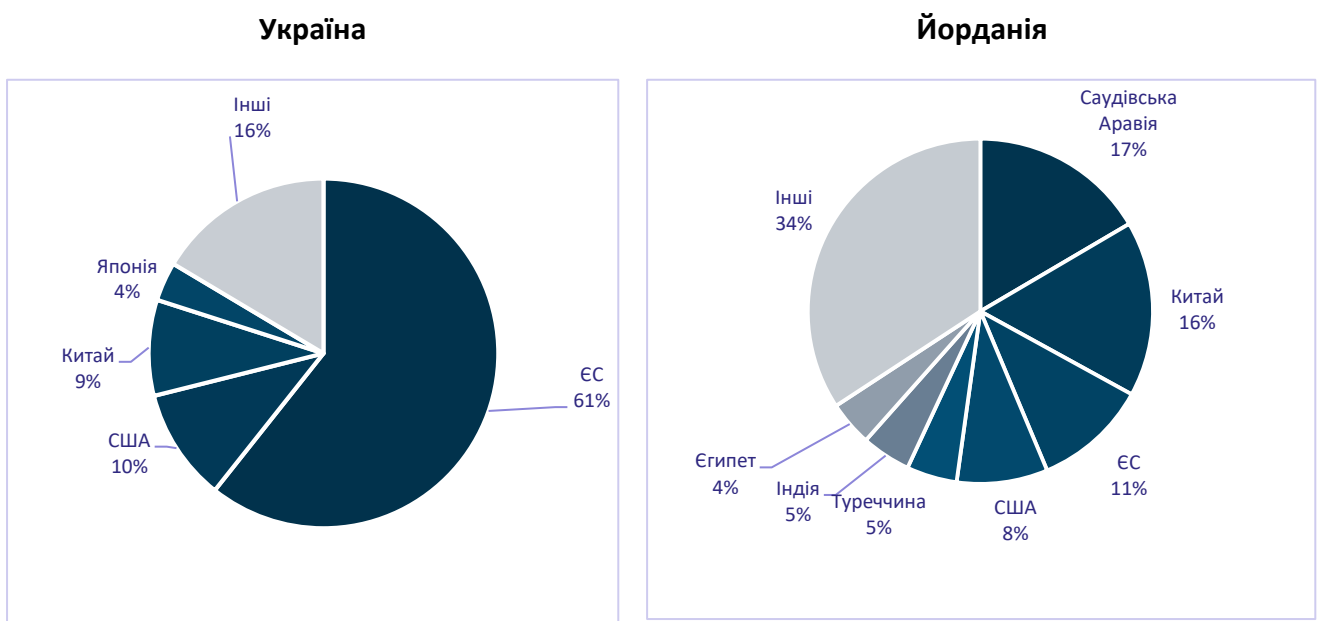
Основним партнером в експорті послуг Йорданії виступає США, ЗВТ із якими охоплює також і питання торгівлі послугами. Однак, і при експорті товарів, Йорданія переважну більшість послуг експортує до країн-сусідів. Головними партнерами України при експорті послуг є країни ЄС та США (Графік 1.10).

Графік 1.10: Географія експорту послуг України та Йорданії, млрд дол. США, 2019

Джерело: <https://www.trademap.org/>

Графік 1.11: Географія імпорту послуг України та Йорданії, млрд дол. США, 2019

Джерело: <https://www.trademap.org/>

Імпорт послуг Йорданії майже повністю відображає імпорт товарів. Головними постачальниками виступають Саудівська Аравія, Китай та ЄС. Традиційно для України основним імпортним партнером виступають країни-члени ЄС. У 2019 році імпорт послуг до України становив близько 5-ти млрд доларів США. Також важливим партнером для України є США та ряд країн Азії (Графік 1.11).

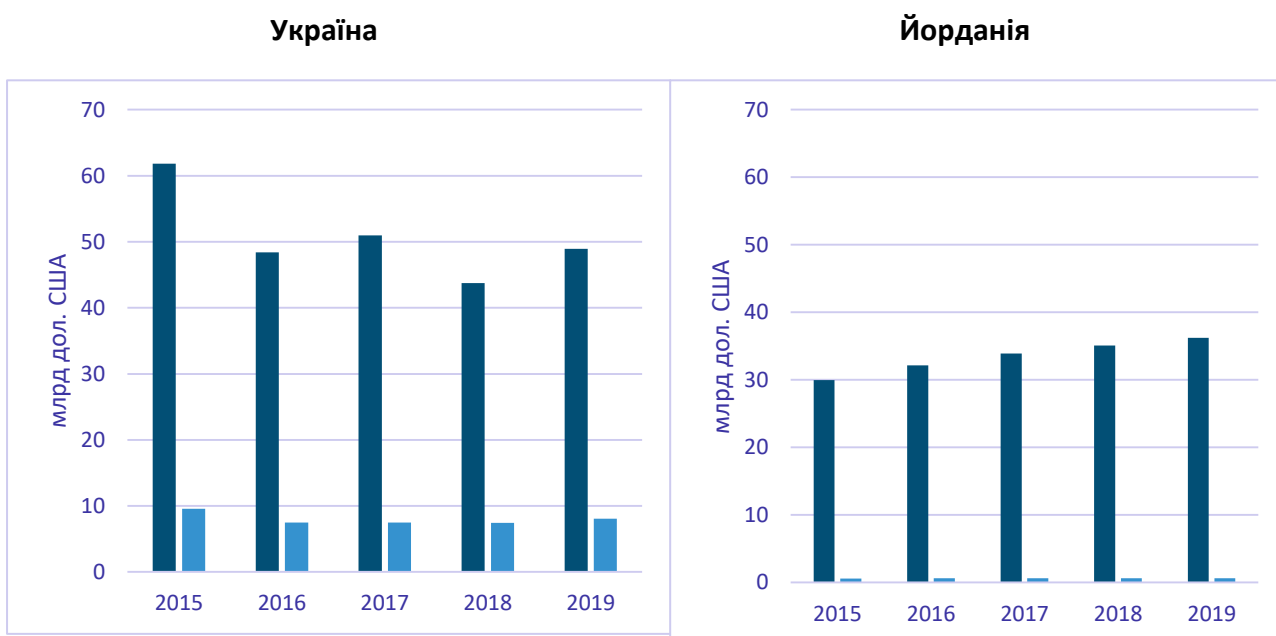
1.4. Прямі іноземні інвестиції

Сукупні обсяги ПІІ в економіку України є вищими ніж в економіку Йорданії: 48 млрд доларів США порівняно з 36-ма млрд доларів США. Однак, у перерахунку на одну особу, Йорданія залучила більше ніж утричі інвестицій: близько 3600 доларів на одну людину порівняно з близько 1100 доларами США на одну людину в Україні.

Якщо для України основним інвестором є країни ЄС, то для Йорданії це країни Близького Сходу, зокрема Саудівська Аравія, Кувейт, ОАЕ та Ірак, а також США.¹

Ані Україна, ані Йорданія не відіграють важливої ролі як зовнішні інвестори в інші країни світу. Імовірно, створення ЗВТ не матиме суттєвого впливу на потоки капіталу між країнами, принаймні в короткостроковій перспективі.

Графік 1.12: Сукупні обсяги ПІІ в економіки України та Йорданії, млрд дол. США

Джерело: <https://unctad.org/>

Висновки: Хоча за фізичними показниками (площа, населення) Україна є більшою за Йорданію, економічно країни є порівнюваними. За рівнем ВВП на душу населення за ПКС Україна лише в 1,3 раза перевищує відповідний показник Йорданії, а якщо вимірювати в номінальних доларах, Україна навіть відстає.

Хоча в обох країнах основна частка доданої вартості виробляється в секторах послуг, їхнє значення в Йорданії суттєво вище ніж в Україні за рахунок дуже низького показника доданої вартості, що виробляється сільським господарством Йорданії. Це означає, що потенційно

¹ OECD (2020), OECD Review of Foreign Direct Investment Statistics: Jordan www.oecd.org/investment/OECD-Review-of-Foreign-Direct-Investment-Statistics-Jordan.pdf

Україна, яка є важливим гравцем на світовому ринку агропромислової продукції, може збільшити свою роль як постачальника цієї продукції на ринок Йорданії.

Для обох країн характерним є дефіцит торгівлі товарами, який частково покривається профіцитом у торгівлі послугами та притоком грошових переказів з-за кордону. Станом на 2019 рік в обох країнах сальдо рахунку поточних операцій було від'ємним, але помірним: на рівні 2-3% від ВВП.

Україна переважно експортує агропромислову продукцію та метали, а імпортує паливо, машини, пластмаси та ліки. Експорт Йорданії складається з одягу, ліків, добрив та інших товарів хімічної промисловості, імпорт – знову ж паливо, машини, а також зерно. Це дозволяє говорити про часткову компліментарність структур товарної торгівлі країн, а отже про існування потенціалу до зростання, хоча на цей момент взаємна важливість їхньої торгівлі є низькою.

У торгівлі послугами ситуація схожа. Структура торгівлі є потенційно комплементарною, наприклад, у сфері туристичних послуг, де Йорданія є помітним експортером, а Україна – імпортером. Однак поточна взаємна торгівля послугами мізерна.

Прямі іноземні інвестиції – ще один важливий елемент економічних взаємозв'язків країн. Станом на кінець 2019 року Йорданія залучила втричі більше ПІІ на душу населення, ніж Україна. Основні інвестори Йорданії – країни Близького Сходу та США. Натомість для України основним інвестором є ЄС. Жодна з двох країн не має суттєвих ПІІ в інші країни.

2. Торговельний режим Йорданії

2.1. Загальний огляд торговельного режиму Йорданії

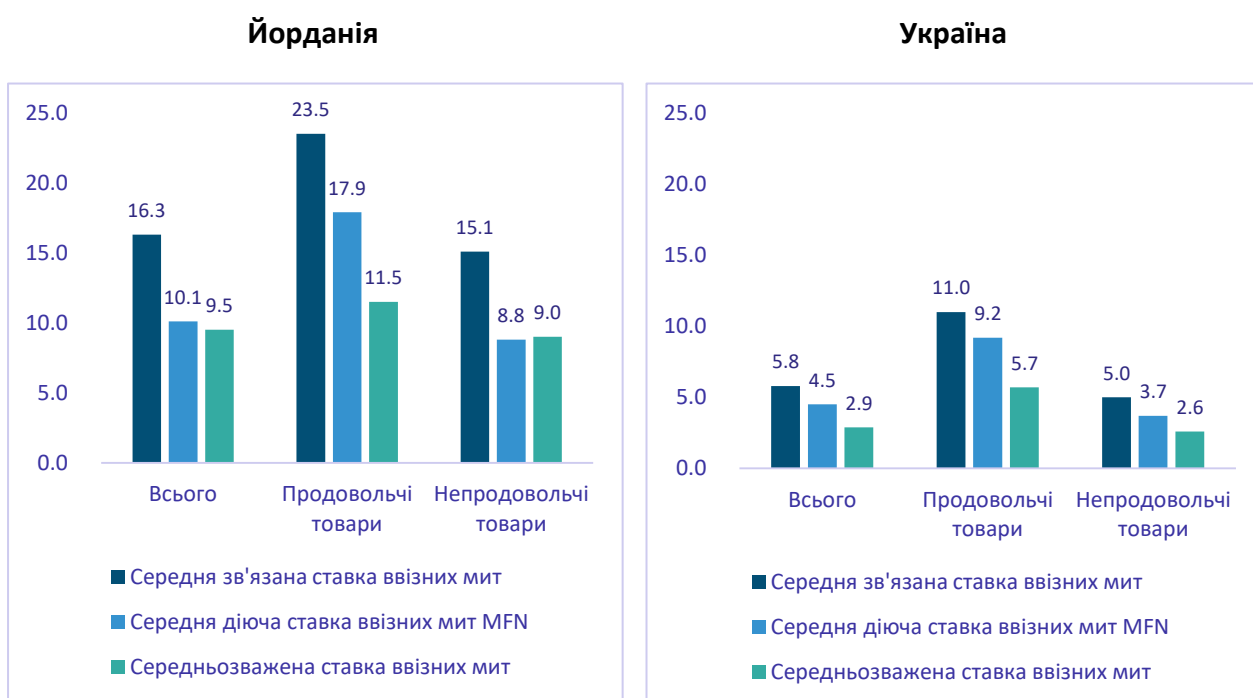
Йорданія є членом СОТ із 2000 року, а отже Угоди СОТ та зобов'язання країни в рамках СОТ залишаються ключовими для визначення торговельного режиму Йорданії.

Ввізні мита

У рамках вступу до СОТ Йорданія зв'язала всі свої ставки ввізного мита і не запровадила глобальні тарифні квоти або спеціальні заходи в торгівлі сільськогосподарською продукцією. Абсолютна більшість ставок ввізного мита – 99,9% тарифних ліній – адвалерні. Неадвалерні ставки застосовуються переважно для продовольчих товарів.

Хоча Йорданія в рамках вступу до СОТ пішла на суттєві поступки у своєму тарифному захисті, її середня діюча ставка ввізного мита MFN становить 10%, що більше ніж удвічі за відповідне мито України (4,5%). Ця пропорція зберігається як для продовольчих, так і для непродовольчих товарів (Графік 2.1). Для середньозважених ввізних мит різниця ще разючіша.

Графік 2.1: Ввізні мита Йорданії та України

Джерело: СОТ, для Йорданії: https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/daily_update_e/tariff_profiles/JO_E.xlsx, для України: https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/daily_update_e/tariff_profiles/UA_E.xlsx

Серед продовольчих товарів, найвищі ставки ввізного мита діють у Йорданії на тютюнові вироби, фрукти й овочі та каву й чай, тоді як серед промислових товарів найвищі ставки – для імпорту одягу.

Таблиця 2.1: Діючі ввізні мита Йорданії, MFN

Товарна група	Середня діюча ставка ввізного мита, %	Частка товарів, для яких діє нульова ставка ввізного мита %	Максимальна ставка ввізного мита, %
Продукти тваринного походження	11,4	19,4	30
Молочна продукція	8,5	57,1	30
Фрукти, овочі	20,1	16,2	80
Кава, чай	14,6	33,3	30
Крупи	10,5	40,8	40
Олія, жири	9,3	62,6	30
Цукор та солодоші	7,2	70,6	30
Алкоголь та тютюн	83,6	19,3	200
Бавовна	0,0	100,0	0
Інші продовольчі товари	10,2	51,8	30
Риба та морепродукти	11,6	42,3	30
Мінерали та метали	11,1	46,6	30
Нафта	12,3	23,3	20
Хімікати	1,2	84,1	30
Деревина, папір тощо	12,1	48,8	30
Текстиль	4,7	75,8	30
Одяг	19,7	0,5	20
Шкіра, взуття тощо	13,1	48,8	30
Машини	5,9	74,3	30
Електроніка	12,2	52,9	30
Транспортні засоби	8,2	57,9	30
Інші промислові товари	18,6	26,2	30

Джерело: COT, https://www.wto.org/english/res_e/statistics_e/daily_update_e/tariff_profiles/JO_E.xlsx

Кількісні обмеження та ліцензії

Заборони, обмеження та ліцензування експорту й імпорту регулюються Законом про імпорт та експорт № 21 від 2001 р. зі змінами.²

Йорданія не застосовує експортні та імпортні квоти, однак у країні діють заборони на імпорт деяких категорій товарів (Таблиця 2.2). Ці заборони пов'язані з культурними, історичними, релігійними міркуваннями, питаннями національної безпеки, а також захистом навколишнього середовища.

Таблиця 2.2: Товари, на які поширюється заборона імпорту в Йорданію

Товари	Пояснення
Пластикові відходи	Охорона навколишнього середовища
Дизельні авто	Охорона навколишнього середовища
Трактори старше року	Безпека громадського транспорту
Кат (рослина)	Охорона здоров'я
Корали	Захист природи від вимирання
Шестивалентний хром, за винятком лакофарбової промисловості	Охорона здоров'я, охорона навколишнього середовища
Феєрверки	Охорона здоров'я
Іграшки у вигляді зброї	Охорона здоров'я, охорона громадськості
Свята вода	Релігійні чинники
Додаткові установки на автомобілях, включаючи викличні пристрої та мигалки	Питання безпеки
Спрей для фотоблокаторів	Питання безпеки
Сигналізація та прилади з високим освітленням для автомобілів, крім випадків, якщо ввозиться для потреб Міністерства охорони здоров'я, збройних сил, генералів, Відділу розвідки Йорданії, Управління громадської безпеки, митниці та машин швидкої допомоги для приватних лікарень	Питання безпеки
Сигналізатори, дзвони тощо	Питання безпеки
Ляльки, які нагадують живий організм	Питання безпеки
Дуги арбалета	Питання безпеки
Цукерки у вигляді нижньої білизни та інтимних форм	Питання безпеки
Мозаїки	Захист історичних пам'яток
Запальнички у вигляді зброї	Питання безпеки

² https://www.wto.org/english/tratop_e/tpr_e/tp425_e.htm

Товари	Пояснення
Вантажні вагони, призначені для перевезення вантажів, включаючи трактори та причеми, тягачі, напівпричеми, які були виготовлені п'ять років тому або більше, крім транспортних засобів, виготовлених десять років тому і більше для приватного використання	Безпека громадського транспорту
Іграшки у формі повітряних куль і «небесних ліхтариків»	Повітряна безпека
Феєрверки, іграшкові пістолети	Питання безпеки
Сухі рослинні матеріали, що містять речовини jwh - 18K jwh -73, виготовлені з марихуани і гашишу	Охорона здоров'я
Наркотичні матеріали з ефектом, подібним до марихуани чи гашишу	Охорона здоров'я

Джерело: СОТ, https://www.wto.org/english/tratop_e/tpr_e/tp425_e.htm

Також у зв'язку з пандемією Covid-19 Йорданія запровадила з 8 квітня 2020 року заборону експорту продукції сільського господарства з метою збереження стратегічних запасів для країни в часи пандемії.³ Через тиждень це обмеження було частково знято після оцінки запасів. Було дозволено експортувати молочну продукцію, якщо вона виробляється з місцевої сировини, а також було дозволено експорт консервів, рослинних олій, соусів, кави, мармеладу, солінь та горіхів. Однак реекспорт такої продукції як рис, цукор, бобові, корми та пшениця в усіх її видах залишається забороненим. Заборона триває досі.

Частина експорту з та імпорту в Йорданію підлягає ліцензуванню або іншим дозвільним процедурам. Експортні ліцензії застосовуються переважно до агропромислових товарів, як-от: вироби із зерна, борошна тощо (Таблиця 2.3).

Таблиця 2.3: Товари, щодо яких у Йорданії діють експортні ліцензії

Продукція	Тип ліцензій
Продукція із зерна (борошно, манна крупа, булгур, фріке)	Неавтоматична ліцензія
Продукція з борошна (торти, печиво, солодоші всіх видів тощо)	Неавтоматична ліцензія
Манна крупа та інша продукція (макарони, марокканський кускус)	Автоматична ліцензія
Цукор та рис	Автоматична ліцензія
Бобові (квасоля, нут, сочевиця тощо)	Автоматична ліцензія
Матеріали подвійного використання	Неавтоматична ліцензія

³ https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/barriers/details?barrier_id=15809&sps=false

Джерело: COT, https://www.wto.org/english/tratop_e/tpr_e/tp425_e.htm

Щодо імпорту, окрім прямих заборон, у Йорданії діє низка інших обмежень. Наприклад, деякі види товарів можуть імпортуватись лише тими компаніями, які будуть їх використовувати для подальшої переробки (Таблиця 2.4).

Таблиця 2.4: Товари з обмеженим доступом на ринок Йорданії

Продукція	Хто має право імпортувати
Сира шкіра	Лише Йорданська компанія з дублення
Сира нафта та її похідні (крім металевих олій) та побутові газові балони	Лише Йорданська нафтопереробна компанія
Цемент	Лише Йорданські цементні заводи (зараз приватні)
Вибухові речовини та порох	Компанія Йорданських фосфатних копалень
Вживані шини	Лише заводи з переробки шин
Печиво всіх видів; мінеральна вода та сухе молоко для промислового використання	Лише фабрики, які використовують цю сировину

Джерело: <https://euromed.tradehelpdesk.org/euromed/en/market-access-info/customs-procedures-guides/download?reporter=400>

Також у країні діє система ліцензування імпорту, у тому числі неавтоматичного. Основні товари, на які поширюється неавтоматичне ліцензування імпорту, та органи, які відповідальні за ліцензування, представлені в Таблиці 2.5.

Таблиця 2.5: Товари, щодо яких у Йорданії діють неавтоматичні ліцензії на імпорт

Продукт	Відповідальна організація
Зброя та боєприпаси	Міністерство внутрішніх справ
Ножі з лезами	
Вибухові речовини	
Іграшкові літаки з дистанційним управлінням	
Ігри для комерційного використання	
Засоби для самооборони	
Військовий одяг	Міністерство оборони
Радіоактивні речовини та уран	Міністерство енергетики та корисних копалин

Продукт	Відповідальна організація
Бездротові приймачі та радіомовні станції	Комісія з питань регулювання телекомунікацій
Бездротові пристрої сигналізації	
Пристрої дистанційного керування	
Обладнання для картографування	
Бездротові приймачі та пристрої мовлення	
Устаткування стільникового телефону	
Бездротові мікрофони	
Термінали зв'язку	
Мобільне телевізійне обладнання	
Шифрувальні пристрої та супутникові приймачі	Комісія з питань радіо та телебачення
Кольорові копіювальні машини	Центральний банк Йорданії
Медичні препарати та антибіотики	Міністерство охорони здоров'я
Харчові домішки для спортсменів	
Харчові барвники броміду калію	
Азбестові труби та панелі	
Заморожене морозиво	
Дитяче харчування та молоко	
Кисень та оксид азоту	Міністерство охорони навколишнього середовища
Галогенні матеріали	
Газ фреон	Міністерство інформації, зв'язку та технологій
Поштові очисні пристрої	
Обладнання для буріння артезіанських свердловин	Міністерство води та зрошення
Невеликі камери для спостережень	Комітет із безпеки

Джерело: <https://euromed.tradehelpdesk.org/euromed/en/market-access-info/customs-procedures-guides/download?reporter=400>

У випадку відсутності ліцензії штраф становить 2,5 % від вартості імпортованих товарів.⁴ Для отримання ліцензії на імпорт уперше необхідно:

- бути членом Промислової палати та Торговельної палати;
- мати ліцензію на ведення діяльності;
- мати ліцензійну картку на імпорт.

Документи, необхідні для отримання ліцензійної картки на імпорт до Йорданії:

- Рахунок у банку з сумою щонайменше 10 000 динарів;
- Копія документа про реєстрацію компанії;
- Копія реєстрації компанії в Торговельній палаті;
- Ліцензія на ведення діяльності;
- Копія довідки про сплату податків від продажів;
- Заповнена аплікаційна форма Торговельної палати.

Членство в Торговельній палаті передбачає сплату реєстраційного внеску та регулярних членських внесків, а також внесення пожертви на розвиток громади. Сума платежів залежить від розміру капіталу компанії.

Правила походження

Йорданія вимагає сертифікат про походження товару під час імпорту з усіх країн. Для неpreferенційної торгівлі діють такі правила: продукція, зазвичай, розглядається як така, що походить з країни, де вона повністю отримала або пройшла істотну трансформацію, що призводить до зміни шестизначної тарифної класифікації, або якщо щонайменше 40% вартості додано в країні походження.

Безпечність продукції (ТБТ/СФЗ)

Йорданія активно займається розробкою добровільних стандартів для промислової продукції, а також запроваджує технічні регламенти на основі норм СОР. За інформацією СОР, станом на 2015 рік 50 % стандартів Йорданії відповідали міжнародним, а 40% технічних регламентів базувались на міжнародних нормах.⁵

Санітарні та фітосанітарні вимоги Йорданії відповідають міжнародним стандартам, які стосуються продовольства, рослинництва та тваринництва. Дотримання цих вимог контролюється законами про нагляд за харчовими продуктами, лікарськими та фармацевтичними товарами, про управління продуктами харчування й ліками та про сільське господарство.

⁴ <https://euromed.tradehelpdesk.org/euromed/en/market-access-info/customs-procedures-guides/download?reporter=400>

⁵ https://www.wto.org/english/tratop_e/tpr_e/s325_e.pdf

Для імпорту й експорту тварин та продуктів тваринного походження необхідно мати сертифікат від ветеринара, який підтверджує країну походження. Для імпорту продукції тваринництва та рослинництва необхідно зареєструватися в Міністерстві торгівлі для отримання ліцензії на імпорт. Для цього необхідно надати сертифікат від ветеринара, фітосанітарний сертифікат та сертифікат про безпеку харчових продуктів.

Для імпорту живих тварин необхідно, щоб тварини пройшли карантин перед імпортом та після нього. Необхідно також мати сертифікат від ветеринара з країни-походження. Для країн, з якими існують угоди про взаємне визнання стосовно карантинних процедур, не потрібен карантин. Це, зокрема, стосується Алжиру, Єгипту, Угорщини, Іраку, Казахстану, Лівану, Лівії, Марокко, Палестини, Судану, Сирії та Ємену.

При імпорті продукції рослинництва також необхідний карантин, винятки стосуються Єгипту, Угорщини, Іраку, Казахстану, Кувейту, Лівії, Палестини, Сирії та Ємену.

Продукція харчування класифікується за рівнями ризику, який визначається відповідно до торгової історії постачальника, особливості продукції (швидко псується чи ні), потреби в різних типах перевірок тощо.

Таблиця 2.6: Система визначення ризикованості продукції

Рівень ризику	Коридор	Процедура інспекції
Високий ризик	Червоний коридор	Кожне відправлення підлягає повному обстеженню з документальною перевіркою, фізичним оглядом, відбором проб та лабораторних випробувань або поданням дійсного сертифіката відповідності та звіту про випробування, виданого акредитованим органом з оцінки відповідності. Перевірена партія отримує попередній дозвіл на відпуск, що дозволяє імпортерам зберігати товар до результатів оцінки.
Середній ризик	Жовтий коридор	Від документальної до фізичної перевірки.
Низький ризик	Зелений коридор	Розпорядження видається негайно з підсумковою перевіркою поданих документів.

Джерело: https://www.wto.org/english/tratop_e/tptr_e/s325_e.pdf

Більшість продуктів харчування (72%) імпортується «жовтим коридором», у рамках якого поставка підлягає документальній та фізичній перевіркам. Решта (28%) імпортується через «червоний коридор», коли продукція підлягає ще й лабораторній перевірці. Ця класифікація визначається Комітетом із безпеки харчових продуктів.

За даними ІТС,⁶ експортери при торгівлі з Йорданією стикаються з проблемою отримання сертифіката про дотримання санітарних та фітосанітарних вимог:

⁶ https://www.intracen.org/uploadedFiles/intracenorg/Content/Publications/NTM%20Jordan_final_Low-res.pdf

-
- деякі експортери стикаються з проблемами обмеженого доступу до обладнання, яке перевіряє продукцію;
 - відтермінування перевірки триває досить довго - від 2-х до 10-ти днів - і може спровокувати великі витрати для експортера (до 10-ти % від вартості продукції);
 - тестування імпорту займає 3 - 4 дні, але може досягати 10-ти – 15-ти днів, що збільшує витрати на зберігання продукції на складах;
 - хоча система уніфікована, між країнами-учасницями Панарабської зони вільної торгівлі у випадку експортування продукції до інших країн, об'єднаних цією Угодою, виникають проблеми з розпізнанням сертифікатів, отриманих у Йорданії.

Захист інтелектуальної власності

Згідно з Індексом глобальної конкурентоспроможності 2019,⁷ що публікується Всесвітнім економічним форумом, Йорданія займає 70-те місце серед 141-ї країни світу в загальному рейтингу, однак за рівнем захисту прав власності Йорданія займає 33-тє місце з 68,7 балами зі 100 можливих.

Йорданія є підписантом Паризької конвенції про охорону промислової власності та членом Всесвітньої організації інтелектуальної власності (WIPO).

Режим захисту прав інтелектуальної власності в Йорданії був одним із ключових елементів перемовин під час вступу країни до СОТ. У рамках приєднання до цієї міжнародної організації Йорданія пообіцяла, що її законодавство буде повністю відповідати Угоді СОТ про торгові аспекти прав інтелектуальної власності (ТРИПС) без жодного перехідного періоду. Проблеми, що існували в Йорданії у сфері захисту прав інтелектуальної власності перед вступом до СОТ, стосувались, зокрема, торговельних марок та вироблення лікарських засобів без відповідних патентів.

Митниця Йорданії⁸ має право не дозволити ввіз товарів, у яких порушено право інтелектуальної власності. Експортер має право протягом 8-ми днів подати до суду через це. Найбільше позовів проти Йорданії було зафіксовано через піратство фільмів та відеоігор.

Економічні зони

Робота економічних зон⁹ Йорданії регламентується Законом про економічні зони від 2010 р. Виділяють чотири базові типи економічних зон Йорданії: індустріальні парки та кваліфіковані промислові зони, вільні зони, спеціальні економічні зони та галузі розвитку (Таблиця 2.7).

⁷ http://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf

⁸ https://www.wto.org/english/tratop_e/tpr_e/s325_e.pdf

⁹ https://www.wto.org/english/tratop_e/tpr_e/s325_e.pdf

Таблиця 2.7: Огляд стимулів економічних зон Йорданії

Тип	Основні стимули щодо інвестування
Індустріальні парки/ кваліфіковані промислові зони	<p>Повне звільнення від податків і зборів з основних активів проекту, необхідних для цього проекту.</p> <p>Вибір інвестора: купівля чи оренда майна;</p> <p>Безмитний та квотний доступ на ринки США (у рамках особливої промислової зони).</p> <p>Відсутність обмежень іноземного капіталу на інвестиції.</p> <p>Податковими пільгами є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - податок на прибуток 5 % із доходу, отриманого від діяльності в зоні розвитку; - податок із продажу 0 % на товари та послуги, придбані або імпортовані; - митні збори 0 % на всі матеріали, інструменти, машини та прилади, що використовуються для будівництва, обладнання та оснащення всіх видів проектів у межах особливої зони розвитку (індустріального парку); - податок на соціальні послуги 0 % ; - податок на дивіденди 0 %.
Вільні зони	<p>Звільнення від сплати податку на прибуток із:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вивезених товарів або наданих послуг за межі Йорданії; - транзитної торгівлі; - продажу товарів у межах декількох вільних зон; - надання послуг у вільних зонах. <p>Звільнення від податку на прибуток із зарплат та надбавок працівників, які не працюють у Йорданії, але працюють у проектах, здійснених у межах вільної зони.</p> <p>Звільнення від митних зборів та всіх податків і зборів за товари, що вивозяться з цих зон на ринки, крім місцевого ринку, і на товари, що ввозяться на нього, у тому числі матеріали, обладнання, машини, будівельні матеріали у зв'язку з будівництвом, підготовка та оснащення всіх типів проектів, визначених у вільній зоні, включаючи запасні частини, необхідні для їх постійного використання, технічне обслуговування. Виняток: плата за послуги.</p>
Спеціальна економічна зона Акаба	<p>Однаковий податок на прибуток у розмірі 5% із чистого прибутку для всіх компаній.</p> <p>Звільнення від сплати податку на соціальні послуги.</p> <p>Звільнення від щорічного податку на землю та будівництво за використане майно.</p>

Тип	Основні стимули щодо інвестування
	Звільнення від податків на розподілені дивіденди та прибуток. Безмитний ввіз товарів у комерційних цілях. Відсутність обмежень іноземного капіталу для інвестицій.
Галузі розвитку	Однаковий податок на прибуток у розмірі 5 % з чистого прибутку. Не застосовується до доходів: банків, телекомунікаційних компаній, що мають індивідуальні ліцензії, фінансово-брокерські компанії та фінансові компанії, включаючи компанії, що практикують обмін валют, лізинг, а також консультативні, фінансові та аудиторські компанії, транспортні компанії, страхові та перестрахові компанії, основні гірничо-видобувні галузі, транспортування та/або розподіл та/або видобуток води, газу та похідних нафти, трубопроводи. 0 % ПДВ або відшкодування ПДВ за товари та послуги, придбані або імпортовані до цих галузей розвитку. Звільнення від сплати митних платежів за всі матеріали, інструменти, машини при будівництві та обладнанні підприємств.

Джерело: https://www.wto.org/english/tratop_e/tpr_e/s325_e.pdf

У Йорданії створено 6 *індустріальних парків* у таких містах: Ірбід, Карак, Акаба, Амман, Маан і Мувакар. У 2014 р. вони забезпечили 20 % експорту Йорданії.

Після повного впровадження тарифних пільг у рамках Угоди про ЗВТ між Йорданією та США була впроваджена ініціатива про створення *кваліфікованих промислових зон*, які діють також і для Ізраїлю (див. опис ЗВТ з Ізраїлем).

У Йорданії є 6 *вільних зон* (public free zones): Зарка, Сахаб поблизу Аммана, Міжнародний аеропорт «Королева Алія», Мукара та Аль-Карама, які переважно виконують функції транзитної торгівлі на місцевому ринку. Вільні зони знаходяться поза юрисдикцією Йорданської митниці та створюють безмитне середовище для зберігання товарів, які транзитом прибувають до Йорданії. Товари, вироблені в цих зонах, можуть бути експортовані або продані на внутрішньому ринку. Промислова палата видає сертифікати походження для експорту товарів із місцевим вмістом не менше 40%.

Також у Йорданії діє 5 *областей розвитку* (development area, development zones): зона розвитку Короля Хусейна «Бін Татала» в Мафраці, зона розвитку Маан, Ірбід, зона розвитку Мертвого моря та зона розвитку Джабал Аджлун.

Спеціальна економічна зона Акаба створена у 2000 р., її площа становить 375 км² і простягається також на 27 км² узбережжям. Інвестиційний режим СЕЗ Акаба є більш ліберальним порівняно з іншими частинами країни: існує відсутність обмежень на інвестиції в іноземний капітал; землю можуть купувати та орендувати іноземці; 70 % працівників, залучених до певного проєкту, можуть становити іноземці. Товари, вироблені в межах СЕЗ, вважаються йорданського походження за умови дотримання всіх правил походження. Розподіл інвестицій за СЕЗ Акаба:

- 50 % туризм;
- 30 % сфера послуг;

- 13 % промисловість;
- 7 % легка промисловість.

Таблиця 2.8 підсумовує умови ведення бізнесу в економічних зонах Йорданії.

Таблиця 2.8: Порівняння умов ведення бізнесу між економічними зонами Йорданії

Критерій	СЕЗ Акаба	Вільні зони	Галузі розвитку
Тип галузі	Промисловість	Промисловість та туризм	ІТ
Тривалість відкриття компанії	6 тижнів	8 тижнів	4 тижні
Корпоративний податок	5 %	20 %	5 %
Субсидія на купівлю землі	10 %	10 %	10 %
Квота на іноземних працівників	70 %	50 %	100 %

Джерело: <https://www.healyconsultants.com/jordan-company-registration/free-zones/>

Механізм вирішення спорів

Йорданія жодного разу не була замішана в якихось спорах ні як позивач, ні як відповідач.¹⁰

Загалом, механізм вирішення комерційних спорів у Йорданії покладений на судові органи. Судді представляють цивільні суди, релігійні (шаріатські) суди та спеціальні суди. Цивільні суди вирішують питання, що стосуються торгівлі між приватними та державними компаніями. Релігійні суди також мають право вирішувати питання, пов'язані з внутрішньою та зовнішньою торгівлею. Спеціальні суди розглядають справи, пов'язані з митними зборами та оподаткуванням. Судді цивільного та релігійного судів призначаються та звільняються з посади королівським указом.

Йорданія також є учасником Нью-Йоркської конвенції про визнання та виконання арбітражу (ратифікована в 1980 р.) та Конвенції про врегулювання інвестиційних суперечок між державою та громадянами інших країн (Конвенція ICSID) (ратифікована в 1972 році).¹¹

2.2. Угоди про вільну торгівлю, укладені Йорданією

Станом на травень 2021 року, Йорданія має дев'ять угод про вільну торгівлю (див. Рисунок 2.1):

¹⁰ https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/find_dispu_cases_e.htm

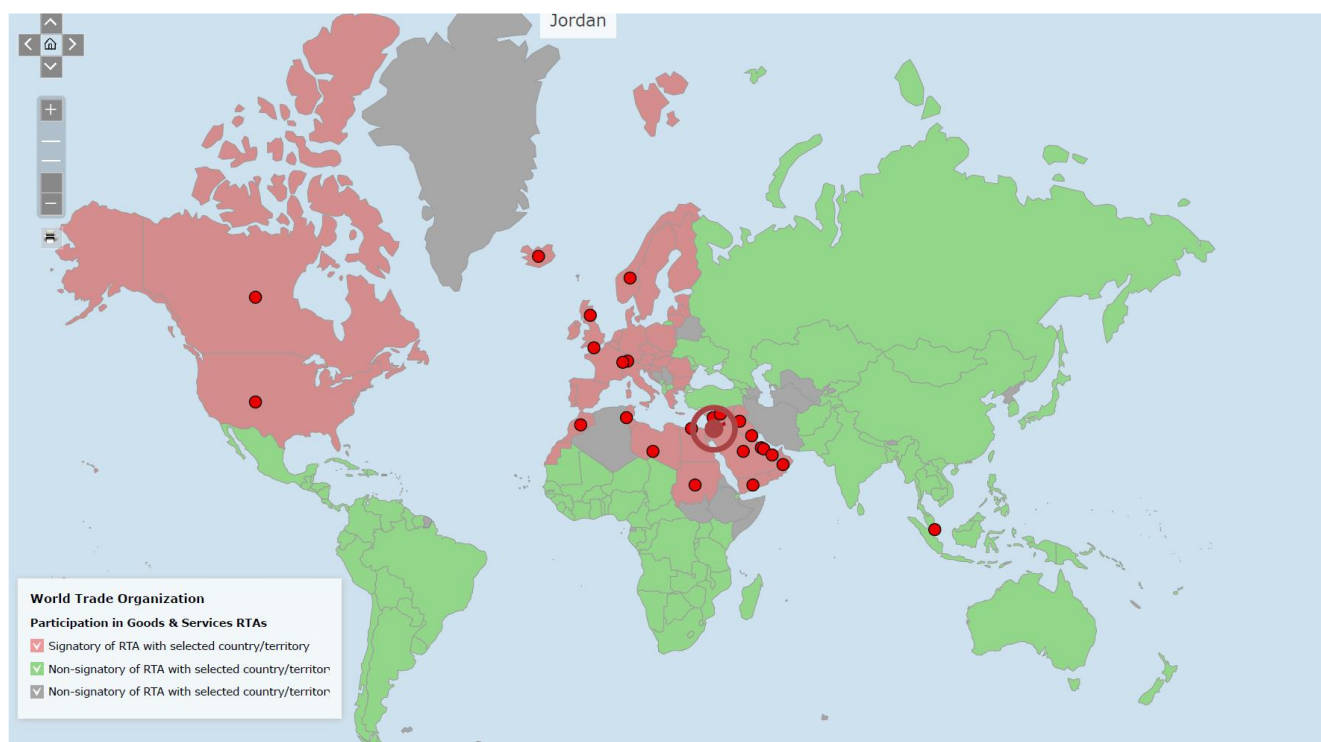
¹¹ https://www.wto.org/english/tratop_e/tpr_e/s325_e.pdf

- Ізраїль (1995; 2004)¹²;
- Панарабська зона вільної торгівлі (1998);
- США (2001);
- ЄС (2002);
- ЄАВТ (2002);
- Сінгапур (2005);
- Агадірська угода (2007);
- Канада (2012);
- Велика Британія (2021).

Ці угоди регулюють торгівлю Йорданії з-понад 50-ма країнами світу. Сім ЗВТ стосуються виключно торгівлі товарами, тоді як дві – із США та Сінгапуром – також стосуються торгівлі послугами.

Угоди, підписані Йорданією, переважно є класичними ЗВТ і фокусуються на лібералізації ввізних мит. Питання лібералізації нетарифних бар'єрів у торгівлі в більшості ЗВТ є другорядними.

Рисунок 2.1: Мапа Угод про вільну торгівлю Йорданії

Джерело: https://www.wto.org/english/tratop_e/region_e/rta_participation_map_e.htm?country_selected=JOR&sense=b

¹² Угода між Йорданією та Ізраїлем не нотифікована в СОТ

Нижче ми розглянемо ключові положення угод про вільну торгівлю Йорданії.

ЗВТ із Ізраїлем

Перша двостороння торговельна угода між Йорданією та Ізраїлем, що передбачала взаємне зниження ввізних мит, була укладена в 1995 році.¹³ Вона мала велике значення як сигнал нормалізації економічних відносин між країнами після укладання мирної угоди й стала основою для розбудови двосторонніх зв'язків. Однак її вплив на двосторонню торгівлю був у цілому значним.¹⁴

Важливий поштовх до розвитку торговельних зв'язків Йорданії та Ізраїлю надали так звані кваліфіковані промислові зони (*Qualifying Industrial Zones – QIZ*), які були створені в рамках підтримки мирного процесу на Близькому Сході й передбачали преференційний доступ товарів, вироблених із матеріалів походженням як із Йорданії, так і з Ізраїлю на ринок США.¹⁵

Указ Президента США про створення кваліфікованих промислових зон у Йорданії, на Західному березі та в секторі Газа було підписано в 1996 році¹⁶, і перша QIZ – Irbid – була створена в 1997 році. Згодом було започатковано ще низку QIZ. Для отримання преференційного доступу на ринок США частка вартості, створеної спільно Йорданією та Ізраїлем, мала складати 35% у такій пропорції:

- 11,7% від вартості: Йорданія;
- 8% (7% для високотехнологічних товарів) від вартості: Ізраїль;
- 15,3%: будь-яка комбінація походженням із Йорданських QIZ, Ізраїлю, США, Західного берега та сектору Газа.

Протягом десятиріччя після початку дії QIZ торгівля між Йорданією та Ізраїлем збільшилася в десять разів, значною мірою власне завдяки QIZ.¹⁷ Однак їхня привабливість для Йорданії помітно зменшилась після укладання двосторонньої угоди про ЗВТ між Йорданією та США.

У 2004 році Угоду про вільну торгівлю між Йорданією та Ізраїлем було суттєво розширено. Країни домовились про поступове скасування ввізних мит для більшості товарних позицій. За інформацію Market Access Map, у 2020 році середнє ввізне мито для йорданських товарів в Ізраїлі становило 0,03%.

Зазначимо, що у 2010-х торговельні відносини Йорданії та Ізраїлю ввійшли в нову фазу, бо Йорданія почала відігравати роль транзитної країни (реекспортера) у відносинах між країнами Перської затоки та Ізраїлем. Це стосується, у першу чергу, продуктів хімічної та нафтохімічної промисловості та споживчих товарів, що фактично імпортуються з великих зон вільної торгівлі

¹³ <https://www.jewishvirtuallibrary.org/ministry-of-trade-communique-on-israel-jordan-trade-agreement>

¹⁴ <https://institute.global/advisory/israeli-jordanian-trade-depth-analysis>

¹⁵ <http://web.ita.doc.gov/tacgi/fta.nsf/7a9d3143265673ee85257a0700667a6f/196ed79f4f79ac0085257a070066961d>

¹⁶ <https://www.trade.gov/qiz-jordan>

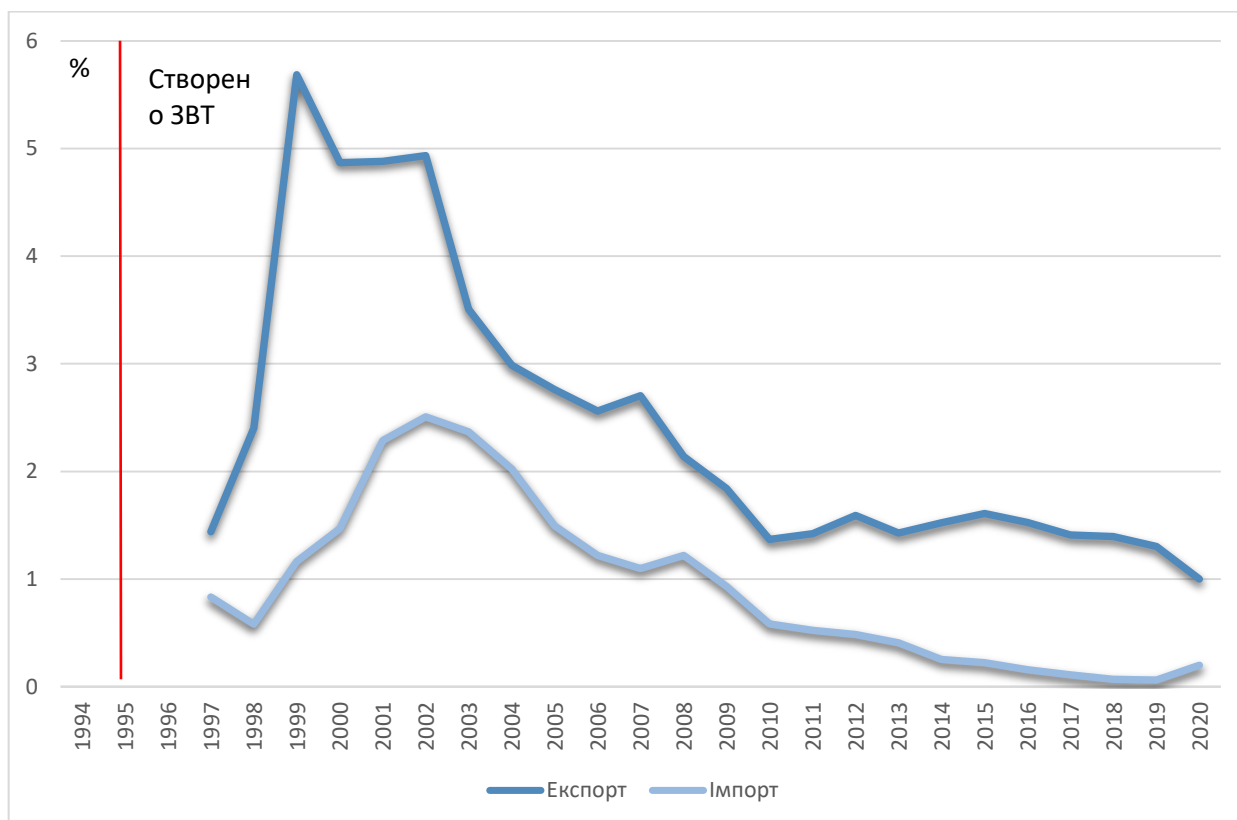
¹⁷ <https://institute.global/advisory/israeli-jordanian-trade-depth-analysis>

Об'єднаних Арабських Еміратів, але які фіксуються в статистиці Ізраїлю як імпорт із Йорданії.¹⁸

Йорданія та Ізраїль також є учасниками [Регіональної конвенції про пан-євро-середземноморські преференційні правила походження](#) (Конвенція Пан-Євро-Мед), що дозволяє використовувати діагональну кумуляцію в торгівлі між Йорданією, Ізраїлем, ЄС та іншими країнами-учасницями конвенції, з якими Йорданія має угоди про вільну торгівлю.

На сьогоднішній день значення Ізраїлю у структурі товарної торгівлі Йорданії досить низьке. У 2020 році частка Ізраїлю складала 1% у експорті та 0,2% у імпорті.

Графік 2.2: Частка Ізраїлю у експорті та імпорті товарів Йорданією, % від загального

Джерела: <https://wits.worldbank.org/Default.aspx?lang=en>, <https://www.intracen.org/>

¹⁸ Ibid: <https://institute.global/advisory/israeli-jordanian-trade-depth-analysis>

Панарабська зона вільної торгівлі

Панарабська зона вільної торгівлі (ПАЗВТ), окрім Йорданії, охоплює Бахрейн, Єгипет, Ірак, Кувейт, Ліван, Лівію, Марокко, Оман, Катар, Саудівську Аравію, Судан, Сирію, Туніс, ОАЕ та Ємен.

Угода про створення ПАЗВТ¹⁹ була підписана в 1997 році й набула чинності в 1998 році. Для Йорданії це, мабуть, ключова ЗВТ, оскільки, по-перше, вона стосується торгівлі з країнами-сусідами, а по-друге, охоплює велику частину загальної торгівлі країни.

ПАЗВТ стосується торгівлі товарами, і з 2005 року країни-учасниці не застосовують ввізні мита у взаємній торгівлі щодо товарів з часткою не менше 40% арабського походження.²⁰ Для підтвердження арабського походження товари супроводжуються сертифікатом походження (СО), виданим відповідними органами країни-виробника. У Йорданії сертифікати про походження видають Промислова та Торговельна палати і підтверджує Міністерство промисловості, торгівлі та постачання.

Згідно з положеннями ПАЗВТ нетарифні бар'єри, які використовуються для обмеження імпорту (кількісні, монетарні, адміністративні тощо), не можуть застосовуватись до товарів арабського походження.

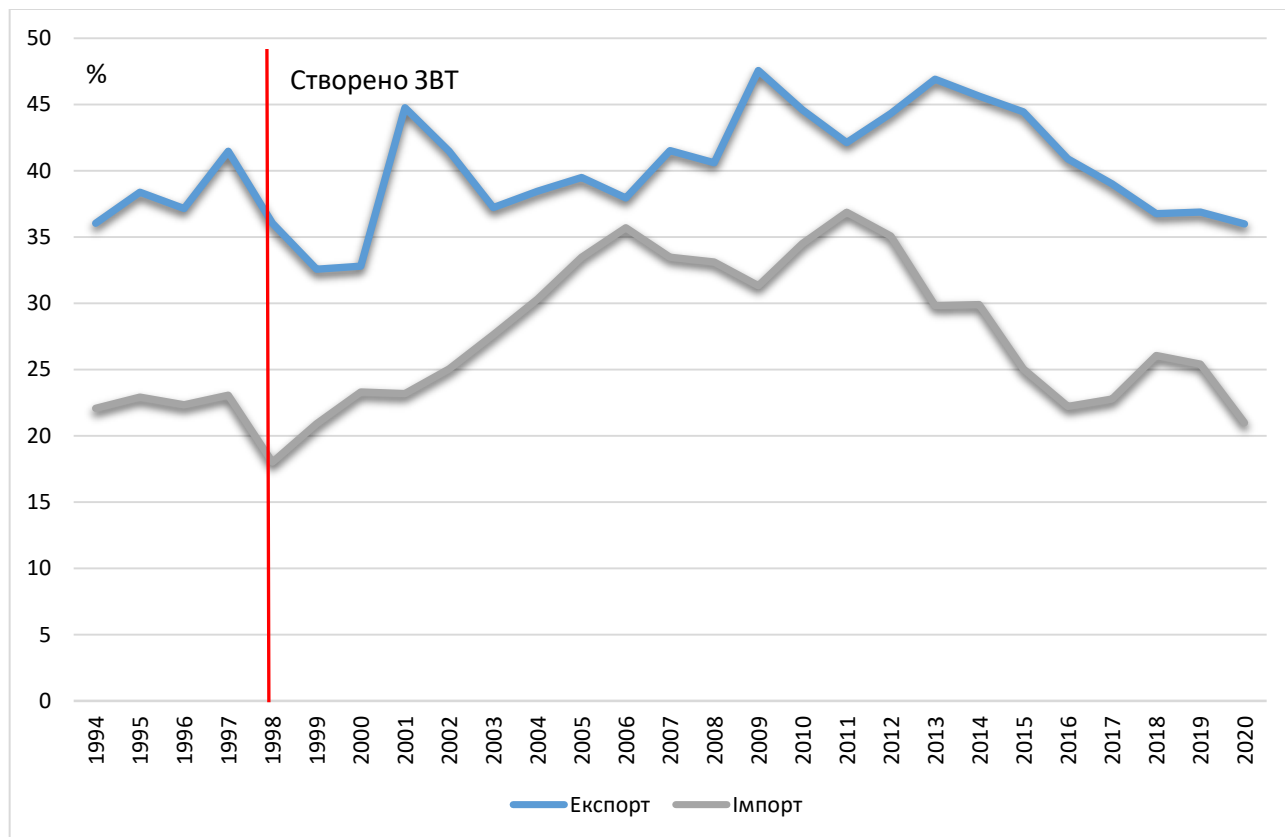
Спори, які можуть виникнути внаслідок виконання ПАЗВТ, передаються до Ради для їх подальшого розгляду. Потім Рада може передати їх до відповідального комітету чи підкомітету. Також спори можуть бути врегульовані за допомогою положень, які зазначені в Главі 6 Об'єднаної угоди за інвестиціями арабського капіталу в країні арабського походження (*United Agreement for the Investment of Arab Capital in Arab States*) та в Додатку до неї. У кожному конкретному випадку Рада визначає спосіб урегулювання суперечок.

Торгівля з країнами, що формують Панарабську ЗВТ, є дуже важливим елементом товарної торгівлі Йорданії. Максимальна частка експорту Йорданії, спрямована до цих країн, склала 48% у 2009 році, тоді як максимальна частка імпорту була 37% у 2011 році. З 2013 року значення торгівлі з країнами Панарабської ЗВТ поступово зменшується, але все одно лишається значним. У 2020 році частка цієї ЗВТ у торгівлі товарами Йорданії була 36% у експорті та 21% у імпорті.

¹⁹ [http://rtais.wto.org/rtadocs/16/TOA/English/Pan-Arab%20Free%20Trade%20Area%20Agreement%20\(1997\).pdf](http://rtais.wto.org/rtadocs/16/TOA/English/Pan-Arab%20Free%20Trade%20Area%20Agreement%20(1997).pdf)

²⁰ <http://documents1.worldbank.org/curated/en/311581468275088490/pdf/WPS5031.pdf>

Графік 2.3: Частка Панарабської ЗВТ у експорті та імпорті товарів Йорданією, % від загального

Джерела: <https://wits.worldbank.org/Default.aspx?lang=en>, <https://www.intracen.org/>

ЗВТ із США

Йорданія підписала ЗВТ із США у 2000 році, а набуття чинності відбулось через рік – наприкінці 2021 року. На відміну від більшості інших ЗВТ Йорданії, угода охоплює як торгівлю товарами, так і торгівлю послугами.

Угода передбачає, що свідоцтво про походження товару не потрібно. Вважається, що товар походить з території тієї сторони, де (i) товар був повністю отриманий або виготовлений, або зазнав суттєвих модифікацій; (ii) вони повинні мати щонайменше 35% внутрішнього вмісту, тобто не менше 35% митної вартості імпортованого товару повинно мати матеріали вітчизняного походження або обробки; кумуляція походження з іншою стороною дозволена в межах 15% від митної вартості; імпортований товар повинен транспортуватися безпосередньо між сторонами, за умови визначених винятків. Спеціальні правила походження поширюються на текстиль та одяг.²¹

У рамках ЗВТ передбачається зниження ввізних мит для продукції США до 0,6%, із них 96 % продукції ввозиться без мита. Середня ставка ввізних мит, що застосовується до товарів

²¹ <https://docsonline.wto.org/dol2fe/Pages/SS/directdoc.aspx?filename=q:/WT/TPR/S325R1.pdf&Open=True>

йорданського походження на ринку США, прямує до нуля. Угода містить складну систему перехідних періодів для забезпечення адаптації до зміни тарифного регулювання.

ЗВТ між Йорданією та США передбачає дотримання міжнародних норм щодо оцінки митної вартості товарів, процедури ліцензування імпорту, технічних бар'єрів у торгівлі, санітарних та фітосанітарних норм.²²

Захист прав інтелектуальної власності здійснюється відповідно до міжнародних стандартів.²³ Йорданія в рамках Угоди протягом двох років зобов'язалася ратифікувати та впровадити Договір про авторські права та виставки, розроблений Всесвітньою організацією інтелектуальної власності.

Торгівля послугами між країнами здійснюється відповідно ГАТТ СОТ. Необхідні ліцензії та інвестування у сферу послуг у Йорданії та США здійснюється відповідно до законодавства країн. Також визначено такі заборони під час торгівлі послугами:

- заборона на участь в антиконкурентному субсидіюванні;
- використання інформації від конкурентів;
- несвоєчасне надання послуг.

У ЗВТ включено такі сектори послуг²⁴: ділові (юридичні, бухгалтерські, аудиторські, інженерні, медичні, міського планування тощо), послуги з НДДКР, послуги, пов'язані з нерухомістю, лізингові, інші бізнес-послуги (послуги з реклами, соціологічні опитування тощо), комунікаційні послуги (телекомунікаційні, кур'єрські тощо), аудіовізуальні послуги, будівничі та пов'язані з ними послуги, послуги з розподілу, освітні послуги, фінансові послуги, послуги з охорони здоров'я та соціальні, туристичні й рекреаційні послуги, культурні та спортивні послуги, транспортні послуги.

Угода містить чіткий процес урегулювання суперечок. Суперечками вважаються ситуації, коли:

- існують суперечки щодо тлумачення Угоди;
- коли одна Сторона вважає, що інша Сторона не виконала своїх зобов'язань;
- коли одна Сторона вважає, що інша Сторона порушує її права.

Якщо суперечка не вирішується протягом 60-ти днів із моменту її виникнення, тоді Сторона може направити її до Спільного комітету, який має 90 днів на розгляд цього питання. Якщо ж питання не було вирішено протягом цього періоду або Сторони домовилися самостійно, то створюється спеціальна група із регулювання спору, яка й вирішує цей спір остаточно. Ця група складається з колегії, до складу якої входять по три члени від кожної Сторони. Група розробляє кінцевий механізм вирішення спору, визначає винувату Сторону.

Після набуття чинності ЗВТ частка США у експорті товарів стрімко зростає. Максимальне значення було досягнуто у 2004 році на рівні 26% від загального експорту, а у 2020 році цей

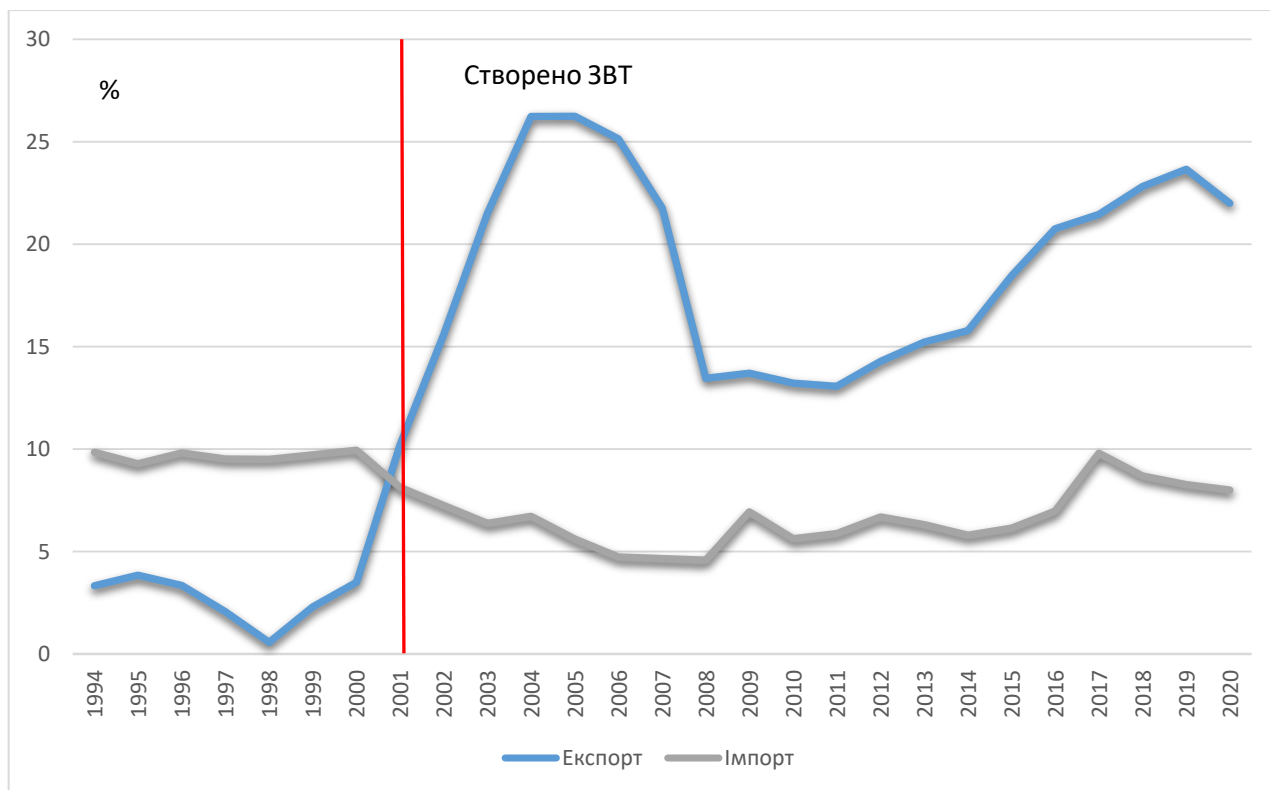
²² <https://www.usitc.gov/publications/docs/pubs/332/pub3340.pdf>

²³ http://www.sice.oas.org/TPD/USA_JOR/Negotiations/Oct242000_e.pdf

²⁴ https://ustr.gov/sites/default/files/uploads/agreements/fta/jordan/asset_upload_file543_8460.pdf

показник склав 22%. Водночас роль США у товарному імпорті Йорданії залишалась достатньо низькою – менше 10% від загального імпорту.

Графік 2.4: Частка США у експорті та імпорті товарів Йорданією, % від загального

Джерела: <https://wits.worldbank.org/Default.aspx?lang=en> , <https://www.intracen.org/>

ЗВТ із ЄС

ЗВТ між Йорданією та ЄС була підписана наприкінці 1997 року, але датою набрання чинності є травень 2002 року внаслідок тривалої процедури ратифікації. Країнами-учасницями ЗВТ є країни-члени ЄС, а це означає, що охоплення ЗВТ поступово збільшувалось до 28-ми країн-членів ЄС, аж поки Брекзит та вихід Великої Британії з ЄС не змінив цей тренд.

Угода стосується лише торгівлі товарами. Сторони домовились про поступове взаємне зниження/скасування ввізних мит протягом перехідних періодів, що з боку Йорданії в окремих випадках сягали 12-ти років. Середнє ввізне мито для товарів походженням із Йорданії в ЄС складає менше 0.1%. Водночас ЄС застосовує низку тарифних квот на товари походженням із Йорданії (Таблиця 2.9).

Таблиця 2.9: Тарифні квоти для Йорданії в рамках ЗВТ між Йорданією та ЄС

CN	Опис	Тарифна квота, у тоннах	Зниження митних ставок або можлива тарифна квота в процесі набуття чинності Угодою
0406 90 33	Сир та овече молоко	100	-

CN	Опис	Тарифна квота, у тоннах	Зниження митних ставок або можлива тарифна квота в процесі набуття чинності Угодою
0406 90 50			
0602 40	Троянди	100	-
0603 10	Зрізані квіти, свіжі	100	-
0701 90 51	Картопля	1 000	-
0702 00 15 0702 00 45 0702 00 50	Томати	-	60
0703 20 00	Часник	-	50
0705 11 05 0705 11 10 0705 11 80	Салат-латук, капуста	200	-
0708 20 20 0708 20 95	Боби	-	60
0709 20 00	Спаржа	100	-
0709 30 00	Баклажани	-	60
0709 60 10	Солодкий перець	-	40
0709 90 71	Цукіні	-	60
0713	Сушені боби	-	80
0805 10	Апельсини	-	60
0805 20	Мандарини	1 000	60
0805 30	Лимони	1 000	60
0805 40	Грейпфрути	-	80
0810 10 05	Полуниця	100	-
2001 2001 90 50, 2001 90 30, 2001 90 40 2001 90 60 2004 10 91 2004 90 10 2005 60, 2005 20 10 2005 80 00	Консервовані овочі	1 000	-
2008 11 10, 2008 91 00, 2008 40, 2008 70,	Консервовані фрукти	1 000	-

CN	Опис	Тарифна квота, у тоннах	Зниження митних ставок або можлива тарифна квота в процесі набуття чинності Угодою
2008 99 85 2008 99 91, 2009 11 2009 19 , 2009 20 2009 30			
2002 90 31 2002 90 39 2002 90 91	Томатний концентрат	4 000	-

Джерело: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:22002A0515\(02\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:22002A0515(02)&from=EN)

Правила походження в рамках ЗВТ із ЄС регулюються Конвенцією Пан-Євро-Мед, що дозволяє використовувати діагональну кумуляцію між її учасниками, що мають взаємні ЗВТ.

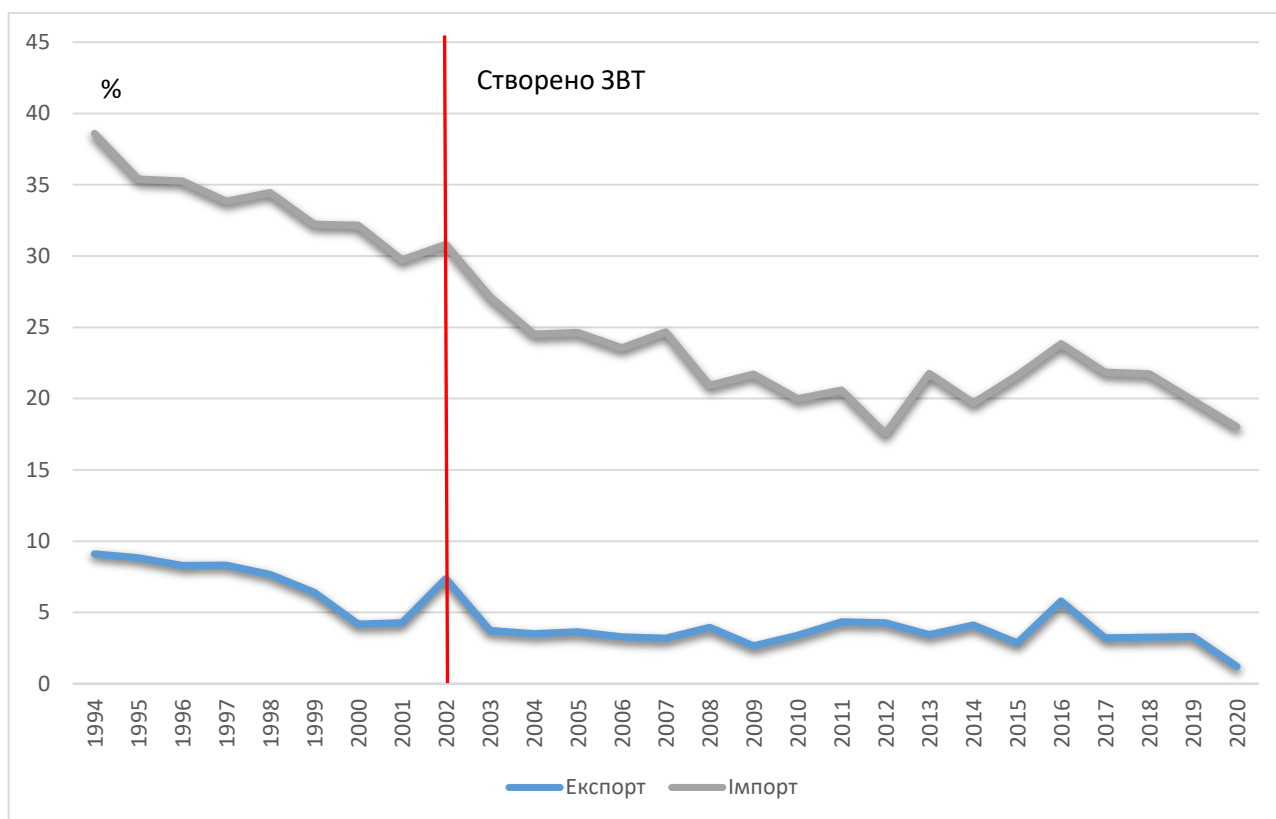
У рамках Угоди передбачається гармонізація фітосанітарних та ветеринарних стандартів у галузі сільського господарства.²⁵ Також сторони зобов'язались забезпечувати ефективний захист інтелектуальних, торгових та промислових прав власності для забезпечення міжнародних стандартів.

Якщо виникають суперечки щодо процедури перевірки товарів, які не можна вирішити між митними органами, що перевіряють товари, якщо, на думку імпортера, такі процедури проводяться з порушеннями Угоди, вони передаються на вирішення Комітету асоціації. У всіх інших випадках спори вирішуються в межах законодавства, визначеного в країні-імпортері та країні-експортері.

Незважаючи на створення ЗВТ, відносна роль ЄС у торгівлі товарами Йорданії поступово знижувалась протягом останніх кількох десятиріч. Ця тенденція особливо помітна у експорті. У 2020 році частка ЄС у експорті товарів Йорданії склала 18% від загального, тоді як на момент набуття чинності ЗВТ частка ЄС дорівнювала 31%. У імпорті ситуація схожа. У 2020 році частка імпорту з ЄС зменшилась до 1%.

²⁵ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:22002A0515\(02\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:22002A0515(02)&from=EN)

Графік 2.5: Частка ЄС у експорті та імпорті товарів Йорданією, % від загального

Джерела: <https://wits.worldbank.org/Default.aspx?lang=en>, <https://www.intracen.org/>

ЗВТ із ЄАВТ

Йорданія та ЄАВТ підписали Угоду про вільну торгівлю у 2001 році, а набуття чинності відбулось через рік у 2002 році. Угода стосується торгівлі товарами й складається з 41-ї статті, 7-ми додатків, 4-х протоколів та 1-го документа про взаєморозуміння.²⁶ Угода охоплює такі складові: торгівля товарами, походження продукції, санітарні та фітосанітарні заходи, технічні бар'єри в торгівлі, захист інтелектуальної власності, державні закупівлі, конкуренція, інституційні положення та вирішення спорів.

ЗВТ містить певну асиметричність у відкритті доступу на ринок. Тоді як середнє ввізне мито для товарів походженням із Йорданії становить 0,08%, ввізні мита для країн ЄАВТ на ринку Йорданії – близько 2,8% за рахунок збереження захисту продукції сільського господарства. Сторони погодились на поступове скасування протягом перехідних періодів.

Сторони застосовують свої національні санітарні та фітосанітарні норми, якщо вони несуть не-дискримінаційний характер. У рамках цієї Угоди Сторони співпрацюють у галузі лібералізації технічних регламентів та стандартів. Також було погоджено, що у випадку застосування технічних бар'єрів у торгівлі Сторони зобов'язані повідомити про це СОТ і допомагати в розслідуванні.

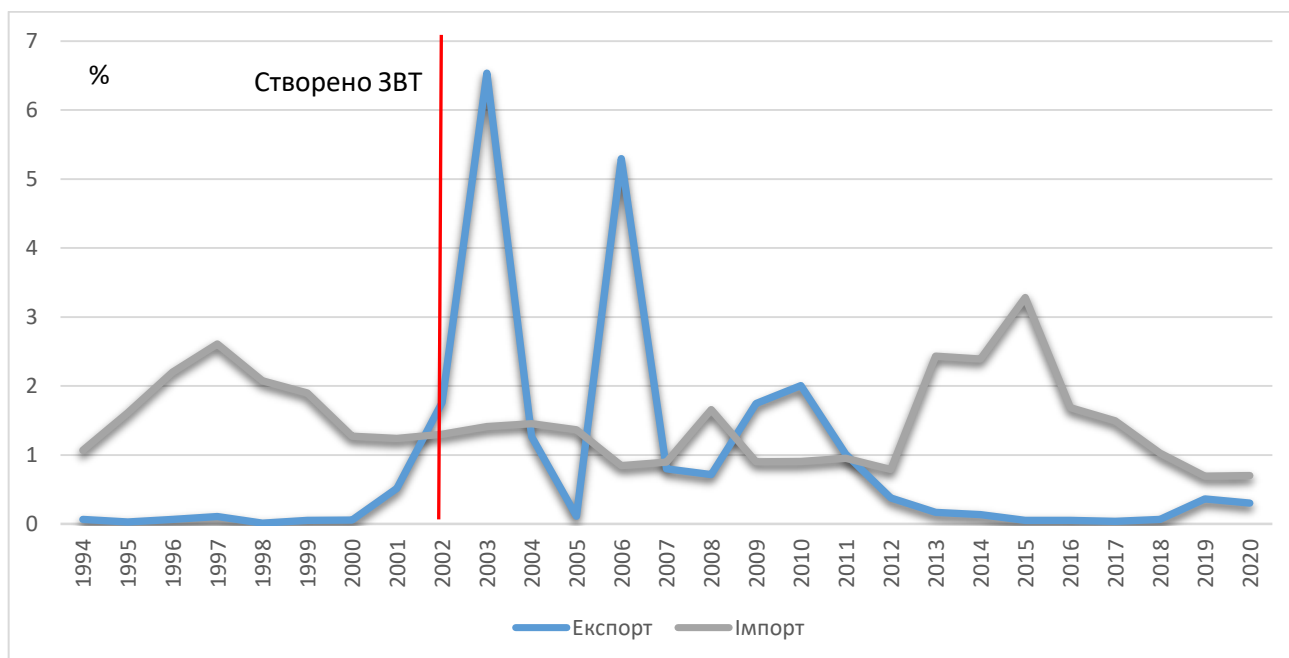
²⁶ <https://www.efta.int/free-trade/free-trade-agreements/jordan>

Сторони зобов'язані забезпечувати захист прав інтелектуальної власності.

Спори вирішуються шляхом консультацій та співпраці для досягнення взаємного задовільного вирішення будь-якого питання. Консультації проводяться за допомогою Спільного комітету після 20-ти днів із моменту виникнення спору. Якщо спір не був вирішений протягом 90 днів, то Сторона може звернутися до арбітражного суду, який вирішить спір відповідно до положень Угоди або у випадку відсутності таких положень відповідно до норм міжнародного публічного права. Рішення арбітражного суду є остаточним та обов'язковим.

Після підписання ЗВТ роль країн-членів ЄАВТ як торговельних партнерів Йорданії зросла, але ця зміна не була стійкою. У 2019-2020 роках торгівля з ЄАВТ складала менше 1% загального обсягу торгівлі Йорданії.

Графік 2.6: Частка країн-членів ЄАВТ у експорті та імпорті товарів Йорданією, % від загального

Джерела: <https://wits.worldbank.org/Default.aspx?lang=en>, <https://www.intracen.org/>

ЗВТ із Сінгапуром

Угода із Сінгапуром була підписана у 2004 році й набула чинності у 2005 році. Це друга, після США, угода Йорданії, яка охоплює як товари, так і послуги. Дата підписання – 16 березня 2004 р.

У рамках ЗВТ середній тариф для товарів походженням із Йорданії прямує до нуля, тоді як середній тариф для товарів походженням із Сінгапуру складає менше 1% за рахунок збереження ненульових ввізних мит для окремих видів сільськогосподарської продукції. Дев'яносто п'ять відсотків товарів ввозяться безмитно.

Країною походження товару вважається та, де товар повністю отриманий або виготовлений на території Сторони; має щонайменше 35% митної вартості походженням із цієї країни з можливістю двостороннього визнання походження; товар повинен транспортуватися

безпосередньо між Сторонами. Текстиль та одяг підпорядковуються спеціальним правилам походження.

Угода побудована за принципом дотримання норм СОТ, у тому числі щодо санітарних та фітосанітарних норм і захисту прав інтелектуальної власності.

Сторони зобов'язані надавати послуги відповідно до положень, визначених Угодою, які базуються на положеннях, визначених СОТ. Також інвестиції та ліцензії у сфері послуг визначаються відповідно до правил інвестування та ліцензування в Йорданії. Зокрема, визначено такі заборони при торгівлі послугами:

- заборона на участь в антиконкурентному субсидіюванні;
- використання інформації від конкурентів;
- несвоєчасне надання послуг.

Постачальникам послуг у Йорданії та Сінгапурі гарантований доступ на ринки одне одного. Ключові особливості:

- доступ до ринку: обидві країни не повинні обмежувати доступ до своїх ринків шляхом введення кількісних обмежень (наприклад, числові квоти щодо постачальників послуг, дозволених на ринку);
- національний режим: дозволяє постачальникам послуг із Сінгапуру мати такі ж права, як і місцеві постачальники послуг;
- внутрішнє регулювання: гарантує, що нормативні акти, які регулюють надання послуг, неупереджені та об'єктивні.²⁷

У ЗВТ включено такі сектори послуг²⁸: ділові послуги, комунікаційні послуги, будівельні та пов'язані з ними послуги, послуги, пов'язані з охороною навколишнього середовища, фінансові послуги, послуги, пов'язані з охороною здоров'я та соціальні послуги, туристичні та пов'язані з ними послуги, рекреаційні, культурні та спортивні послуги, транспортні послуги.

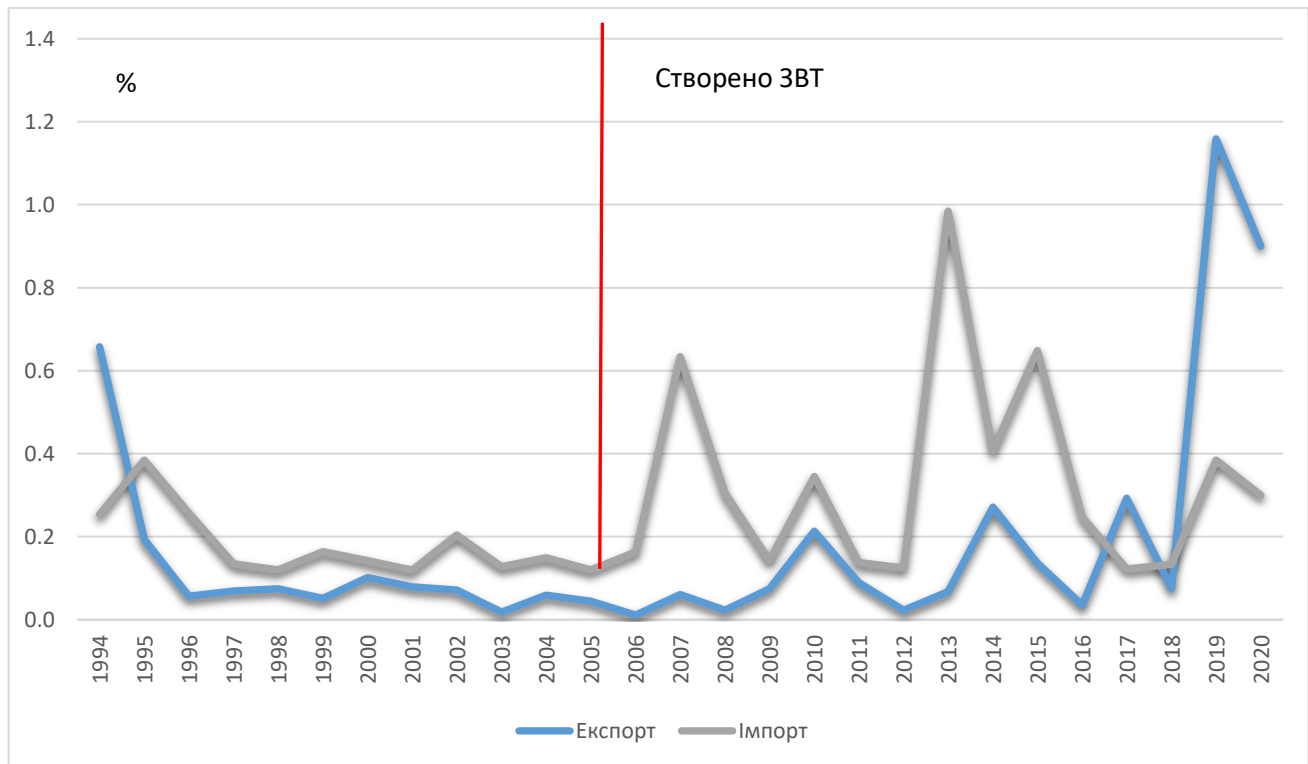
У випадку виникнення суперечок Сторона, яка позивається, може самостійно обрати форму вирішення спору. Існує 2 форми вирішення спору: створення колегії та позов до арбітражного суду. Можливий також варіант консультацій, де протягом 7-ми днів звинувачена Сторона повинна дати письмове пояснення своїх дій. Якщо обрано варіант створення колегії, то вона повинна винести своє рішення протягом 45-ти днів із моменту створення, в іншому випадку справа передається до суду.

Після підписання ЗВТ роль Сінгапуру у структурі товарної торгівлі Йорданії збільшилась, але зміни були нестійкими. У 2020 році експорт товарів у Сінгапур складав 0,9% загального експорту Йорданії, імпорт – 0,3% загального імпорту.

²⁷ <https://www.insis.com/free-trade-agreements/SJFTA.pdf>

²⁸ [https://www.enterprisesg.gov.sg/-/media/esg/files/non-financial-assistance/for-companies/free-trade-agreements/Hashemite Kingdom of Jordan/Legal text/SJFTA Chapter 4 Annex 4A Jordan Schedule of Specific Commitments](https://www.enterprisesg.gov.sg/-/media/esg/files/non-financial-assistance/for-companies/free-trade-agreements/Hashemite%20Kingdom%20of%20Jordan/Legal%20text/SJFTA%20Chapter%204%20Annex%204A%20Jordan%20Schedule%20of%20Specific%20Commitments)

Графік 2.7: Частка Сінгапуру в експорті та імпорті товарів Йорданією, % від загального

Джерела: <https://wits.worldbank.org/Default.aspx?lang=en>, <https://www.intracen.org/>

Агадірська угода

Так звана Агадірська угода була підписана у 2004 році, вона набула чинності у 2007 році. Країни-учасниці угоди - Йорданія, Єгипет, Марокко та Туніс. Ця угода за своїм охопленням фактично є підсистемою в рамках ПАЗВТ.

Угода стосується промислових товарів та передбачає, що всі товари арабського походження звільняються від митних тарифів, якщо вантаж:

- супроводжується сертифікатом походження (СО), виданим відповідними органами країни-виробника (у Йорданії СО видається Промисловою палатою та Торговельною палатою) ;
- додана вартість виробництва, що створена в арабській країні, не менше 40% її кінцевої вартості; з 1 липня 2008 р. почали діяти правила походження для конкретних продуктів.

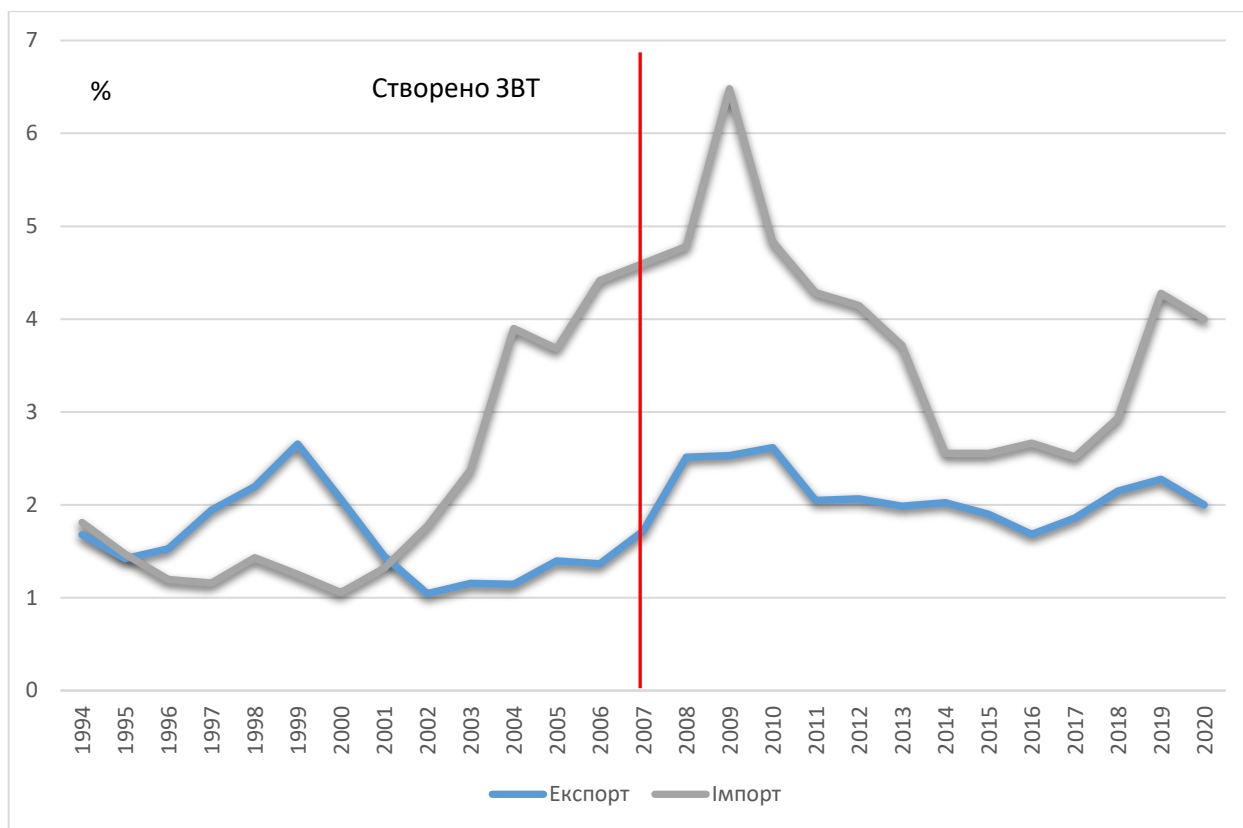
Зниження ввізних мит відбувалось поступово протягом відносно коротких перехідних періодів.

У випадку виникнення спорів Сторона повідомляє всіх підписантів Угоди. Якщо питання не вирішується протягом 45-ти днів із дня його виникнення, то Сторони звертаються до Комітету міністрів зовнішньої торгівлі, який розглядає спір. У випадку, якщо Комітет не може вирішити спір, створюється спеціальний арбітражний комітет для розгляду цього питання протягом 30-ти днів, який виносить остаточне рішення щодо спору.

Підписання Агадірської угоди не змінило значущість країн-учасниць для експорту Йорданії, тоді їх роль у структурі йорданського імпорту підвищилась. У 2020 році імпорт Йорданії з цих

країн склад близько 4% від загального імпорту. Частка країн-учасниць Агадірської угоди в експорті – лише близько 2%.

Графік 2.8: Частка країн-учасниць Агадірської угоди в експорті та імпорті товарів Йорданією, % від загального

Джерела: <https://wits.worldbank.org/Default.aspx?lang=en>, <https://www.intracen.org/>

ЗВТ із Канадою

Угода про створення ЗВТ із Канадою була підписана у 2009 році та набула чинності у 2012 році. Як і більшість ЗВТ Йорданії, ця Угода стосується торгівлі товарами і передбачає скасування значної частини ввізних мит. Рівень тарифного захисту Йорданії для товарів походженням із Канади в рамках Угоди становить 1,7%; 78% товарів ввозяться безмитно. Натомість середнє ввізне мито на йорданські товари в Канаді складає 0,03%.

Угода передбачає дотримання санітарних та фітосанітарних норм відповідно до стандартів СОТ.²⁹

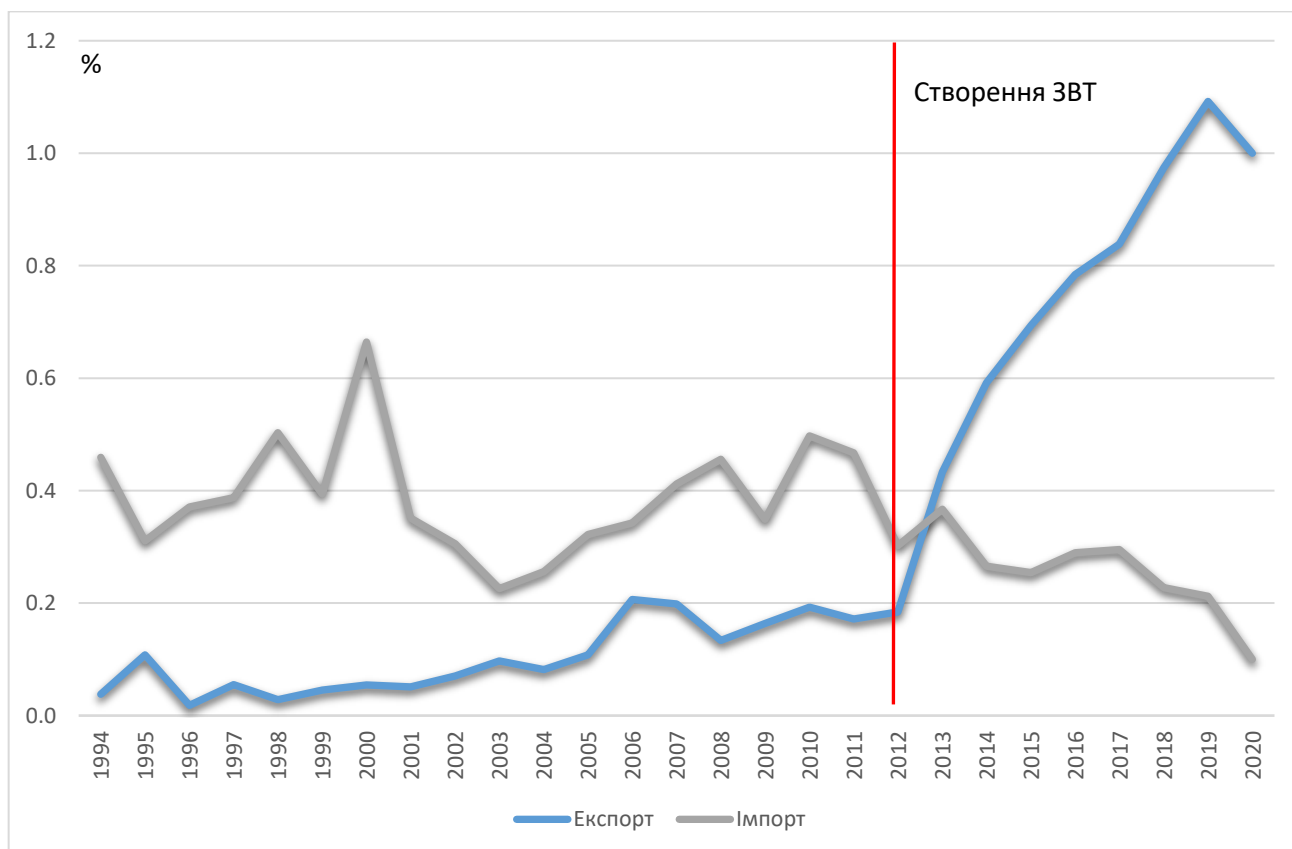
У випадку виникнення суперечок, Сторона, яка позивається, може самостійно обрати форму вирішення спору (крім спорів, які стосуються санітарних та фітосанітарних норм, навколишнього середовища та охорони праці). Сторона, яка подає скаргу, обирає форму вирішення спору: письмова скарга з відповіддю на неї (відповідь повинна бути надана

²⁹ http://www.sice.oas.org/Trade/CAN_JOR_FTA/Text_e.asp#Article7.1

протягом 30-ти днів), для консультацій створюється спеціальна комісія (спір повинен бути вирішений протягом 45-ти днів). До складу комісії входять троє громадян інших країн, які не проживають у країнах-учасниках спору.

Після підписання ЗВТ частка Канади у структурі товарного експорту Йорданії зростала, тоді як частка у імпорті зменшувалась. У 2020 році Йорданія спрямовувала у Канаду близько 1% свого загального експорту товарів.

Графік 2.9: Частка Канади в експорті та імпорті товарів Йорданією, % від загального

Джерела: <https://wits.worldbank.org/Default.aspx?lang=en>, <https://www.intracen.org/>

ЗВТ із Великою Британією

ЗВТ між Йорданією та Великою Британією була підписана у 2019 році й набрала чинності у травні 2021 року. Як і Угода між Йорданією та ЄС, яка стала основою для Угоди з Великою Британією, ця ЗВТ зосереджена на торгівлі товарами. Тому ввізні мита на товари, які застосовуються в межах ЗВТ між ЄС та Йорданією, переносяться на торгівлю з Великою Британією. Водночас, Йорданія може виграти від скорочення переліку тарифних квот, які застосовуються в рамках Угоди (Таблиця 2.10).

Таблиця 2.10: Тарифні квоти для Йорданії в рамках ЗВТ між Йорданією та Великою Британією

Товар	Опис	Тарифна квота
091152	Живі квіти	1 634

091166	Оливкова олія	1 634
--------	---------------	-------

Джерело:

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/854325/UK_Jordan_agreement_parliamentary_report.pdf

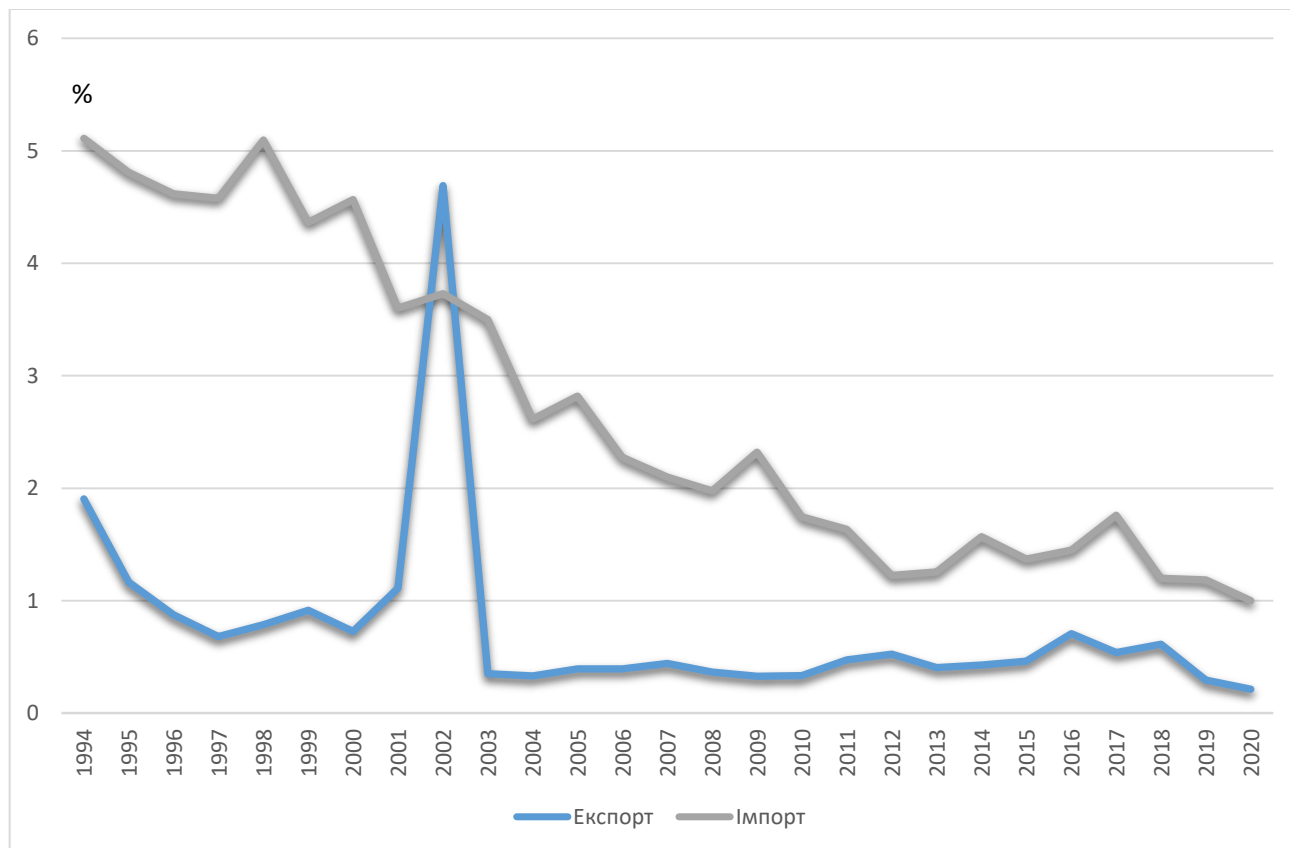
Усі товари, які імпортуються до Великої Британії, повинні мати сертифікати EUR.1 та EUR-MED. Усі ці сертифікати та відповідність до них товарів перевіряється митними органами.³⁰

У рамках Угоди передбачається гармонізація фітосанітарних та ветеринарних стандартів у галузі сільського господарства. Також Угода передбачає зближення стандартизації, метрології, контролю за якістю та оцінку вимог відповідно до міжнародних стандартів.

Якщо виникають суперечки щодо процедури перевірки товарів, які не можуть бути вирішені між митними органами, які перевіряють товари, якщо, на думку імпортера, процедури перевірки проводяться з порушеннями Угоди, то вони передаються на вирішення Комітету асоціації (*Association Committee*). У всіх інших випадках спори вирішуються в межах законодавства, визначеного в країні-імпортері та країні-експортері.

Тривалий час роль Великобританії як торговельного партнера Йорданії поступово зменшувалась. Нова ЗВТ створює нові можливості, зокрема у сфері сільського господарства, оскільки зменшується кількість тарифних квот.

Графік 2.10: Частка Великої Британії в експорті та імпорті товарів Йорданією, % від загального

Джерела: <https://wits.worldbank.org/Default.aspx?lang=en>, <https://www.intracen.org/>

Скасована ЗВТ із Туреччиною

У 2009 році Йорданія підписала ЗВТ із Туреччиною. Угода була ратифікована й набула чинності у 2011 році, але у 2018 році була розірвана з ініціативи Йорданії ще до завершення перехідних періодів, що мали тривати до 2022 року. Угода не включала розділи I - IV (продукція сільського господарства та харчової промисловості).

Висновки: З 2000 року Йорданія є членом СОТ, що визначає її торговельний режим в цілому та відносини в рамках ЗВТ зокрема.

Рівень тарифного захисту ринку Йорданії приблизно вдвічі вищий ніж захист внутрішнього ринку України. Середня ставка ввізних мит MFN Йорданії становить 10% порівняно з 4,5% в Україні. Традиційно ввізні ставки на продовольчі товари в Йорданії вищі за непродовольчі.

Йорданія не застосовує тарифні квоти й дуже мало застосовує неадвалерні ставки ввізних мит, що робить її тарифний розклад прозорим і передбачуваним.

Хоча в Йорданії не застосовуються експортні та імпорتنі квоти, країна активно використовує ліцензування експорту та імпорту, у тому числі неавтоматичне, що створює додаткові бар'єри в торгівлі. Більше того, частина товарів може бути імпортована лише компаніями, які будуть

здійснювати подальшу переробку цих товарів, причому для окремих категорій визначений фактично єдиний можливий імпортер.

Хоча система забезпечення безпечності продукції в Йорданії побудована на принципах СОТ, експортери стикаються з проблемами при отриманні сертифікатів про дотримання санітарних та фітосанітарних вимог, зокрема щодо наявності необхідного обладнання, тривалості процедур та визнання сертифікатів партнерами Йорданії.

У країні активно використовуються економічні зони як інструмент економічного стимулювання. Виділяють чотири базові типи економічних зон Йорданії: індустріальні парки та кваліфіковані промислові зони, вільні зони, спеціальні економічні зони та галузі розвитку, серед яких найпривабливіший режим мають спеціальна економічна зона Акаба та галузі розвитку.

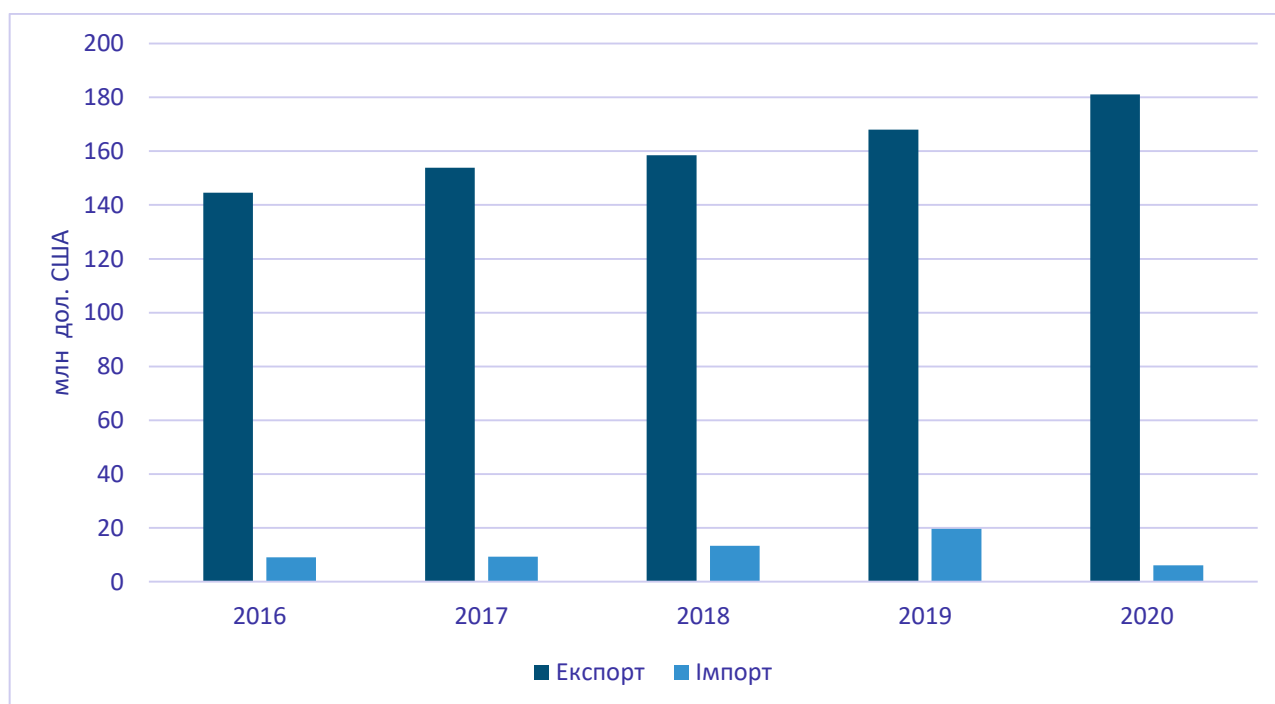
Йорданія має достатньо широку мережу угод про вільну торгівлю, що охоплюють її ключових партнерів як за обсягами торгівлі, так і за географічним принципом. Більшість ЗВТ – 7 із 9-ти чинних – стосуються торгівлі товарами, і лише дві – торгівлі послугами. Підписані ЗВТ фактично належать до класичних угод, які стосуються лібералізації торгівлі за рахунок зниження/скасування ввізних мит, але мінімально стосуються нетарифних бар'єрів у торгівлі, зокрема взаємного визнання стандартів або їх гармонізації. Винятком є Угода з ЄС, що передбачає гармонізацію у сфері СФЗ.

3. Двосторонні економічні відносини між країнами

3.1. Торгівля товарами та послугами між Україною та Йорданією

Обсяги товарної торгівлі України з Йорданією є дуже низькими, хоча протягом останніх п'яти років експорт до Йорданії поступово зростає. У 2020 році Україна експортувала в Йорданію товарів на суму 181 млн доларів США (0,4% загального експорту), тоді як імпорт склав лише 6 млн доларів США (0,01% загального імпорту), що зумовило розширення додатного сальдо в торгівлі товарами до 175 млн доларів США (Графік 3.1).

Графік 3.1: Торгівля товарами між Україною та Йорданією

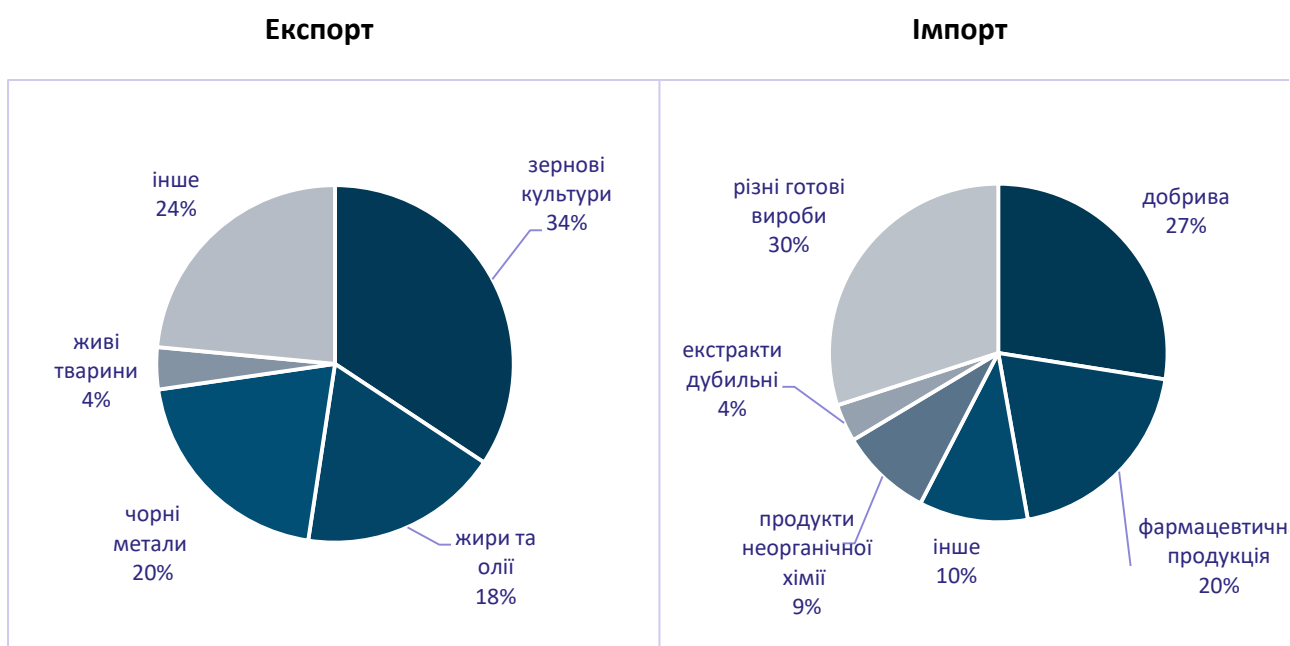

Джерело: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Як експорт, так і імпорт України в торгівлі з Йорданією є недиверсифікованим (Графік 3.2). Основу експорту складають зернові культури та соняшникова олія, а також чорні метали, тоді як імпорт складається переважно з добрив та ліків, а також продукції хімічної промисловості.

Топ 10 товарів експорту України в Йорданію та імпорту з неї представлені в Таблиці 3.1 та 3.2 відповідно.

Графік 3.2: Структура торгівлі товарами України з Йорданією, 2020

Джерело: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Таблиця 3.1: Топ 10 товарів експорту України до Йорданії, 2020

HS	Назва товару	Вартість, тис. дол. США	Частка, %	Частка експорту України, %
1001	Пшениця	46339	26 %	0,09 %
1512	Олії соняшникові, сафлорова або бавовняна	31360	17 %	0,06 %
7208	Прокат плоский із вуглецевої сталі завширшки 600 мм або більше, гарячекатаний, неплакований, без покриття	27513	15 %	0,06 %
1003	Ячмінь	9212	5 %	0,02 %
7209	Плоский прокат із вуглецевої сталі, завширшки 600 мм або більше, холоднокатаний, неплакований, без покриття	8058	4 %	0,02 %
1005	Кукурудза	6343	3 %	0,01 %
102	Велика рогата худоба, жива	5576	3 %	0,01 %
1905	Хлібобулочні вироби, рисовий папір	2405	1 %	0,001 %
2002	Томати, приготовлені або консервовані без оцту	2066	1 %	0,001 %

HS	Назва товару	Вартість, тис. дол. США	Частка, %	Частка в експорті України, %
8422	Машини посудомийні; обладнання для наповнення пляшок тощо	1888	1 %	0,001 %

Джерело: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

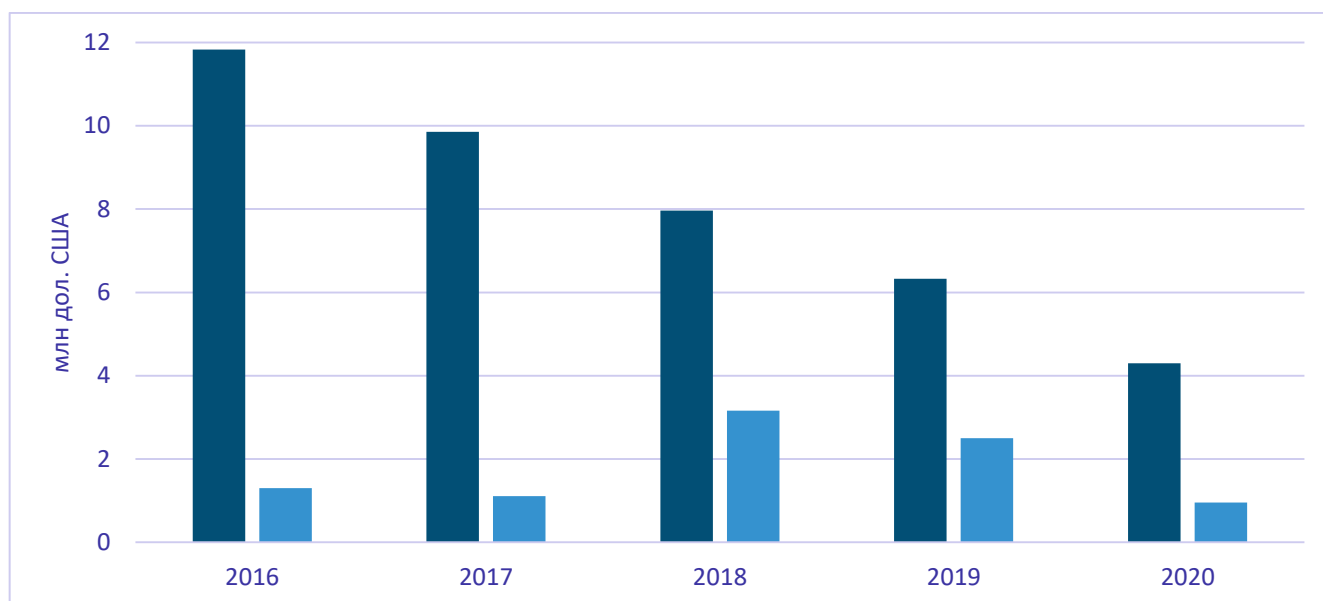
Таблиця 3.2: Топ 10 товарів імпорту України з Йорданії, 2020

HS	Назва товару	Вартість тис. дол. США	Частка, %	Частка в імпорті до України, %
7326	Інші вироби з чорних металів	1838	30 %	0,001 %
3105	Добрива з 2-ма – 3-ма поживними елементами N, P, K; товари групи 31 в упаковках масою брутто не більше як 10 кг	1626	26 %	0,0001 %
3004	Лікарські засоби, дозовані або фасовані для роздрібної торгівлі	1204	19 %	0,0001 %
2834	Нітроти; нітрати	525	8 %	0,0001 %
3215	Фарба друкарська, чорнило та туш	216	3 %	0,0001 %
207	М'ясо та їстівні субпродукти птиці	144	2 %	0,0001 %
804	Фініки, інжир, ананаси, авокадо, гуаява, манго	61	0,99 %	0,0001 %
8483	'Механізми передачі руху	57	0,93 %	0,0001 %
6305	Мішки та пакети пакувальні	51	0,83 %	0,0001 %
8421	Центрифуги; обладнання для фільтрування рідин чи газів	42	0,69 %	0,0001 %

Джерело: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

У торгівлі послугами значення торгівлі з Йорданією є ще нижчим. У 2020 році Україна експортувала в Йорданію 4 млн доларів США послуг, що складає 0,04% загально експорту послуг України. Обсяг імпорту послуг був 1 млн доларів США або 0,02% від загального імпорту (Графік 3.2).

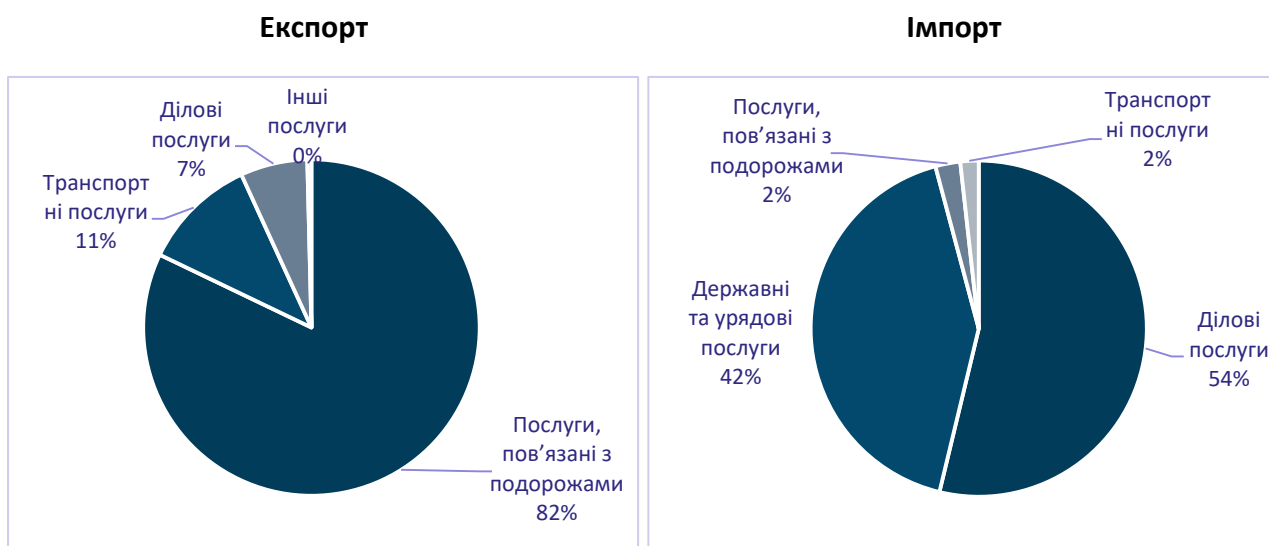
Графік 3.3: Торгівля послугами між Україною та Йорданією

Джерело: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Як і у випадку товарів, торгівля з Йорданією є недиверсифікованою (Графік 3.4). Основу експорту складають послуги, пов'язані з подорожами (імовірно, медичний та освітній «туризм»), а імпорт розподілений майже навпіл між діловими та державними послугами, які, імовірно, супроводжують торгівлю товарами.

Графік 3.4: Структура торгівлі послугами України з Йорданією, 2020

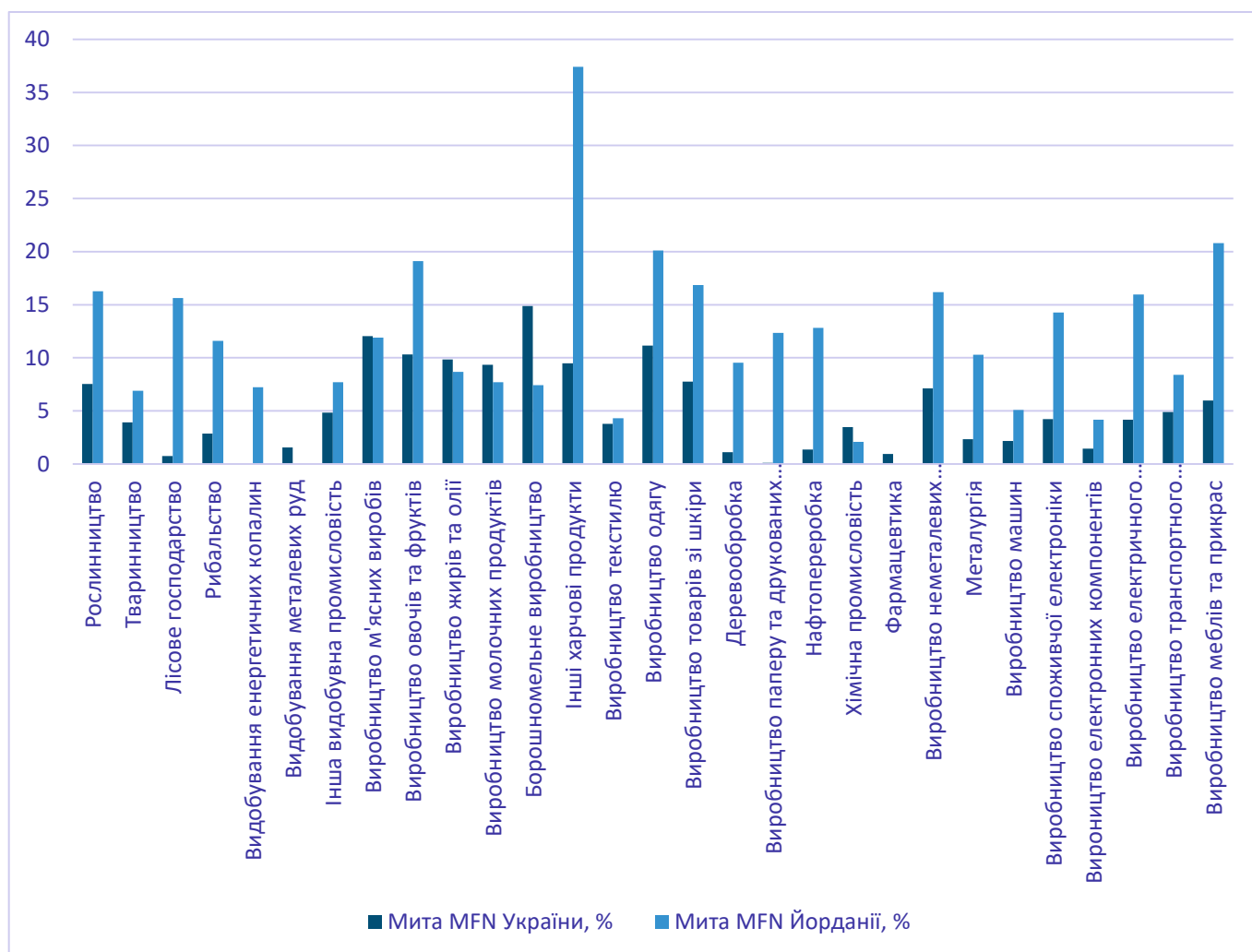
Джерело: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

3.2. Торговельні бар'єри України та Йорданії: порівняння

Україна та Йорданія є членами СОТ, тому їхні торговельні відносини на сьогоднішній момент визначаються загальними параметрами відносин країн-членів. Це включає ввізні мита на рівні MFN, застосування стандартних ТБТ/СФЗ, що діють у країнах-партнерах тощо.

Як уже зазначалось у Розділі 2, ввізні мита Йорданії є помітно вищими за відповідні ввізні мита України. Винятками є борошномельне виробництво, де ввізні мита України суттєво вищі, а також виробництво молочних продуктів, м'ясних виробів, олії та жирів (Графік 3.5).

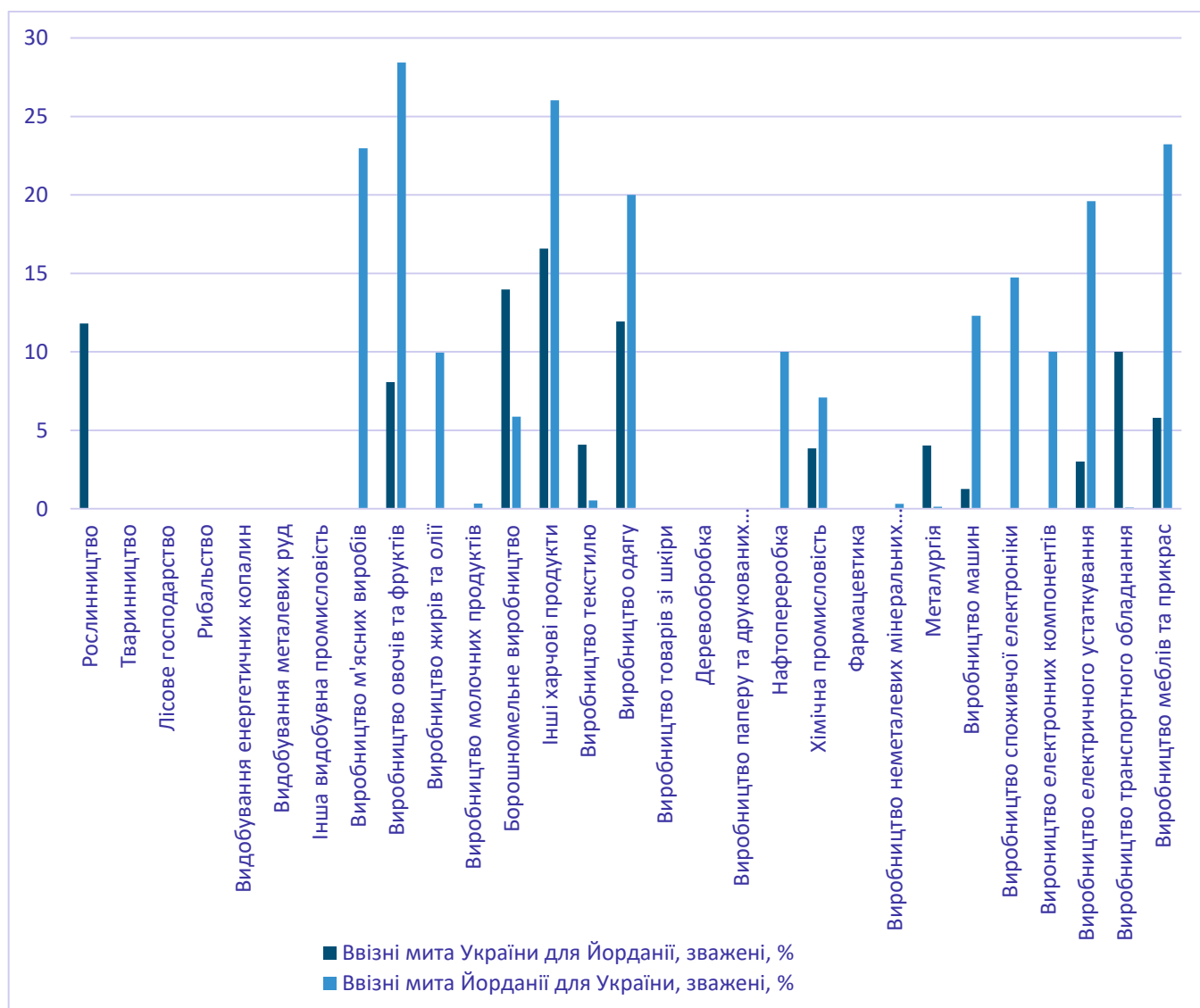
Графік 3.5: Ввізні мита України та Йорданії, режим нації найбільшого сприяння (MFN), %

Джерело: модель України, розрахунок для Йорданії, на основі даних WITS

Водночас, за рахунок низької диверсифікації товарних потоків тарифний профіль України та Йорданії для ввізних мит, зважених на структуру торгівлі, є дещо іншим (Графік 3.6). З одного боку, маємо пропуски через відсутність торговельних потоків. З іншого, з'явилось більше тарифних піків, що свідчить про високе тарифне навантаження в поточній торгівлі з Йорданією, що перевищує середній рівень для багатьох секторів.

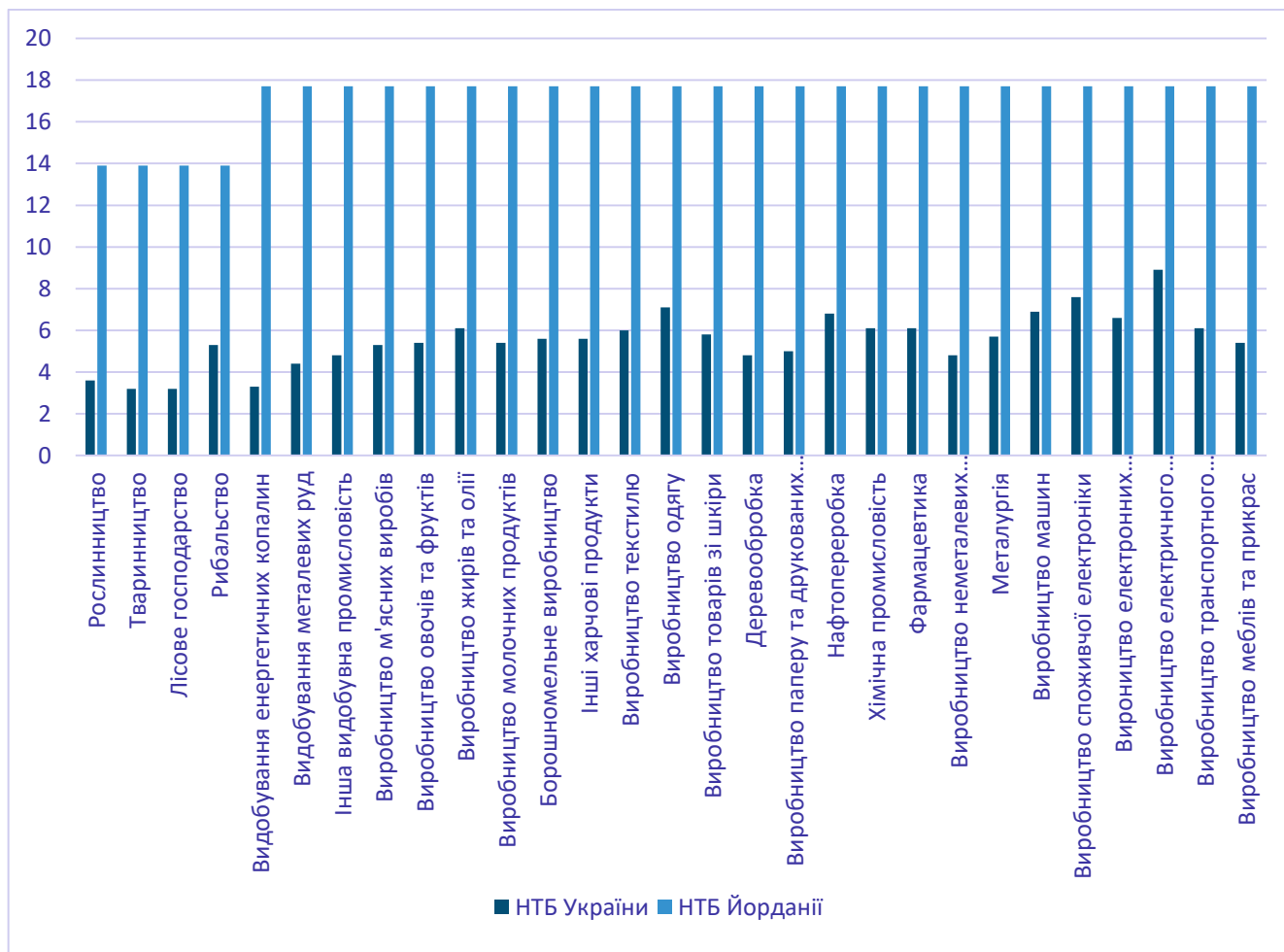
Графік 3.6: Ввізні мита України та Йорданії, зважені на структуру торгівлі, %

Джерело: модель України, розрахунок для Йорданії, на основі даних WITS

Ще одним суттєвим бар'єром у торгівлі товарами між Україною та Йорданією є технічні бар'єри, які також набагато вищі для українського експорту в Йорданію порівняно з йорданським імпортом в Україну (Графік 3.7).

Графік 3.7: Технічні бар'єри в торгівлі, % адвалорний еквівалент

Джерело: модель України, розрахунок для Йорданії, на основі даних Kee et al (2009)

Висновки: Хоча сальдо торгівлі України з Йорданією додатне, його рівень дуже низький і не досягає навіть 0,5% загального обсягу зовнішньої торгівлі України. Також торгівля є недиверсифікованою. Основу товарного експорту України складають агропромислові товари та метали, експорту послуг – послуги, пов'язані з подорожами. У товарному імпорті домінують товари хімічної промисловості, зокрема добрива та ліки, в імпорті послуг – ділові та державні послуги.

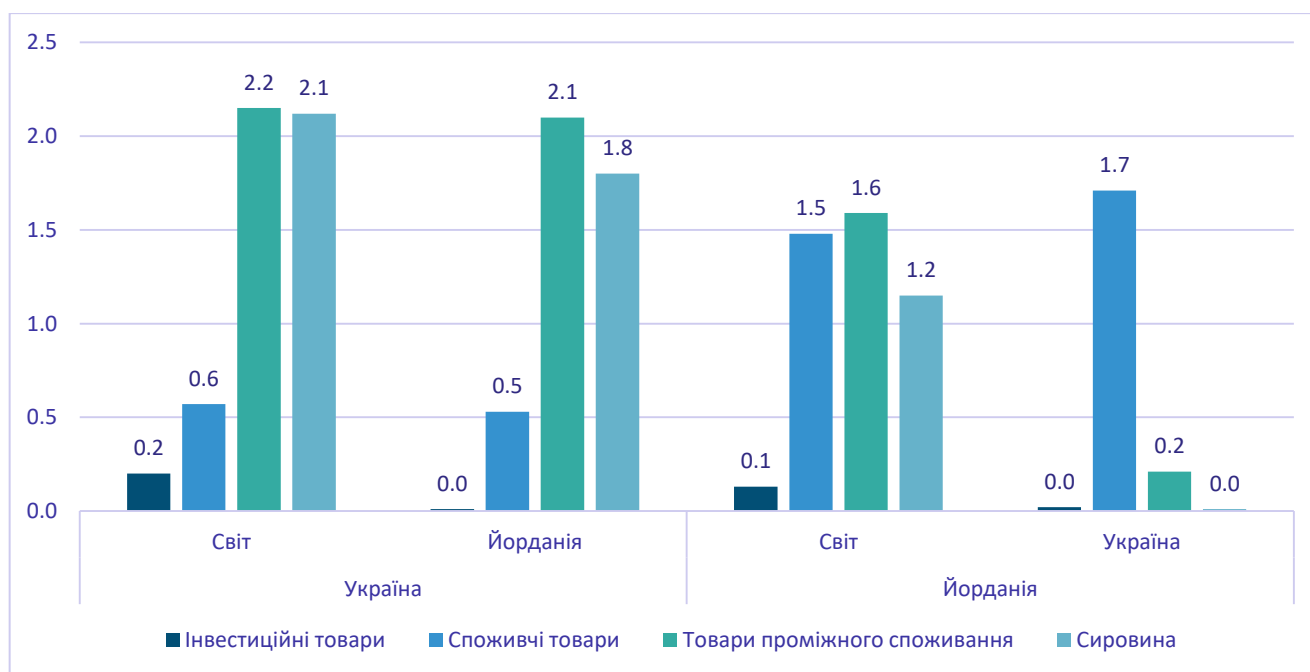
Однією з причин низького рівня торгівлі можуть бути відносно високі тарифні й нетарифні бар'єри, з якими стикаються українські експортери на ринку Йорданії. Ці бар'єри перевищують обмеження для йорданських експортерів на ринку України.

4. Економічний аналіз порівняльних переваг України за секторами

Індекс виявленої порівняльної переваги (RCA) є корисним для визначення товарів, щодо яких країна наразі є міжнародно конкурентоспроможною. Він показує, наскільки інтенсивно країна експортує товар порівняно з середньою інтенсивністю експорту того самого товару у світі або на цільовому ринку. Однак несприятливе ділове або регуляторне середовище часто призводять до низьких значень RCA, хоча країна може стати міжнародно конкурентоспроможною для цього товару, якщо ділове середовище покращиться, що також включає і розвиток сприятливого середовища для зовнішньої торгівлі. Тому ми не повинні сприймати показник RCA як остаточну довгострокову порівняльну перевагу країн.

На рівні широких споживчих категорій товарів Україна характеризується високою конкурентоспроможністю ($RCA > 1$) в експорті товарів проміжного споживання й сировини і низькою – для споживчих та інвестиційних товарів як на світовому ринку, так і на ринку Йорданії зокрема (Рисунок 4.1). Йорданія демонструє світову конкурентоспроможність у споживчих товарах, товарах проміжного споживання й сировині, але, як і Україна, не має виявленої порівняльної переваги в інвестиційних товарах. Натомість на ринку України конкурентоспроможними є, у першу чергу, споживчі товари, що експортуються Йорданією.

Рисунок 4.1: Індекс виявленої порівняльної переваги України та Йорданії за широкими споживчими категоріями, 2018³¹

Джерело: WITS

Якщо подивитись на структуру виявленої порівняльної переваги детальніше, Україна демонструє високу конкурентоспроможність у всіх трьох агрегованих категоріях продукції сільського господарства та харчової промисловості, у першу чергу, продукції рослинництва та

³¹ Використання 2018 року як базового виправдано відсутністю повної інформації про світову торгівлю в наступні роки.

виробництва олій, а також в експорті металів та виробів із них, мінеральних продуктів, деревини і виробів із неї (Таблиця 4.1). На рівні окремих товарних розділів найвищий рівень RCA Україна має в експорті соняшникової олії, макухи, зерна (кукурудза, пшениця, жито, ячмінь) та виробів із металу (див. Таблицю 4.1, Додаток до Розділу 4).

Таблиця 4.1: Індекс виявленої порівняльної переваги України та Йорданії за агрегованими товарними категоріями, 2018

Опис товарів	Україна		Йорданія	
	Світ	Йорданія	Світ	Україна
01 - 05 Продукція тваринного походження	1.27	2.88	0.94	
06 - 15 Продукція рослинного походження, олії та жири	8.89	4.89	1.63	0.18
16 - 24 Перероблені харчові продукти	2.19	0.17	1.42	0.12
25 - 26 Мінеральні продукти	5.32		5.44	
27 - 27 Мاستила й палива	0.14		0.07	
28 - 38 Вироби хімічної промисловості	0.47	0.00	3.66	5.93
39 - 40 Пластмаси та резина	0.33	0.02	0.32	0.01
41 - 43 Шкіра та вироби з неї	0.50		0.16	
44 - 49 Деревина та вироби з неї	2.01	0.38	0.82	
50 - 63 Текстиль та одяг	0.52	0.03	7.54	
64 - 67 Взуття, головні убори	0.48		0.05	
68 - 71 Каміння, скло	0.22	0.00	0.74	
72 - 83 Метали та вироби з них	3.68	6.52	0.51	0.19
84 - 85 Машини та обладнання	0.35	0.02	0.11	
86 - 89 Транспортне обладнання	0.14	0.00	0.03	0.01
90 - 99 Різне	0.28	0.03	0.38	5.98

Джерело: WITS

На ринку Йорданії кількість товарних категорій, у яких Україна має виявлену порівняльну перевагу, менше ніж у світі в цілому. Найвищий рівень RCA Україна демонструє щодо металів та виробів із них, серед яких, у першу чергу, різні види прокату та напівфабрикати із заліза та нелегованої сталі. Також на цьому ринку Україна має високі показники конкурентоспроможності продукції рослинництва і тваринництва. Це стосується м'яса птиці та пташиних яєць, соняшникової олії, пшениці (див. Таблицю 4.2, Додаток до Розділу 4).

Натомість Йорданія має високі показники виявленої порівняльної переваги у світі для текстилю та одягу, товарів хімічної промисловості, мінеральних продуктів, продукції рослинництва та харчової промисловості (Таблиця 4.1). Найвищий RCA – у різних трикотажних виробів; серед інших товарів, що складають топ 20 позицій експорту Йорданії, із найвищим RCA багато хімічних сполук, добрива, ліки, а також свіжі овочі, як-от: помідори та огірки (див. Таблицю 4.3, Додаток до Розділу 4).

Однак на ринку України на цей момент Йорданія має дуже обмежені виявлені порівняльні переваги. У 2018 році лише 10 товарних груп на рівні чотирьох знаків УКТ ЗЕД мали порівняльну перевагу вище одиниці, тобто були конкурентоспроможні. Це, у першу чергу, ліки та огірки (див. Таблицю 4.4, Додаток до Розділу 4).

Висновки: Україна та Йорданія мають різні «профілі конкурентоспроможності», що дозволяє взаємодоповнювати торговельні потоки, а отже дає переваги для обох партнерів за умови створення зони вільної торгівлі.

Україна має високі показники конкурентоспроможності на ринку Йорданії, у першу чергу в металургії, а також у продукції тваринного і рослинного походження, особливо олій та зерна. Натомість Йорданія виявляє конкурентні переваги в експорті в Україну продукції хімічної і фармацевтичної промисловостей, як-от: ліки, фарби, добрива, а також свіжі овочі.

Зазначимо, що товари, щодо яких Йорданія має найвищі показники RCA на глобальному ринку (текстиль та одяг) не демонструють виявленої порівняльної переваги на ринку України.

5. Моделювання економічного впливу ЗВТ: короткострокові наслідки

5.1. Опис моделі

Для аналізу короткострокових наслідків лібералізації торгівлі між Україною та Йорданією ми обрали модель часткової рівноваги.

Вибір цього інструмента для оцінки наслідків майбутньої ЗВТ зумовлений тим, що він дозволяє аналізувати наслідки змін тарифів на дуже дезагрегованому рівні, що пом'якшує проблему "упередженості агрегації", чого не можна досягнути у використанні моделі загальної рівноваги, яка представлена в Розділі 6.

Хоча модель часткової рівноваги не враховує міжгалузеві зв'язки та переміщення факторів виробництва між секторами внаслідок зміни торговельної політики, усі ці ефекти, зазвичай, проявляються лише в середньо- або довгостроковій перспективі, тому використання часткової рівноваги для аналізу швидкої реакції на зміну торговельної політики, у першу чергу ввізних мит, є повністю виправданим.

Також перевагою аналізу за допомогою моделі часткової рівноваги є дуже помірні вимоги до даних. Необхідний набір даних – це інформація про торговельні потоки в номінальному виразі, ввізні мита та поведінкові параметри (еластичність), хоча слід мати на увазі, що результати моделювання чутливі до еластичності.

Аналіз проводився на основі SMART-моделі, розробленої спільно Світовим банком та ЮНКТАД. Вона імітує вплив сценарію зміни тарифу для однієї країни, оцінюючи значення зростання імпорту з різних країн, розкладаючи його на ефекти створення торгівлі та перенаправлення торгівлі. SMART-ефект створення торгівлі - це пряме збільшення імпорту за рахунок зниження тарифу на товар, тоді як перенаправлення торгівлі показує перерозподіл торгових потоків на користь одного партнера, для якого тариф знижується, за рахунок інших.

Підхід моделювання базується на припущенні Армінгтона та припущенні ціни. Еластичність імпортного попиту, яка використовується за замовчуванням у моделі, була оцінена емпірично для кожної країни та кожного шестизначного коду УКТ ЗЕД.³²

Для аналізу потенціалу ЗВТ ми змодельовали як відкриття українського товарного ринку для Йорданії, так і відкриття українських товарів для ринку Йорданії. У кожному випадку ми розглянули вплив повного скасування ввізних мит на рівні шести знаків УКТ ЗЕД. Для імпорту України ми також проаналізували зміни в торгових потоках із країнами-партнерами, тобто ефект перенаправлення торгівлі.

³² Hiau Looi Kee & Alessandro Nicita & Marcelo Olarreaga. (2008). "Import Demand Elasticities and Trade Distortions". The Review of Economics and Statistics 2008. vol. 90, issue 4. pp. 666-682

5.2. Вплив на експорт України в Йорданію

Розрахунок впливу ЗВТ між Україною та Йорданією проводився на основі дзеркальних даних, тобто інформації про імпорт Йорданією товарів з України.

За даними моделі SMART, скасування ввізних мит Йорданією для товарів з України веде до збільшення експорту України щорічно на 8,2 млн доларів США, що на 4% вище базового рівня. З точки зору Йорданії, її імпорт зросте лише на 4,3 млн доларів США, решту буде досягнуто за рахунок ефекту перенаправлення.

Основний приріст спостерігається у двох категоріях товарів – це олії (УКТ ЗЕД 15), на які припадає 55% загального приросту, та м'ясо (УКТ ЗЕД 02), приріст експорту якого пояснює ще 20%. На рівні окремих товарів найбільший номінальний приріст експорту спостерігається для соняшникової олії та мороженої курятини (Таблиця 5.1).

Таблиця 5.1: Вплив ЗВТ на експорт України в Йорданію, короткостроковий ефект, дзеркальні дані Йорданії (2017)

Код	Опис товарів	Приріст, млн дол. США	Приріст, %
151219	Олія соняшникова, інші	4538	15%
020712	М'ясо та їстівні субпродукти курей свійських, не розрізані на частини, морожені	1102	47%
020714	М'ясо та їстівні субпродукти курей свійських, частини тушок, морожені	452	27%
220860	Горілка	294	119%
240290	Сигари, сигарети, цигарки	235	154%
170490	Кондитерські вироби з цукру без вмісту какао, інші	174	15%
721391	Прутки та бруски гарячекатані, круглого поперечного перерізу діаметром менш як 14 мм	164	24%
730439	Труби, безшовні, круглого поперечного перерізу з чорних металів	150	58%
730611	Труби для нафто- та газопроводів зварні, з корозійностійкої (нержавіючої) сталі	142	42%
170199	Цукор білий	132	23%
	Інші товари	897	1%
	Усього	8280	4%

Джерело: WITS SMART

5.3. Вплив на імпорт України з Йорданії

За даними моделі SMART, сукупний щорічний приріст імпорту України з Йорданії внаслідок повної лібералізації ввізних мит складе 0,4 млн доларів США або близько 4% від імпорту в базовому році.

При цьому вплив на загальний імпорт України буде ще меншим – на рівні 0,3 млн доларів США, оскільки 0,1 млн доларів становитиме ефект перенаправлення торгівлі. Унаслідок створення ЗВТ з Йорданією найбільше зменшиться імпорт України з ЄС (-0,03 млн доларів США), причому більш ніж третина загального зниження імпорту з ЄС припадатиме на Польщу, а також з Росії та Чилі (по -0,01 млн доларів США для кожного партнера).

Найбільше номінальний приріст імпорту очікується для добрив, а також пшеничного борошна, окремих видів хімічної продукції та одягу (Таблиця 5.2).

Таблиця 5.2: Вплив ЗВТ на імпорт України з Йорданії, короткостроковий ефект (2019)

Код	Опис товарів	Приріст, тисяч дол. США	Приріст, %
310520	Добрива мінеральні або хімічні із вмістом трьох поживних елементів: азоту, фосфору та калію	139	70%
110100	Борошно пшеничне або із суміші пшениці та жита (меслин)	68	205%
310560	Добрива мінеральні або хімічні із вмістом двох поживних елементів: фосфору та калію	30	106%
283421	Нітрати калію	29	10%
732690	Інші вироби з чорних металів	14	9%
070960	Перець сорту Capsicum або сорту Pimenta	12	77%
610463	Штани, комбінезони із синтетичних волокон	11	24%
610990	Футболки, майки трикотажні, з інших волокон	10	25%
330510	Шампуні	9	15%
240311	Тютюн для кальяну	7	51%
	Інші товари	56	1%
	Усього	384	4%

Джерело: WITS SMART

Висновки: Аналіз короткострокових наслідків створення ЗВТ між Йорданією та Україною, проведений на основі моделі SMART, свідчить про позитивний, але низький прямий вплив лібералізації ввізних мит на взаємну торгівлю партнерів.

За результатами моделі, у торгівлі товарами України з Йорданією зберігатиметься додатне сальдо, темпи приросту експорту та імпорту будуть порівнюваними – близько 4%. Серед експортерів України найбільше виграють виробники соняшникової олії та курятини, тоді як найбільше зростання імпорту фіксуватиметься для добрив.

6. Моделювання економічного впливу ЗВТ: середньо- та довгострокові наслідки

6.1. Опис моделі

Для оцінки економічних наслідків створення ЗВТ між Україною та Йорданією ми використовуємо прикладну модель загальної рівноваги (ПЗР) для України. Модель була розроблена в рамках дослідження "Оцінка економічного впливу потенційної Угоди про вільну торгівлю між Україною та Туреччиною", проведеного за підтримки Програми USAID «Конкурентоспроможна економіка України».³³ Для потреб цього дослідження в модель були внесені зміни, що стосуються торгівлі між Україною та Йорданією. Нижче наведено огляд ключових характеристик моделі, тоді як її детальне обговорення подано в роботі V. Movchan et al (2020).

Сторона виробництва в економіці підсумована в 45-ти секторах. Базова модель включає сектори з монополістичною конкуренцією, побудовані відповідно до моделі Krugman (1980)³⁴, а також повністю конкурентні сектори. У свою чергу сектори з монополістичною конкуренцією розподіляються на сектори, що виробляють товари, та сектори, що надають бізнес-послуги, для яких моделюються прямі іноземні інвестиції.

- *Сектори виробництва товарів та надання послуг за умов досконалої конкуренції.* У цих секторах використовується припущення Армінгтона, що еластичність попиту на товари та послуги, що походять із різних країн, не є досконалими взаємозамінниками. Для експорту та товарів, вироблених для внутрішнього споживання, ми застосовуємо постійну еластичність трансформаційної виробничої функції. За умови рівноваги українські компанії мають нульовий прибуток у кожному секторі, тому ціна тут дорівнює середнім витратам. Оскільки ми маємо постійну віддачу від масштабів виробництва, ціна також дорівнює граничним витратам.
- *Сектори виробництва товарів за умов недосконалої (монополістичної) конкуренції.* Модель базується на припущенні, що компанії діють в умовах монополістичної конкуренції. Товари в цих секторах диференціюються на рівні компанії, та існує взаємно однозначна відповідність між фірмами та їхнім диференційованим товаром, тобто припускається, що кожна фірма виробляє один варіант товару. Фірми встановлюють ціни таким чином, щоб їхні граничні витрати дорівнювали граничним доходам, а вільний доступ на ринок означає нульові прибутки. Фірми вважають себе надто малими, щоб впливати на середньозважену ціну у своїй групі. Більше того, склад фіксованих і граничних витрат однаковий для всіх фірм, які виробляють товари та послуги зі зростаючим ефектом масштабу, що означає постійний випуск на одну фірму

³³ Movchan, V; Rutherford, T. F.; Tarr, D. G.; and Yonezawa, H. (2020), "Impact Assessment of a Potential Free Trade Agreement (FTA) Between Ukraine and Turkey," Report to the USAID Competitive Economy Program. <http://iro.org.ua/uploads/Ukraine-Turkey-FTA-Final-Report-with-Annexes-min.pdf>. Використання моделі здійснюється на основі ліцензії Creative Commons license: Attribution-ShareAlike 4.0 International (CC BY-SA 4.0), <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

³⁴ Krugman, P. (1980), "Scale Economies, Product Differentiation, and the Pattern of Trade," *American Economic Review*, Vol. 70 (5), 950-959

для всіх типів фірм. Згідно з моделлю Dixit-Stiglitz зі зростанням кількості фірм у секторі зростає кількість доступного асортименту, а це означає, що випуск може більш ефективно використовуватися в економіці. Відповідно, ефективна функція витрат для користувачів цих товарів і послуг спадає зі збільшенням загальної кількості фірм у галузі.

У формулюванні моделі для України відбулось розширення стандартної моделі Krugman. У цьому формулюванні всі монопольно конкурентні фірми, які продають товари в Україні, стикаються з додатковими фіксованими витратами на експорт. Іноземні компанії виробляють товари для продажу в Україні при постійних граничних витратах щодо обсягу виробництва, але несуть фіксовану вартість продажів в Україні. Якщо припустити, що в іноземних фірм, які працюють в Україні, нульовий прибуток, то в умовах рівноваги ціна імпорту повинна покривати постійні та граничні витрати. Це порушує припущення моделі Krugman, що всі види товарів продаються на всіх ринках, і тим самим дозволяє змінити торговельні витрати України, що суттєво впливає на види товарів, які доступні на внутрішньому ринку.

- *Сектори надання послуг за умови недосконалої конкуренції при здійсненні прямих іноземних інвестицій.* У цих секторах деякі послуги надаються іноземними постачальниками на транскордонній основі аналогічно до постачання товарів із-за кордону, але значну частку ділових послуг споживачі отримують від компаній, що діють як резиденти на внутрішньому ринку. Модель дозволяє дослідити обидва варіанти надання іноземних послуг у цих секторах. Багатонаціональні компанії-постачальники послуг, які мають представництва в Україні, використовують переважно українські ресурси, але вони також імпортують деякі спеціалізовані технології та проміжні продукти, а також призначають керівництво з материнської компанії. Для багатонаціональних компаній бар'єри щодо прямих іноземних інвестицій підвищують собівартість продукції. Зменшення бар'єрів знижує ці витрати та підвищує прибутковість ПІІ, що стимулює притік багатонаціональних компаній доти, доки не відновиться очікуваний нульовий прибуток. Це призводить до підвищення добробуту.

Виробництво в кожному із секторів вимагає використання проміжних товарів і послуг, а також первинних ресурсів, таких як капітал та робоча сила, яка розрізняється за двома рівнями кваліфікації. Первинні фактори виробництва вважаються повністю мобільними за кількома винятками. Модель передбачає використання специфічного капіталу для секторів, які використовують землю як фактор виробництва або займаються видобутком корисних копалин. Також специфічний капітал використовується в секторах бізнес-послуг із монополістичною конкуренцією та ПІІ відповідно до Markusen (2001)³⁵, багатонаціональні постачальники послуг імпортують специфічний фактор виробництва, який відноситься, наприклад, до спеціалізованого управління та інших ноу-хау.

Загальний випуск може або експортуватися в кілька регіонів або продаватися на внутрішньому ринку. Разом з імпортом від усіх торгових партнерів внутрішнє виробництво формує пропозицію за товарами і послугами, які доступні для внутрішнього споживання.

³⁵ Carr, David, L., James R. Markusen, and Keith E. Maskus. 2001. "Estimating the Knowledge-Capital Model of the Multinational Enterprise." *American Economic Review*, 91 (3): 693-708

На боці споживання модель розрізняє державне, інвестиційне та проміжне споживання, а також кінцеве споживання домогосподарств. Домашні господарства отримують доходи від праці й капіталу, а також трансфери від держави. У свою чергу, вони споживають, зберігають і платять податки державі. Інформація про домашні господарства була отримана з національного опитування домашніх господарств. Споживачі розглядають імпортовані та вироблені всередині країни товари як неповністю замінювані, тоді як виробники розглядають продажі на внутрішніх ринках і експорт як недосконалі альтернативи (припущення Армінгтона). Уряд отримує дохід від капіталу, який знаходиться в державній власності, та збирає різні податки. Ці податки включають податки на випуск, податки на споживання, податки на зовнішньоекономічну діяльність тощо.

Модель для України містить сім зовнішніх регіонів, включаючи Йорданію. Зовнішні регіони є екзогенними, хоча діяльність іноземних фірм в Україні в секторах бізнес-послуг із недосконалою конкуренцією є ендегенною.

У модель включено можливість змін таких параметрів торговельної політики як ввізні мита України та її торговельних партнерів, так і нетарифні бар'єри в торгівлі товарами та бізнес-послугами.

6.2. Сценарії

У моделі розглянуто десять сценаріїв, що дозволяють проаналізувати як вплив зміни окремих параметрів торговельних бар'єрів у Йорданії та Україні, так і їхній сукупний вплив на економіку України (див. також матрицю сценаріїв, Додаток Д3):

- **S1:** Нульові ввізні мита з боку Йорданії на експорт України;
- **S2:** Нульові ввізні мита з боку України на імпорт з Йорданії;
- **S3:** Зниження Йорданією на 20% нетарифних бар'єрів на товари України;
- **S4:** Зниження Україною на 20% нетарифних бар'єрів на товари Йорданії;
- **S5:** Зменшення Йорданією на 50% дискримінаційних бар'єрів у транскордонній торгівлі вибраними видами послуг для України;
- **S6:** Зменшення Україною на 50% дискримінаційних бар'єрів у транскордонній торгівлі вибраними видами послуг для Йорданії;
- **S7:** Зменшення Україною на 50% дискримінаційних бар'єрів для ПІІ в окремі сектори послуг для Йорданії;
- **S8:** Зниження на 20% витрат часу на експорт до Йорданії;
- **S9:** Зниження на 20% витрат часу на імпорт із Йорданії;
- **S10:** Усі вищезазначені сценарії разом.

Нижче наведені результати моделювання.

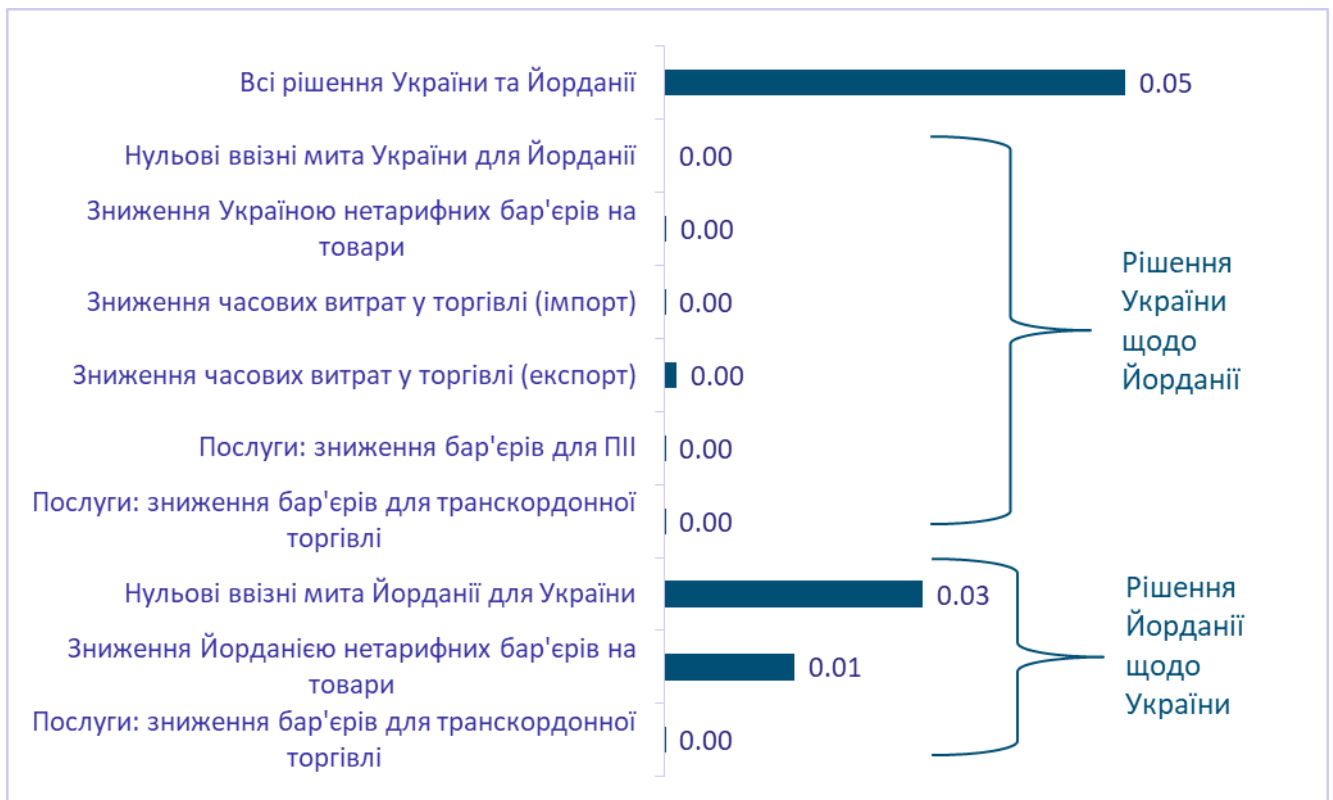
6.3. Вплив на макроекономічні показники

Перш ніж обговорювати результати, необхідно зробити кілька важливих застережень:

- Горизонт часу: модель дозволяє оцінити вплив у середньо- або довгостроковій перспективі, коли відбувається перерозподіл факторів виробництва і, отже, відбувається повне пристосування економіки до шоку. Модель припускає мобільність більшості факторів виробництва, окрім специфічного капіталу в окремих секторах.
- Використання факторів виробництва: модель передбачає повне використання наявних факторів виробництва (наприклад, у моделі немає безробіття).
- Траєкторія: результати не дають вказівок щодо траєкторії пристосування економіки до нового стану рівноваги.
- Відокремлення шоку: результати показують економічні наслідки заздалегідь обумовленого шоку і не беруть до уваги будь-які інші економічні зміни, які можуть виникнути в країні в той же час.

Моделювання наслідків створення ЗВТ між Україною та Йорданією показує, що ця угода матиме позитивний, але не дуже значний вплив на добробут споживачів (Графік 6.1) та реальний ВВП (Графік 6.2).

Графік 6.1: Вплив ЗВТ між Україною та Йорданією на добробут споживачів, % зміни

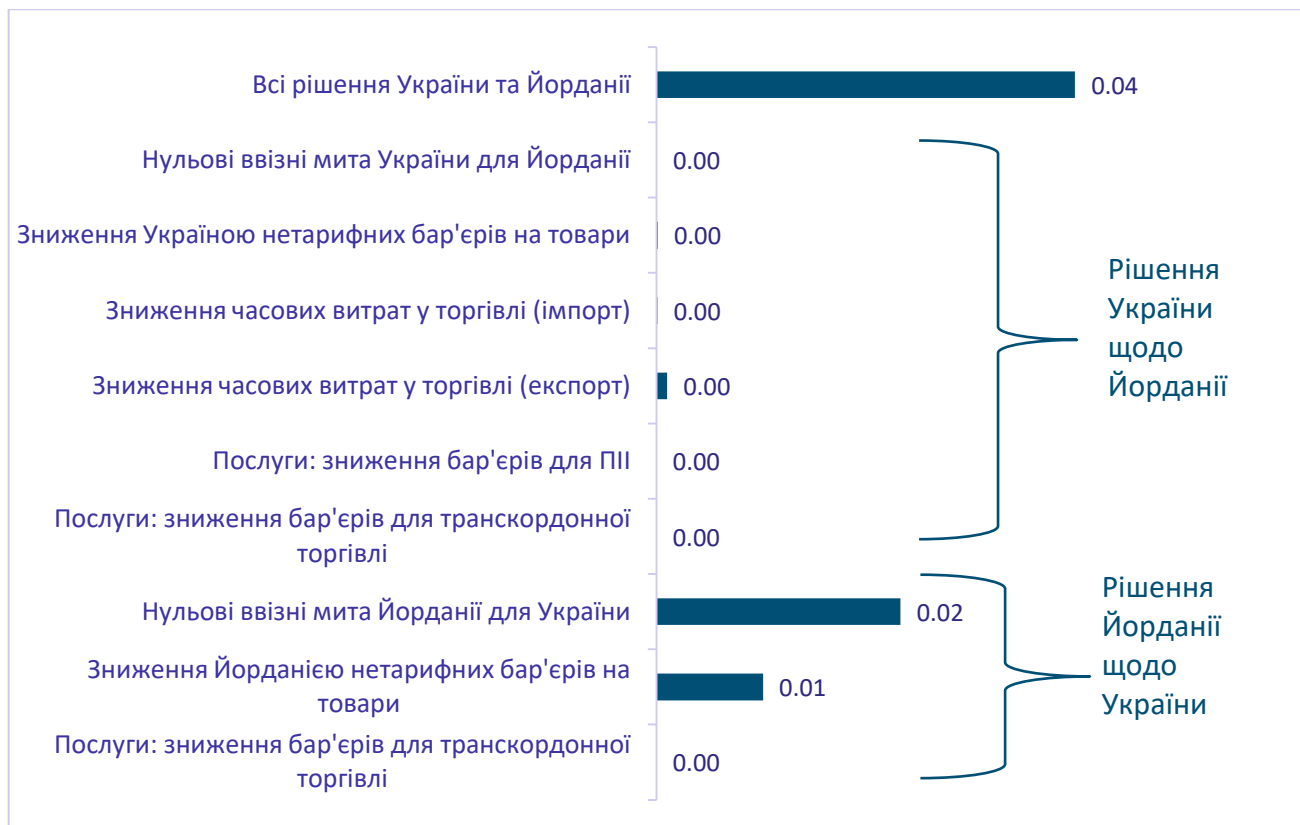

Джерело: модель України, розрахунок для Йорданії

Головною зміною, що визначатиме потенційний вплив ЗВТ на Україну, є ступінь лібералізації торгівлі товарами Йорданією. Сценарій повного скасування ввізних мит Йорданією є базовим для України, оскільки пояснює приблизно половину загальної зміни всіх макроекономічних показників моделі. Другим за значущістю є сценарій зниження нетарифних обмежень торгівлі, а саме технічних бар'єрів, які також у Йорданії є значно вищими ніж в Україні.

Натомість лібералізація доступу на ринок України матиме незначний вплив на економіку. Це стосується як повного скасування ввізних мит, так і скорочення нетарифних обмежень у торгівлі товарами та послугами. Це пов'язано як із нижчим рівнем торговельних бар'єрів в Україні, так і з незначними обсягами торгівлі з Йорданією.

Графік 6.2: Вплив ЗВТ між Україною та Йорданією на реальний ВВП в Україні, % зміни

Джерело: модель України, розрахунок для Йорданії

Як показано в Таблиці Д6.4 у Додатку до Розділу 6, створення ЗВТ матиме невеликий, але позитивний вплив на доходи від факторів виробництва. Найбільший вплив буде на заробітну плату некваліфікованих працівників, їхня заробітна плата зросте на 0,03%. Зарплата кваліфікованих робітників збільшиться на 0,02%.

Водночас, унаслідок створення ЗВТ відбудеться зміна рівноваги в економіці, що вимагатиме переміщення факторів виробництва – робочої сили та капіталу – до більш конкурентоспроможних секторів, що забиратиме ці ресурси в секторів, які є відносно менш конкурентоспроможними. У результаті, найбільше переміщення стосуватиметься некваліфікованої робочої сили (0,08% від загального обсягу), тоді як для кваліфікованої робочої сили та капіталу цей показник становитиме 0,05%.

6.4. Вплив на показники зовнішньої торгівлі

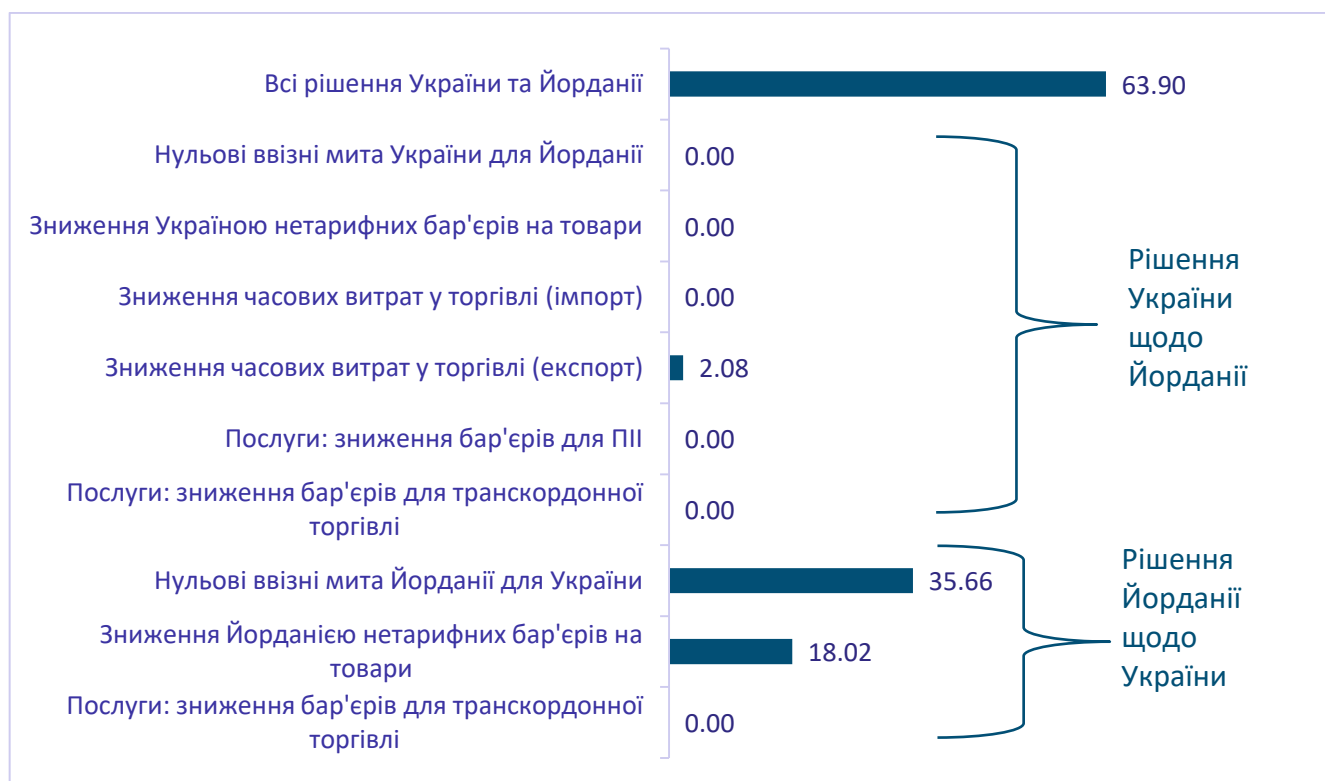
Як і очікувалось, лібералізація торговельного режиму між Україною та Йорданією веде до зростання торгівлі між цими країнами. За результатами моделі, експорт України в Йорданію у середньо- чи довгостроковій перспективі може зрости на 63,90% завдяки скасуванню ввізних

мит Йорданією, а також завдяки зниженню нею нетарифних обмежень у торгівлі товарами. Водночас, приріст імпорту України буде значно нижчим – на рівні 14,38% - завдяки скасуванню ввізних мит Україною (Графіки 6.3 та 6.4). Відповідно, буде збережено додатне сальдо в торгівлі з Йорданією.

Однак, оскільки загальні обсяги торгівлі України та Йорданії є низькими, ці зміни матимуть дуже помірний вплив на загальний експорт та імпорт України. Її експорт зросте на 0,06%, а імпорт – на 0,04%.

Зазначимо, що модель, а отже й оцінки впливу на взаємну торгівлю України та Йорданії, не включають оцінки впливу застосування діагональної кумуляції в рамках Конвенції Пан-Євро-Мед. Підписання Угоди з Йорданією дозволить використовувати діагональну кумуляцію для торгівлі між Україною та Йорданією та ЄС, ЄАВТ та Ізраїлем, з якими обидві країни мають угоди про вільну торгівлю.

Графік 6.3: Вплив ЗВТ між Україною та Йорданією на експорт в Йорданію, % зміни

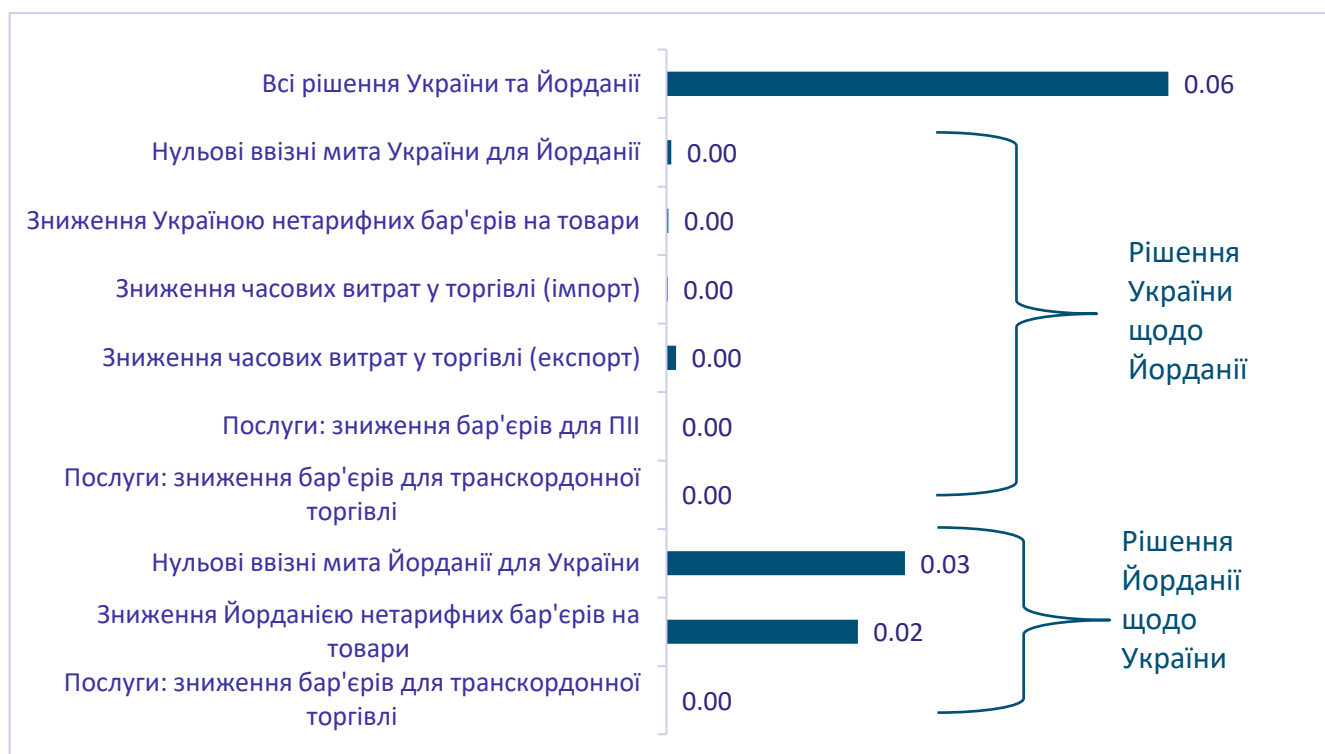

Графік 6.4: Вплив ЗВТ між Україною та Йорданією на імпорт з Йорданії, % зміни

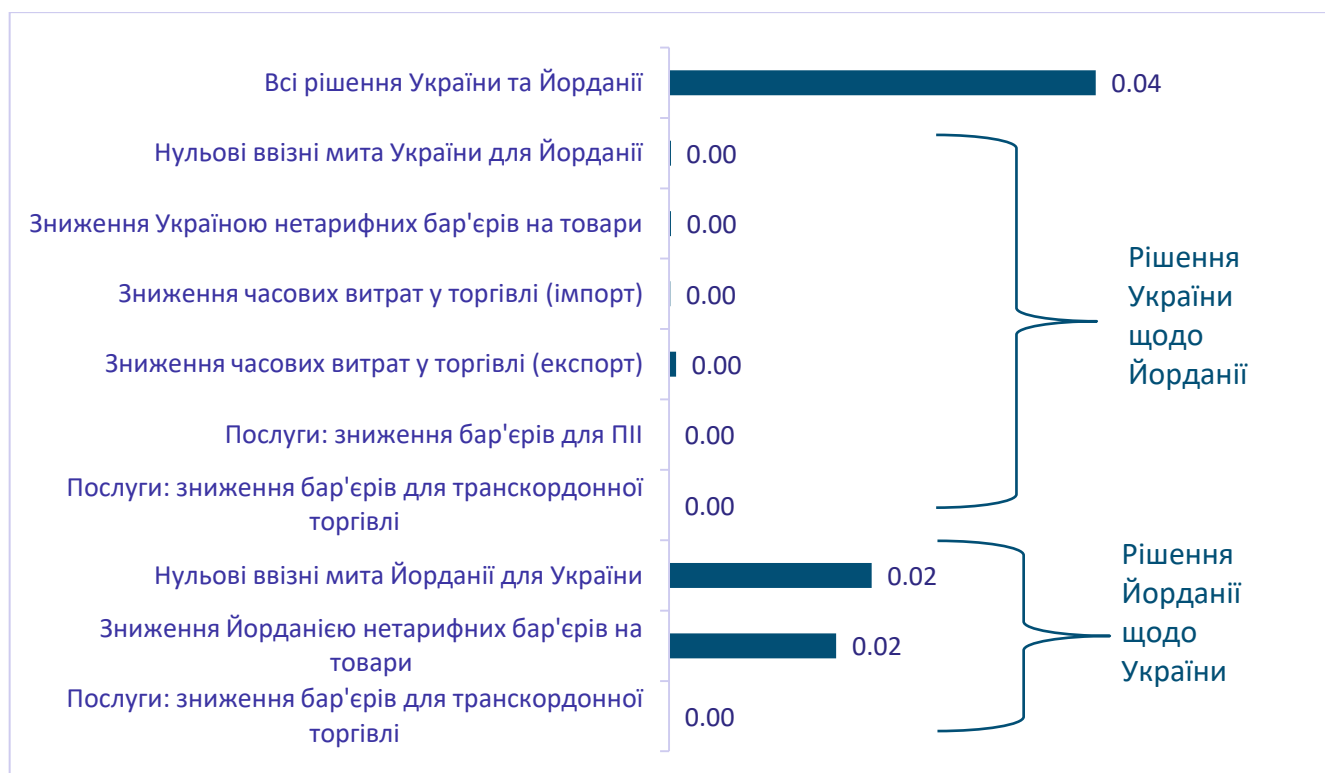

Джерело: модель України, розрахунок для Йорданії

Графік 6.4: Вплив ЗВТ між Україною та Йорданією на загальний експорт, % зміни

Графік 6.5: Вплив ЗВТ між Україною та Йорданією на загальний імпорт, % зміни

Джерело: модель України, розрахунок для Йорданії

6.5. Галузевий вплив

Створення ЗВТ із Йорданією матиме незначний вплив на галузеву структуру економіки України. Моделювання свідчить, що найбільше на 1,5% зросте виробництво електроенергії, що є результатом вторинних ефектів зміни попиту на електроенергію іншими секторами та збільшенням загального експорту. Також відносно помітне зростання випуску відбудеться в переробці овочів та фруктів, що пов'язано зі зростанням експорту товарів цього сектору, та у виробництві жирів та олії. Зазначимо, що всі використані інструменти моделювання експортного потенціалу (аналіз виявленої конкурентної переваги, модель часткової рівноваги та модель загальної рівноваги) показують зростання експорту олії.

Таблиця 6.1: Вплив на показники окремих секторів, % зміни

	Випуск	Внутрішнє споживання	Загальний експорт	Загальний імпорт
Виробництво споживчої електроніки	1.54	0.09	2.82	-0.18
Переробка овочів та фруктів	1.50	0.16	2.16	0.07
Виробництво жирів та олії	0.95	0.08	1.08	0.05
Рослинництво	0.16	-0.04	-0.25	0.72
Виробництво інших харчових продуктів	0.13	0.06	0.56	0.06
Виробництво м'ясних продуктів	0.10	0.05	0.99	0.12
Гуртова та роздрібна торгівля	0.08	0.05	-0.09	0.11
Супутні транспортні послуги	0.08	0.05	-0.10	0.12
Тваринництво та рибальство	0.07	0.04	0.42	0.16
Страхова діяльність	0.04	0.06	-0.15	0.07
Виробництво молочних продуктів	0.03	0.05	-0.03	0.15
Банківські та інші послуги	0.03	0.05	-0.16	0.07

Джерело: модель України, розрахунок для Йорданії

Вплив ЗВТ із Йорданією на внутрішнє споживання буде розподілений між багатьма секторами. Найвищий приріст – на рівні 0,16% - спостерігається в переробці овочів та фруктів. Водночас цей сектор демонструє високі темпи приросту експорту, що перевищують показники імпорту. В імпорті найвище зростання – у рослинництві.

Детальні показники всіх секторів моделі представлені в Таблицях Д6.5 - Д6.10, у Додатку до Розділу 6.

Висновки: ЗВТ із Йорданією матиме позитивний, хоча й не дуже значний вплив на добробут населення та ВВП. Зокрема, відбудеться зміщення траєкторії розвитку реального ВВП на 0,04%, а добробуту – на 0,05%.

Ключовими сценаріями для отримання цих вигащів є досягнення лібералізації доступу на ринок Йорданії за рахунок зниження як ввізних мит, так і нетарифних бар'єрів у торгівлі. Водночас навіть повна лібералізація ввізних мит України в торгівлі з Йорданією матиме дуже незначний вплив як на реальний ВВП та добробут, так і на інші макроекономічні показники.

За оцінкам моделі, найбільший приріст доходів відбудеться для некваліфікованої робочої сили, однак саме некваліфіковані робітники також зазнають найбільшого впливу через зміни рівноваги в економіці та муситимуть шукати нову роботу. Однак масштаби перерозподілу факторів виробництва між секторами будуть незначними.

Приріст експорту перевищуватиме приріст імпорту, що зумовлено вищим рівнем захисту Йорданії порівняно з Україною, а також структурою торгівлі. У рамках запропонованих сценаріїв можна очікувати розширення додатного сальдо торгівлі

Торгівля послугами не відіграє суттєвої ролі в торгівлі з Йорданією. Модель не показує суттєвих змін, що зумовлено майже повною відсутністю поточних торговельних потоків.

Серед секторів найбільше виграють виробництво та експорт споживчої електроніки, фруктів та овочів, а також олії та жирів. Зазначимо, що зростання експорту олії – очікуваний результат ЗВТ із Йорданією для всіх трьох інструментів оцінки експортного потенціалу (аналіз виявленої конкурентної переваги, модель часткової рівноваги та модель загальної рівноваги).

Додаток до Розділу 4

Таблиця Д4.1: Топ-20 товарів експорту України з RCA>1 у світі, 2018

Код	Опис	Частка експорту України, %	RCA
1512	Олія з насіння соняшнику	8.69	156.9
7201	Чавун	2.22	83.2
6908	Глазуровані керамічні плити	0.17	70.2
2306	Макуха та інші тверді залишки	1.95	56.0
2508	Інші глини	0.51	46.0
7207	Напівфабрикати із заліза або нелегованої сталі	6.34	43.1
1005	Кукурудза	7.41	41.9
1205	Насіння ріпаку чи рапсу	2.14	39.0
1003	Ячмінь	1.44	35.6
4814	Шпалери та подібні настінні покриття	0.28	33.5
2614	Титанові руди та концентрати	0.27	30.4
1001	Пшениця та меслин	6.35	29.4
4408	Листи для облицювання	0.42	24.3
4402	Деревне вугілля	0.15	23.3
2706	Смола, перегнана з бурого вугілля або з торфу	0.09	18.8
1002	Жито	0.03	18.4
2302	Висівки та інші залишки	0.18	18.4
0409	Мед натуральний	0.21	17.7
2708	Кокс, отриманий із кам'яновугільної смоли	0.13	17.7

Джерело: WITS

Таблиця Д4.2: Топ-20 товарів експорту України з RCA>1 у Йорданії, 2018

Код	Опис	Частка експорту України, %	RCA
0408	Пташині яйця без шкаралупи та жовтки, свіжі	0.63	114.6
7209	Прокат із заліза або нелегованої сталі	19.78	108.4
2306	Макуха та інші тверді залишки	0.01	74.9
1512	Олія з насіння соняшнику	17.28	62.8
7208	Прокат із заліза або нелегованої сталі	18.14	32.7
0102	Жива велика рогата худоба	5.15	20.7
1517	Маргарин; їстівні суміші	1.09	14.3
1001	Пшениця та меслин	14.87	14.0
9013	Рідкокристалічні пристрої	1.30	13.2
1204	Лляне насіння	0.00	12.0
7207	Напівфабрикати із заліза або нелегованої сталі	2.86	9.2
7202	Феросплави	0.20	9.0
0207	М'ясо та їстівні субпродукти птиці	3.27	7.3
1102	Зернові борошна, крім тих, що з пшениці або месліну	0.02	6.3
3502	Альбуміни	0.00	5.5
4901	Друковані книги, брошури, листівки тощо	0.50	5.2
7304	Трубки, труби та порожнисті профілі, безшовні, із заліза	0.23	4.8
5601	Вата з текстильних матеріалів та виробів із них	0.18	4.6
7216	Кути, форми та перерізи із заліза або нелегованих сталей	0.67	4.6

Джерело: WITS

Таблиця Д4.3: Топ-20 товарів експорту Йорданії з RCA>1 у світі, 2018

Код	Опис	Частка експорту Йорданії, %	RCA
6114	Інший одяг трикотажний	19.36	458.6
2510	Натуральні фосфати кальцію, природний кальцій	4.76	401.4
0104	Живі вівці та кози.	1.24	149.1
2827	Хлориди, хлоридні оксиди та гідроксиди хлоридів	1.88	138.9
3104	Мінеральні або хімічні добрива, калійні.	7.00	95.8
2809	Пентаоксид дифосфору; фосфорна кислота	1.81	82.9
2801	Фтор, хлор, бром та йод	0.51	80.1
9007	Кінематографічні камери та проєктори	0.27	70.5
6106	Блузки, сорочки та сорочки-блузи жіночі чи дівчачі	1.56	66.8
2509	Крейда.	0.03	64.0
3825	Залишкові продукти хімічної та суміжних галузей промисловості	0.04	44.5
0702	Помідори, свіжі або охолоджені.	2.17	43.6
2505	Натуральні піски всіх видів	0.33	39.0
7612	Алюмінієві бочки, барабани, банки, коробки тощо	0.96	34.6
3003	Медикаменти	2.71	32.5
3102	Добрива мінеральні або хімічні, азотисті.	3.09	29.4
8478	Машини для приготування або виготовлення тютюну	0.20	28.3
0707	Огірки та корнішони, свіжі або охолоджені.	0.36	25.2
9614	Курильні трубки	0.05	25.0

Джерело: WITS

Таблиця Д4.4: Товари експорту Йорданії з RCA>1 в Україну, 2018

Код	Опис	Частка експорту Йорданії, %	RCA
3003	Ліки (ліки) не в дозованому вигляді й не розфасовані для роздрібної торгівлі	6.01	274.45
3215	Друкарська фарба, фарба для письма чи малювання та інша фарба	4.21	64.16
2403	Інші тютюнові вироби та тютюн	3.28	28.51
3004	Ліки, у дозованому вигляді або розфасовані для роздрібної торгівлі	78.54	25.76
0804	Фініки, інжир, ананаси, авокадо, гуаява, манго	0.78	18.47
3924	Посуд, кухонний посуд, інші предмети побуту	1.06	11.22
0709	Інші овочі, свіжі або охолоджені.	0.19	5.65
3105	Мінеральні або хімічні добрива, що містять два або більше складників	3.81	3.3
2106	Харчові продукти, не зазначені в інших категоріях	0.66	1.83
3923	Вироби для транспортування або упаковки товарів	0.35	1.04

Джерело: WITS

Додаток до Розділу 6

Таблиця Д6.1: Початковий рівень торговельних бар'єрів Йорданії та України

Код	Опис	Ввізні мита України, MFN, %	Ввізні мита Йорданії, MFN, %	Нетарифні обмеження України, товари, AVE %	Нетарифні обмеження Йорданії, товари, AVE %	Нетарифні обмеження України, транскордонна торгівля послугами, AVE %	Нетарифні обмеження України, для ПІІ у послуги, AVE %	Нетарифні обмеження Йорданії, транскордонна торгівля послугами, AVE %	Часові витрати під час експорту, Україна, % AVE	Часові витрати під час імпорту, Україна, % AVE
CRP	Рослинництво	7.5	0.0	3.6	13.9				5.8	8.8
ANM	Тваринництво	3.9	0.0	3.2	13.9				1.5	2.2
LOG	Лісове господарство	0.8		3.2	13.9				2.0	3.2
FIS	Рибальство	2.9		5.3	13.9				3.2	3.4
ENE	Видобування енергетичних копалин	0.0		3.3	17.7				0.0	0.0
ORE	Видобування металевих руд	1.6		4.4	17.7				0.0	0.0
MIN	Інша видобувна промисловість	4.8		4.8	17.7				0.0	0.0
PRM	Виробництво м'ясних виробів	12.0	23.0	5.3	17.7				3.2	0.0
PRV	Виробництво овочів та фруктів	10.3	28.4	5.4	17.7				3.2	3.4
OIL	Виробництво жирів та олій	9.9	9.9	6.1	17.7				3.1	4.9
DAI	Виробництво молочних продуктів	9.4	0.3	5.4	17.7				3.2	3.4
MIL	Борошномельне виробництво	14.9	5.9	5.6	17.7				3.2	3.4
OTF	Інші харчові продукти	9.5	26.0	5.6	17.7				1.1	1.8
TEX	Виробництво текстилю	3.8	0.5	6.0	17.7				0.4	1.8
WER	Виробництво одягу	11.2	20.0	7.1	17.7				1.2	2.2
LET	Виробництво товарів зі шкіри	7.8		5.8	17.7				0.8	1.0
WOD	Деревообробка	1.1	0.0	4.8	17.7				0.0	0.8
PAP	Виробництво паперу та друкованих виробів	0.1	0.0	5.0	17.7				5.3	7.9
COK	Нафтопереробка	1.4	10.0	6.8	17.7				1.7	3.2
CHM	Хімічна промисловість	3.5	7.1	6.1	17.7				0.8	4.4
PHA	Фармацевтика	0.9	0.0	6.1	17.7				0.8	4.4
MNM	Виробництво неметалевих мінеральних виробів	7.1	0.3	4.8	17.7				2.4	2.4
MET	Металургія	2.3	0.1	5.7	17.7				0.8	2.6
MAS	Виробництво машин	2.2	12.3	6.9	17.7				0.8	1.7
CON	Виробництво споживчої електроніки	4.2	14.7	7.6	17.7				1.0	2.1
ELT	Виробництво електронних компонентів	1.5	10.0	6.6	17.7				1.0	2.1
ELC	Виробництво електричного устаткування	4.2	19.6	8.9	17.7				0.8	1.7
TRQ	Виробництво транспортного обладнання	4.9	0.1	6.1	17.7				1.2	2.3
FUR	Виробництво меблів та прикрас	6.0	23.2	5.4	17.7				1.6	3.2

Код	Опис	Ввізні мита України, MFN, %	Ввізні мита Йорданії, MFN, %	Нетарифні обмеження України, товари, AVE %	Нетарифні обмеження Йорданії, товари, AVE %	Нетарифні обмеження України, транскордонна торгівля послугами, AVE %	Нетарифні обмеження України, для ПІІ у послуги, AVE %	Нетарифні обмеження Йорданії, транскордонна торгівля послугами, AVE %	Часові витрати під час експорту, Україна, % AVE	Часові витрати під час імпорту, Україна, % AVE
GAS	Виробництво електроенергії, газу та води									
TRD	Оптова та роздрібна торгівля					6.5		4.0		
LTR	Наземний транспорт							84.0		
WTR	Водний транспорт						66.0	20.0		
ATR	Авіатранспорт					83.0	71.0	65.0		
TEL	Телекомунікації						2.5	3.0		
PRO	Комп'ютерні та інформаційні послуги						0.2	3.0		
INS	Страхова діяльність					44.2	11.8	12.0		
BNK	Банківські та інші фінансові послуги					36.5	10.6	37.0		
LGL	Інші професійні послуги						2.0	47.0		
CNS	Будівництво									
TRA	Додаткові транспортні послуги									
HOS	Сектор гостинності									
OPS	Інші приватні послуги									
PUB	Державні послуги									

Джерело: модель України, розрахунок для Йорданії

Таблиця Д6.2: Матриця сценаріїв

	S10: сукупний вплив	S1: ввізні мита, Йорданія	S2: ввізні мита, Україна	S3: НТБ на товари, Йорданія	S4: НТБ на товари, Україна	S5: НТБ на послуги, Йорданія	S6: НТБ на транскордонні послуги, Україна	S7: НТБ на послуги створення компаній, Україна	S8: часові витрати на експорт в Йорданію	S9: часові витрати на імпорт із Йорданії
S1: Нульові ввізні мита з боку Йорданії на експорт України	Так	Так	Ні	Ні	Ні	Ні	Ні	Ні	Ні	Ні
S2: Нульове ввізні мита з боку України на імпорт з Йорданії	Так	Ні	Так	Ні	Ні	Ні	Ні	Ні	Ні	Ні
S3: Зниження Йорданією на 20% нетарифних бар'єрів на товари України	Так	Ні	Ні	Так	Ні	Ні	Ні	Ні	Ні	Ні
S4: Зниження Україною на 20% нетарифних бар'єрів на товари Йорданії	Так	Ні	Ні	Ні	Так	Ні	Ні	Ні	Ні	Ні
S5: Зменшення Йорданією на 50% дискримінаційних бар'єрів у транскордонній торгівлі вибраними видами послуг для України	Так	Ні	Ні	Ні	Ні	Так	Ні	Ні	Ні	Ні
S6: Зменшення Україною на 50% дискримінаційних бар'єрів у транскордонній торгівлі вибраними видами послуг для Йорданії	Так	Ні	Ні	Ні	Ні	Ні	Так	Ні	Ні	Ні
S7: Зменшення Україною на 50% дискримінаційних бар'єрів для ПІІ в окремі сектори послуг для Йорданії	Так	Ні	Ні	Ні	Ні	Ні	Ні	Так	Ні	Ні
S8: Зниження на 20% витрат часу на експорт до Йорданії	Так	Ні	Ні	Ні	Ні	Ні	Ні	Ні	Так	Ні
S9: Зниження на 20% витрат часу на імпорт із Йорданії	Так	Ні	Ні	Ні	Ні	Ні	Ні	Ні	Ні	Так

Джерело: модель України, розрахунок для Йорданії

Таблиця Д6.3: Зниження торговельних бар'єрів, % від базового значення, огляд сценаріїв

Код	Опис	S1: ввізні мита, Йорданія	S2: ввізні мита, Україна	S3: НТБ на товари, Йорданія	S4: НТБ на товари, Україна	S5: НТБ на послуги, Йорданія	S6: НТБ на транскордонні послуги, Україна	S7: НТБ на послуги створення компаній, Україна	S8: часові витрати на експорт в Йорданію	S9: часові витрати на імпорт із Йорданії
CRP	Рослинництво	100%	100%	20%	20%				20%	20%
ANM	Тваринництво	100%	100%	20%	20%				20%	20%
LOG	Лісове господарство	100%	100%	20%	20%				20%	20%
FIS	Рибальство	100%	100%	20%	20%				20%	20%
ENE	Видобування енергетичних копалин	100%	100%	20%	20%				20%	20%
ORE	Видобування металевих руд	100%	100%	20%	20%				20%	20%
MIN	Інша видобувна промисловість	100%	100%	20%	20%				20%	20%
PRM	Виробництво м'ясних виробів	100%	100%	20%	20%				20%	20%
PRV	Виробництво овочів та фруктів	100%	100%	20%	20%				20%	20%
OIL	Виробництво жирів та олій	100%	100%	20%	20%				20%	20%
DAI	Виробництво молочних продуктів	100%	100%	20%	20%				20%	20%
MIL	Борошномельне виробництво	100%	100%	20%	20%				20%	20%
OTF	Інші харчові продукти	100%	100%	20%	20%				20%	20%
TEX	Виробництво текстилю	100%	100%	20%	20%				20%	20%
WER	Виробництво одягу	100%	100%	20%	20%				20%	20%
LET	Виробництво товарів зі шкіри	100%	100%	20%	20%				20%	20%
WOD	Деревообробка	100%	100%	20%	20%				20%	20%
PAP	Виробництво паперу та друкованих виробів	100%	100%	20%	20%				20%	20%
COK	Нафтопереробка	100%	100%	20%	20%				20%	20%
CHM	Хімічна промисловість	100%	100%	20%	20%				20%	20%
PHA	Фармацевтика	100%	100%	20%	20%				20%	20%
MNM	Виробництво неметалевих мінеральних виробів	100%	100%	20%	20%				20%	20%
MET	Металургія	100%	100%	20%	20%				20%	20%
MAS	Виробництво машин	100%	100%	20%	20%				20%	20%
CON	Виробництво споживчої електроніки	100%	100%	20%	20%				20%	20%
ELT	Виробництво електронних компонентів	100%	100%	20%	20%				20%	20%
ELC	Виробництво електричного устаткування	100%	100%	20%	20%				20%	20%
TRQ	Виробництво транспортного обладнання	100%	100%	20%	20%				20%	20%
FUR	Виробництво меблів та прикрас	100%	100%	20%	20%				20%	20%
GAS	Виробництво електроенергії, газу та води									
TRD	Оптова та роздрібна торгівля					50%	50%	50%		
LTR	Наземний транспорт					50%	50%	50%		

Код	Опис	S1: ввізні мита, Йорданія	S2: ввізні мита, Україна	S3: НТБ на товари, Йорданія	S4: НТБ на товари, Україна	S5: НТБ на послуги, Йорданія	S6: НТБ на транскордонні послуги, Україна	S7: НТБ на послуги створення компаній, Україна	S8: часові витрати на експорт в Йорданію	S9: часові витрати на імпорт із Йорданії
WTR	Водний транспорт					50%	50%	50%		
ATR	Авіатранспорт					50%	50%	50%		
TEL	Телекомунікації					50%	50%	50%		
PRO	Комп'ютерні та інформаційні послуги					50%	50%	50%		
INS	Страхова діяльність					50%	50%	50%		
BNK	Банківські та інші фінансові послуги					50%	50%	50%		
LGL	Інші професійні послуги					50%	50%	50%		
UTL	Послуги, пов'язані з поводженням із відходами									
CNS	Будівництво									
TRA	Додаткові транспортні послуги									
HOS	Сектор гостинності									
OPS	Інші приватні послуги									
PUB	Державні послуги									

Джерело: модель України, розрахунок для Йорданії

Таблиця Д6.4: Вплив створення ЗВТ між Україною та Йорданією, макроекономічні показники, % зміни

	S10: сукупний вплив	S1: ввізні мита, Йорданія	S2: ввізні мита, Україна	S3: НТБ на товари, Йорданія	S4: НТБ на товари, Україна	S5: НТБ на послуги, Йорданія	S6: НТБ на транскордонні послуги, Україна	S7: НТБ на послуги створення компаній, Україна	S8: часові витрати на експорт в Йорданію	S9: часові витрати на імпорт із Йорданії
Сукупний добробут та реальний ВВП										
Добробут (EV як % споживання)	0.05	0.03	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Добробут (EV як % ВВП)	0.04	0.02	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Реальний ВВП	0.04	0.02	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Показники зовнішньої торгівлі										
Загальний експорт	0.06	0.03	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Загальний імпорт	0.04	0.02	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Експорт в Йорданію	63.90	35.66	0.00	18.02	0.00	0.00	0.00	0.00	2.08	0.00
Імпорт із Йорданії	14.38	-0.02	6.48	-0.01	4.20	0.00	0.00	0.00	0.00	2.89
Реальний ефективний обмінний курс	-0.03	-0.02	0.00	-0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Доходи факторів виробництва										
Доходи кваліфікованих робітників	0.02	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Доходи некваліфікованих робітників	0.03	0.02	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Доходи від капіталу	0.00	0.01	0.00	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Переміщення факторів виробництва										
Кваліфікованої робочої сили	0.05	0.03	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.05
Некваліфікованої робочої сили	0.08	0.05	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Капіталу	0.05	0.03	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Джерело: модель України, розрахунок для Йорданії

Таблиця Д6.5:Галузевий розріз: вплив на випуск, % зміни

Код	Опис	S10: сукупний вплив	S1: ввізні мита, Йорданія	S2: ввізні мита, Україна	S3: НТБ на товари, Йорданія	S4: НТБ на товари, Україна	S5: НТБ на послуги, Йорданія	S6: НТБ на транскордонні послуги, Україна	S7: НТБ на послуги створення компаній, Україна	S8: часові витрати на експорт в Йорданію	S9: часові витрати на імпорт із Йорданії
CRP	Рослинництво	0.16	0.10	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.01	0.00
ANM	Тваринництво	0.07	0.04	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
LOG	Лісове господарство	-0.31	-0.20	0.00	-0.06	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.01	0.00
FIS	Рибальство	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ENE	Видобування енергетичних копалин	-0.07	-0.05	0.00	-0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ORE	Видобування металевих руд	-0.18	-0.17	0.00	0.05	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.01	0.00
MIN	Інша видобувна промисловість	-0.11	-0.06	0.00	-0.03	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PRM	Виробництво м'ясних виробів	0.10	0.07	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PRV	Виробництво овочів та фруктів	1.50	1.28	0.00	-0.07	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
OIL	Виробництво жирів та олій	0.95	0.63	0.00	0.15	0.00	0.00	0.00	0.00	0.03	0.00
DAI	Виробництво молочних продуктів	0.03	0.02	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
MIL	Борошномельне виробництво	-0.11	-0.07	0.00	-0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
OTF	Інші харчові продукти	0.13	0.11	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TEX	Виробництво текстилю	-0.38	-0.23	0.00	-0.09	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.01	0.00
WER	Виробництво одягу	-0.25	-0.13	-0.01	-0.08	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.01	0.00
LET	Виробництво товарів зі шкіри	-0.43	-0.24	0.00	-0.13	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.01	0.00
WOD	Деревообробка	-0.39	-0.25	0.00	-0.07	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.01	0.00
PAP	Виробництво паперу та друкованих виробів	-0.03	-0.01	0.00	-0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
COK	Нафтопереробка	-0.01	-0.02	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
CHM	Хімічна промисловість	-0.02	0.00	0.00	-0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PHA	Фармацевтика	-0.14	-0.07	0.00	-0.04	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Код	Опис	S10: сукупний вплив	S1: ввізні мита, Йорданія	S2: ввізні мита, Україна	S3: НТБ на товари, Йорданія	S4: НТБ на товари, Україна	S5: НТБ на послуги, Йорданія	S6: НТБ на транскордонні послуги, Україна	S7: НТБ на послуги створення компаній, Україна	S8: часові витрати на експорт в Йорданію	S9: часові витрати на імпорт із Йорданії
MNM	Виробництво неметалевих мінеральних виробів	-0.02	-0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
MET	Металургія	-0.07	-0.18	0.00	0.15	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.01	0.00
MAS	Виробництво машин	-0.45	-0.28	0.00	-0.08	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.01	0.00
CON	Виробництво споживчої електроніки	1.54	1.10	0.00	0.20	0.00	0.00	0.00	0.00	0.01	0.00
ELT	Виробництво електронних компонентів	-2.42	-1.39	0.02	-0.77	0.04	0.00	0.00	0.00	-0.06	0.03
ELC	Виробництво електричного устаткування	-0.58	-0.32	0.00	-0.16	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.01	0.00
TRQ	Виробництво транспортного обладнання	-0.14	-0.08	0.00	-0.03	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
FUR	Виробництво меблів та прикрас	-0.09	-0.06	0.00	-0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
GAS	Виробництво електроенергії, газу та води	0.00	-0.01	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TRD	Оптова та роздрібна торгівля	0.08	0.05	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
LTR	Наземний транспорт	-0.11	-0.05	0.00	-0.04	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
WTR	Водний транспорт	-0.02	-0.01	0.00	-0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ATR	Авіатранспорт	-0.08	-0.04	0.00	-0.03	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TEL	Телекомунікації	-0.02	0.00	0.00	-0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PRO	Комп'ютерні та інформаційні послуги	-0.37	-0.19	0.00	-0.13	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.01	0.00
INS	Страхова діяльність	0.04	0.03	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
BNK	Банківські та інші фінансові послуги	0.03	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
LGL	Інші професійні послуги	-0.03	-0.01	0.00	-0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Код	Опис	S10: сукупний вплив	S1: ввізні мита, Йорданія	S2: ввізні мита, Україна	S3: НТБ на товари, Йорданія	S4: НТБ на товари, Україна	S5: НТБ на послуги, Йорданія	S6: НТБ на транскордонні послуги, Україна	S7: НТБ на послуги створення компаній, Україна	S8: часові витрати на експорт в Йорданію	S9: часові витрати на імпорт із Йорданії
UTL	Послуги, пов'язані з поводженням із відходами	-0.07	-0.04	0.00	-0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
CNS	Будівництво	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TRA	Додаткові транспортні послуги	0.08	0.04	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
HOS	Сектор гостинності	-0.01	0.00	0.00	-0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
OPS	Інші приватні послуги	0.01	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PUB	Державні послуги	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Джерело: модель України, розрахунок для Йорданії

Таблиця Д6.6:Галуzeвий розріз: вплив на споживання домогосподарств, % зміни

Код	Опис	S10: сукупний вплив	S1: ввізні мита, Йорданія	S2: ввізні мита, Україна	S3: НТБ на товари, Йорданія	S4: НТБ на товари, Україна	S5: НТБ на послуги, Йорданія	S6: НТБ на транскордонні послуги, Україна	S7: НТБ на послуги створення компаній, Україна	S8: часові витрати на експорт в Йорданію	S9: часові витрати на імпорт із Йорданії
CRP	Рослинництво	-0.04	-0.03	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ANM	Тваринництво	0.04	0.02	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
LOG	Лісове господарство	0.06	0.04	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
FIS	Рибальство	0.06	0.03	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ENE	Видобування енергетичних копалин	0.07	0.04	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ORE	Видобування металевих руд	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
MIN	Інша видобувна промисловість	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PRM	Виробництво м'ясних виробів	0.05	0.03	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PRV	Виробництво овочів та фруктів	0.16	0.12	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
OIL	Виробництво жирів та олій	0.08	0.05	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
DAI	Виробництво молочних продуктів	0.05	0.02	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
MIL	Борошномельне виробництво	0.02	0.00	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
OTF	Інші харчові продукти	0.06	0.04	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TEX	Виробництво текстилю	0.07	0.04	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
WER	Виробництво одягу	0.06	0.03	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
LET	Виробництво товарів зі шкіри	0.06	0.03	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
WOD	Деревообробка	0.03	0.02	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PAP	Виробництво паперу та друкованих виробів	0.06	0.04	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
COK	Нафтопереробка	0.06	0.04	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
CHM	Хімічна промисловість	0.06	0.04	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PHA	Фармацевтика	0.06	0.03	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Код	Опис	S10: сукупний вплив	S1: ввізні мита, Йорданія	S2: ввізні мита, Україна	S3: НТБ на товари, Йорданія	S4: НТБ на товари, Україна	S5: НТБ на послуги, Йорданія	S6: НТБ на транскордонні послуги, Україна	S7: НТБ на послуги створення компаній, Україна	S8: часові витрати на експорт в Йорданію	S9: часові витрати на імпорт із Йорданії
MNM	Виробництво неметалевих мінеральних виробів	0.05	0.03	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
MET	Металургія	0.06	0.02	0.00	0.03	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
MAS	Виробництво машин	0.06	0.03	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
CON	Виробництво споживчої електроніки	0.09	0.05	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ELT	Виробництво електронних компонентів	0.07	0.04	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ELC	Виробництво електричного устаткування	0.07	0.04	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TRQ	Виробництво транспортного обладнання	0.07	0.04	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
FUR	Виробництво меблів та прикрас	0.05	0.03	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
GAS	Виробництво електроенергії, газу та води	0.06	0.03	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TRD	Оптова та роздрібна торгівля	0.05	0.03	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
LTR	Наземний транспорт	0.05	0.03	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
WTR	Водний транспорт	0.08	0.04	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ATR	Авіатранспорт	0.06	0.03	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TEL	Телекомунікації	0.05	0.03	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PRO	Комп'ютерні та інформаційні послуги	0.08	0.04	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
INS	Страхова діяльність	0.06	0.04	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
BNK	Банківські та інші фінансові послуги	0.05	0.03	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
LGL	Інші професійні послуги	0.04	0.02	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Код	Опис	S10: сукупний вплив	S1: ввізні мита, Йорданія	S2: ввізні мита, Україна	S3: НТБ на товари, Йорданія	S4: НТБ на товари, Україна	S5: НТБ на послуги, Йорданія	S6: НТБ на транскордонні послуги, Україна	S7: НТБ на послуги створення компаній, Україна	S8: часові витрати на експорт в Йорданію	S9: часові витрати на імпорт із Йорданії
UTL	Послуги, пов'язані з поводженням із відходами	0.05	0.03	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
CNS	Будівництво	0.05	0.03	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TRA	Додаткові транспортні послуги	0.05	0.03	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
HOS	Сектор гостинності	0.06	0.03	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
OPS	Інші приватні послуги	0.04	0.02	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PUB	Державні послуги	0.04	0.02	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Джерело: модель України, розрахунок для Йорданії

Таблиця Д6.7:Галуzeвий розріз: вплив на загальний експорт, % зміни

Код	Опис	S10: сукупний вплив	S1: ввізні мита, Йорданія	S2: ввізні мита, Україна	S3: НТБ на товари, Йорданія	S4: НТБ на товари, Україна	S5: НТБ на послуги, Йорданія	S6: НТБ на транскордонні послуги, Україна	S7: НТБ на послуги створення компаній, Україна	S8: часові витрати на експорт в Йорданію	S9: часові витрати на імпорт із Йорданії
CRP	Рослинництво	-0.25	-0.18	0.00	-0.03	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ANM	Тваринництво	0.42	-0.09	0.00	0.46	0.00	0.00	0.00	0.00	0.06	0.00
LOG	Лісове господарство	-0.32	-0.18	0.00	-0.09	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.01	0.00
FIS	Рибальство	-0.15	-0.09	0.00	-0.04	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ENE	Видобування енергетичних копалин	-0.16	-0.09	0.00	-0.05	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ORE	Видобування металевих руд	-0.28	-0.20	0.00	-0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.01	0.00
MIN	Інша видобувна промисловість	-0.26	-0.14	0.00	-0.08	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.01	0.00
PRM	Виробництво м'ясних виробів	0.99	0.79	0.00	0.07	0.00	0.00	0.00	0.00	0.02	0.00
PRV	Виробництво овочів та фруктів	2.16	1.84	0.00	-0.09	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
OIL	Виробництво жирів та олії	1.08	0.71	0.00	0.17	0.00	0.00	0.00	0.00	0.04	0.00
DAI	Виробництво молочних продуктів	-0.03	-0.04	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.01	0.00
MIL	Борошномельне виробництво	-0.37	-0.23	0.00	-0.08	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.01	0.00
OTF	Інші харчові продукти	0.56	0.48	0.00	-0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TEX	Виробництво текстилю	-0.50	-0.31	0.00	-0.11	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.01	0.00
WER	Виробництво одягу	-0.40	-0.21	-0.01	-0.12	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.01	0.00
LET	Виробництво товарів зі шкіри	-0.57	-0.32	0.00	-0.17	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.01	0.00
WOD	Деревообробка	-0.49	-0.31	0.00	-0.10	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.01	0.00
PAP	Виробництво паперу та друкованих виробів	-0.14	-0.06	0.00	-0.06	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
COK	Нафтопереробка	-0.08	-0.05	0.00	-0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
CHM	Хімічна промисловість	-0.09	-0.04	0.00	-0.05	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PHA	Фармацевтика	-0.26	-0.14	0.00	-0.08	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.01	0.00

Код	Опис	S10: сукупний вплив	S1: ввізні мита, Йорданія	S2: ввізні мита, Україна	S3: НТБ на товари, Йорданія	S4: НТБ на товари, Україна	S5: НТБ на послуги, Йорданія	S6: НТБ на транскордонні послуги, Україна	S7: НТБ на послуги створення компаній, Україна	S8: часові витрати на експорт в Йорданію	S9: часові витрати на імпорт із Йорданії
MNM	Виробництво неметалевих мінеральних виробів	-0.15	-0.09	0.00	-0.04	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
MET	Металургія	-0.09	-0.24	0.00	0.22	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.01	0.00
MAS	Виробництво машин	-0.56	-0.36	0.00	-0.11	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.02	0.00
CON	Виробництво споживчої електроніки	2.82	2.03	0.00	0.37	0.00	0.00	0.00	0.00	0.01	0.00
ELT	Виробництво електронних компонентів	-2.54	-1.46	0.03	-0.81	0.04	0.00	0.00	0.00	-0.06	0.03
ELC	Виробництво електричного устаткування	-0.72	-0.40	0.00	-0.20	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.02	0.00
TRQ	Виробництво транспортного обладнання	-0.27	-0.16	0.00	-0.07	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.01	0.00
FUR	Виробництво меблів та прикрас	-0.22	-0.12	0.00	-0.06	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.01	0.00
GAS	Виробництво електроенергії, газу та води	-0.11	-0.07	0.00	-0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TRD	Оптова та роздрібна торгівля	-0.09	-0.04	0.00	-0.04	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
LTR	Наземний транспорт	-0.25	-0.12	0.00	-0.09	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.01	0.00
WTR	Водний транспорт	-0.06	-0.03	0.00	-0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ATR	Авіатранспорт	-0.10	-0.05	0.00	-0.03	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TEL	Телекомунікації	-0.19	-0.09	0.00	-0.07	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PRO	Комп'ютерні та інформаційні послуги	-0.50	-0.26	0.00	-0.18	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.01	0.00
INS	Страхова діяльність	-0.15	-0.07	0.00	-0.06	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
BNK	Банківські та інші фінансові послуги	-0.16	-0.08	0.00	-0.06	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
LGL	Інші професійні послуги	-0.20	-0.11	0.00	-0.06	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Код	Опис	S10: сукупний вплив	S1: ввізні мита, Йорданія	S2: ввізні мита, Україна	S3: НТБ на товари, Йорданія	S4: НТБ на товари, Україна	S5: НТБ на послуги, Йорданія	S6: НТБ на транскордонні послуги, Україна	S7: НТБ на послуги створення компаній, Україна	S8: часові витрати на експорт в Йорданію	S9: часові витрати на імпорт із Йорданії
UTL	Послуги, пов'язані з поводженням із відходами	-0.22	-0.13	0.00	-0.06	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.01	0.00
CNS	Будівництво	-0.14	-0.08	0.00	-0.04	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TRA	Додаткові транспортні послуги	-0.10	-0.05	0.00	-0.03	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
HOS	Сектор гостинності	-0.19	-0.09	0.00	-0.07	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.01	0.00
OPS	Інші приватні послуги	-0.18	-0.09	0.00	-0.07	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PUB	Державні послуги	-0.20	-0.11	0.00	-0.06	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Джерело: модель України, розрахунок для Йорданії

Таблиця Д6.8:Галузевий розріз: вплив на загальний імпорт, % зміни

Код	Опис	S10: сукупний вплив	S1: ввізні мита, Йорданія	S2: ввізні мита, Україна	S3: НТБ на товари, Йорданія	S4: НТБ на товари, Україна	S5: НТБ на послуги, Йорданія	S6: НТБ на транскордонні послуги, Україна	S7: НТБ на послуги створення компаній, Україна	S8: часові витрати на експорт в Йорданію	S9: часові витрати на імпорт із Йорданії
CRP	Рослинництво	0.72	0.47	0.00	0.11	0.00	0.00	0.00	0.00	0.02	0.00
ANM	Тваринництво	0.16	0.10	0.00	0.03	0.00	0.00	0.00	0.00	0.01	0.00
LOG	Лісове господарство	-0.31	-0.20	0.00	-0.06	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.01	0.00
FIS	Рибальство	0.07	0.04	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ENE	Видобування енергетичних копалин	0.02	-0.02	0.00	0.04	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ORE	Видобування металевих руд	-0.09	-0.17	0.00	0.13	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.01	0.00
MIN	Інша видобувна промисловість	-0.01	-0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PRM	Виробництво м'ясних виробів	0.12	0.06	0.00	0.04	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PRV	Виробництво овочів та фруктів	0.07	0.04	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
OIL	Виробництво жирів та олії	0.05	0.03	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
DAI	Виробництво молочних продуктів	0.15	0.09	0.00	0.04	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
MIL	Борошномельне виробництво	0.22	0.13	0.00	0.04	0.00	0.00	0.00	0.00	0.01	0.00
OTF	Інші харчові продукти	0.06	0.03	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TEX	Виробництво текстилю	-0.01	-0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
WER	Виробництво одягу	0.09	0.05	0.00	0.03	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
LET	Виробництво товарів зі шкіри	0.08	0.04	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
WOD	Деревообробка	0.06	0.03	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PAP	Виробництво паперу та друкованих виробів	0.12	0.09	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
COK	Нафтопереробка	0.01	-0.01	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
CHM	Хімічна промисловість	0.06	0.04	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PHA	Фармацевтика	-0.11	-0.06	0.00	-0.04	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Код	Опис	S10: сукупний вплив	S1: ввізні мита, Йорданія	S2: ввізні мита, Україна	S3: НТБ на товари, Йорданія	S4: НТБ на товари, Україна	S5: НТБ на послуги, Йорданія	S6: НТБ на транскордонні послуги, Україна	S7: НТБ на послуги створення компаній, Україна	S8: часові витрати на експорт в Йорданію	S9: часові витрати на імпорт із Йорданії
MNM	Виробництво неметалевих мінеральних виробів	0.05	0.02	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
MET	Металургія	0.00	-0.02	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
MAS	Виробництво машин	0.01	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
CON	Виробництво споживчої електроніки	-0.18	-0.13	0.00	-0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ELT	Виробництво електронних компонентів	0.01	0.01	0.00	-0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ELC	Виробництво електричного устаткування	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TRQ	Виробництво транспортного обладнання	0.02	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
FUR	Виробництво меблів та прикрас	0.08	0.04	0.00	0.03	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
GAS	Виробництво електроенергії, газу та води	0.05	0.02	0.00	0.03	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TRD	Оптова та роздрібна торгівля	0.11	0.06	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
LTR	Наземний транспорт	0.09	0.05	0.00	0.03	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
WTR	Водний транспорт	0.03	0.02	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ATR	Авіатранспорт	0.02	0.01	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TEL	Телекомунікації	0.05	0.03	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PRO	Комп'ютерні та інформаційні послуги	-0.22	-0.11	0.00	-0.08	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.01	0.00
INS	Страхова діяльність	0.07	0.04	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
BNK	Банківські та інші фінансові послуги	0.07	0.04	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Код	Опис	S10: сукупний вплив	S1: ввізні мита, Йорданія	S2: ввізні мита, Україна	S3: НТБ на товари, Йорданія	S4: НТБ на товари, Україна	S5: НТБ на послуги, Йорданія	S6: НТБ на транскордонні послуги, Україна	S7: НТБ на послуги створення компаній, Україна	S8: часові витрати на експорт в Йорданію	S9: часові витрати на імпорт із Йорданії
LGL	Інші професійні послуги	0.05	0.02	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
UTL	Послуги, пов'язані з поводженням із відходами	-0.02	-0.01	0.00	-0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
CNS	Будівництво	0.02	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TRA	Додаткові транспортні послуги	0.12	0.06	0.00	0.03	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
HOS	Сектор гостинності	0.06	0.03	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
OPS	Інші приватні послуги	0.07	0.04	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PUB	Державні послуги	0.05	0.03	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Джерело: модель України, розрахунок для Йорданії

Таблиця Д6.9:Галузевий розріз: вплив на експорт в Йорданію, % зміни

Код	Опис	S10: сукупний вплив	S1: ввізні мита, Йорданія	S2: ввізні мита, Україна	S3: НТБ на товари, Йорданія	S4: НТБ на товари, Україна	S5: НТБ на послуги, Йорданія	S6: НТБ на транскордонні послуги, Україна	S7: НТБ на послуги створення компаній, Україна	S8: часові витрати на експорт в Йорданію	S9: часові витрати на імпорт із Йорданії
CRP	Рослинництво	16.45	-0.10	0.00	11.52	0.00	0.00	0.00	0.00	4.69	0.00
ANM	Тваринництво	13.20	0.02	0.00	11.56	0.00	0.00	0.00	0.00	1.51	0.00
LOG	Лісове господарство	101.86	78.35	0.00	11.50	0.00	0.00	0.00	0.00	1.61	0.00
FIS	Рибальство	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ENE	Видобування енергетичних копалин	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ORE	Видобування металевих руд	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
MIN	Інша видобувна промисловість	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PRM	Виробництво м'ясних виробів	94.85	74.50	0.00	9.80	0.00	0.00	0.00	0.00	1.76	0.00
PRV	Виробництво овочів та фруктів	224.92	175.37	0.00	14.78	0.00	0.00	0.00	0.00	2.60	0.00
OIL	Виробництво жирів та олій	73.02	46.71	0.00	15.02	0.00	0.00	0.00	0.00	2.53	0.00
DAI	Виробництво молочних продуктів	12.06	0.82	0.00	9.39	0.00	0.00	0.00	0.00	1.68	0.00
MIL	Борошномельне виробництво	50.32	27.79	0.00	14.83	0.00	0.00	0.00	0.00	2.60	0.00
OTF	Інші харчові продукти	192.42	152.33	0.00	14.88	0.00	0.00	0.00	0.00	0.91	0.00
TEX	Виробництво текстилю	17.13	1.84	0.00	14.79	0.00	0.00	0.00	0.00	0.27	0.00
WER	Виробництво одягу	139.68	106.95	-0.01	14.80	0.00	0.00	0.00	0.00	0.97	0.00
LET	Виробництво товарів зі шкіри	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
WOD	Деревообробка	14.39	-0.30	0.00	14.81	0.00	0.00	0.00	0.00	0.01	0.00
PAP	Виробництво паперу та друкованих виробів	91.29	59.92	0.00	14.87	0.00	0.00	0.00	0.00	4.29	0.00
COK	Нафтопереробка	72.55	46.34	0.00	14.92	0.00	0.00	0.00	0.00	2.71	0.00
CHM	Хімічна промисловість	63.58	41.48	0.00	14.88	0.00	0.00	0.00	0.00	0.67	0.00
PHA	Фармацевтика	15.40	-0.13	0.00	14.84	0.00	0.00	0.00	0.00	0.66	0.00

Код	Опис	S10: сукупний вплив	S1: ввізні мита, Йорданія	S2: ввізні мита, Україна	S3: НТБ на товари, Йорданія	S4: НТБ на товари, Україна	S5: НТБ на послуги, Йорданія	S6: НТБ на транскордонні послуги, Україна	S7: НТБ на послуги створення компаній, Україна	S8: часові витрати на експорт в Йорданію	S9: часові витрати на імпорт із Йорданії
MNM	Виробництво неметалевих мінеральних виробів	19.14	1.19	0.00	14.90	0.00	0.00	0.00	0.00	2.58	0.00
MET	Металургія	15.34	0.27	0.00	15.07	0.00	0.00	0.00	0.00	0.02	0.00
MAS	Виробництво машин	88.37	63.17	0.00	14.81	0.00	0.00	0.00	0.00	0.66	0.00
CON	Виробництво споживчої електроніки	103.80	75.31	0.00	15.14	0.00	0.00	0.00	0.00	0.78	0.00
ELT	Виробництво електронних компонентів	65.27	44.30	0.03	14.01	0.04	0.00	0.00	0.00	0.72	0.03
ELC	Виробництво електричного устаткування	127.95	97.65	0.00	14.71	0.00	0.00	0.00	0.00	0.66	0.00
TRQ	Виробництво транспортного обладнання	15.06	0.15	0.00	14.86	0.00	0.00	0.00	0.00	0.06	0.00
FUR	Виробництво меблів та прикрас	167.57	130.23	0.00	14.87	0.00	0.00	0.00	0.00	1.25	0.00
GAS	Виробництво електроенергії, газу та води	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TRD	Оптова та роздрібна торгівля	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
LTR	Наземний транспорт	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
WTR	Водний транспорт	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ATR	Авіатранспорт	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TEL	Телекомунікації	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PRO	Комп'ютерні та інформаційні послуги	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
INS	Страхова діяльність	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
BNK	Банківські та інші фінансові послуги	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Код	Опис	S10: сукупний вплив	S1: ввізні мита, Йорданія	S2: ввізні мита, Україна	S3: НТБ на товари, Йорданія	S4: НТБ на товари, Україна	S5: НТБ на послуги, Йорданія	S6: НТБ на транскордонні послуги, Україна	S7: НТБ на послуги створення компаній, Україна	S8: часові витрати на експорт в Йорданію	S9: часові витрати на імпорт із Йорданії
LGL	Інші професійні послуги	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
UTL	Послуги, пов'язані з поводженням із відходами	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
CNS	Будівництво	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TRA	Додаткові транспортні послуги	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
HOS	Сектор гостинності	-0.16	-0.08	0.00	-0.06	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
OPS	Інші приватні послуги	-0.15	-0.07	0.00	-0.06	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PUB	Державні послуги	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Джерело: модель України, розрахунок для Йорданії

Таблиця Д6.10: Галуzeвий розріз: вплив на імпорт з Йорданії, % зміни

Код	Опис	S10: сукупний вплив	S1: ввізні мита, Йорданія	S2: ввізні мита, Україна	S3: НТБ на товари, Йорданія	S4: НТБ на товари, Україна	S5: НТБ на послуги, Йорданія	S6: НТБ на транскордонні послуги, Україна	S7: НТБ на послуги створення компаній, Україна	S8: часові витрати на експорт в Йорданію	S9: часові витрати на імпорт із Йорданії
CRP	Рослинництво	102.35	0.49	80.32	0.12	3.15	0.00	0.00	0.00	0.03	7.92
ANM	Тваринництво	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
LOG	Лісове господарство	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
FIS	Рибальство	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ENE	Видобування енергетичних копалин	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ORE	Видобування металевих руд	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
MIN	Інша видобувна промисловість	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PRM	Виробництво м'ясних виробів	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PRV	Виробництво овочів та фруктів	25.97	0.06	20.90	0.03	2.48	0.00	0.00	0.00	0.00	1.54
OIL	Виробництво жирів та олії	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
DAI	Виробництво молочних продуктів	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
MIL	Борошномельне виробництво	54.35	0.14	47.61	0.05	2.67	0.00	0.00	0.00	0.01	1.59
OTF	Інші харчові продукти	63.51	0.05	58.45	0.04	2.32	0.00	0.00	0.00	0.00	0.75
TEX	Виробництво текстилю	16.48	0.01	11.79	0.00	3.20	0.00	0.00	0.00	0.00	0.93
WER	Виробництво одягу	128.11	0.06	102.00	0.04	9.56	0.00	0.00	0.00	0.00	2.91
LET	Виробництво товарів зі шкіри	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
WOD	Деревообробка	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PAP	Виробництво паперу та друкованих виробів	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
COK	Нафтопереробка	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
CHM	Хімічна промисловість	44.32	0.06	28.01	0.02	7.15	0.00	0.00	0.00	0.00	5.06
PHA	Фармацевтика	8.52	-0.01	2.82	-0.01	3.19	0.00	0.00	0.00	0.00	2.27

Код	Опис	S10: сукупний вплив	S1: ввізні мита, Йорданія	S2: ввізні мита, Україна	S3: НТБ на товари, Йорданія	S4: НТБ на товари, Україна	S5: НТБ на послуги, Йорданія	S6: НТБ на транскордонні послуги, Україна	S7: НТБ на послуги створення компаній, Україна	S8: часові витрати на експорт в Йорданію	S9: часові витрати на імпорт із Йорданії
MNM	Виробництво неметалевих мінеральних виробів	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
MET	Металургія	49.68	0.00	33.50	0.03	7.58	0.00	0.00	0.00	0.00	4.14
MAS	Виробництво машин	25.22	0.02	10.65	0.01	10.36	0.00	0.00	0.00	0.00	2.47
CON	Виробництво споживчої електроніки	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ELT	Виробництво електронних компонентів	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ELC	Виробництво електричного устаткування	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TRQ	Виробництво транспортного обладнання	40.42	0.01	33.10	0.00	3.09	0.00	0.00	0.00	0.00	2.30
FUR	Виробництво меблів та прикрас	59.81	0.06	42.58	0.04	7.35	0.00	0.00	0.00	0.00	4.26
GAS	Виробництво електроенергії, газу та води	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TRD	Оптова та роздрібна торгівля	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
LTR	Наземний транспорт	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
WTR	Водний транспорт	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ATR	Авіатранспорт	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TEL	Телекомунікації	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PRO	Комп'ютерні та інформаційні послуги	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
INS	Страхова діяльність	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
BNK	Банківські та інші фінансові послуги	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Код	Опис	S10: сукупний вплив	S1: ввізні мита, Йорданія	S2: ввізні мита, Україна	S3: НТБ на товари, Йорданія	S4: НТБ на товари, Україна	S5: НТБ на послуги, Йорданія	S6: НТБ на транскордонні послуги, Україна	S7: НТБ на послуги створення компаній, Україна	S8: часові витрати на експорт в Йорданію	S9: часові витрати на імпорт із Йорданії
LGL	Інші професійні послуги	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
UTL	Послуги, пов'язані з поводженням із відходами	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
CNS	Будівництво	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TRA	Додаткові транспортні послуги	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
HOS	Сектор гостинності	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
OPS	Інші приватні послуги	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
PUB	Державні послуги	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Джерело: модель України, розрахунок для Йорданії

T